

časopis gréckokatolíckej cirkvi • 42. ročník • číslo 5 – 6 • 28.02.2010

slovo

Zatiahni na hlbínu

20. výročie chirotonie Mons. Jána Hirku

Kaplnka sv. Jána Krstiteľa v Cirkevnom gymnáziu sv. Jána Krstiteľa v Trebišove

Cirkevné gymnázium sv. Jána Krstiteľa začalo svoju činnosť 1. septembra 1995. Toto

gymnázium funguje na území Košickej eparchie a zriaďovateľom je samotná Košická

eparchia. Škola sa nachádza na území Trebišovského protopresbyterátu.

Posviacka kaplnky sa uskutočnila 5. decembra 1995 a hlavným svätiteľom bol otec biskup Ján Hirka, terajší emeritný prešovský biskup. Kaplnka je zasvätená sv. Jánovi Krstiteľovi. Kaplnkou je vlastne vyčlenená malá miestnosť, ktorá kedysi slúžila ako kabinet. Jej rozmery sú 4x3 m.

V prednej časti kaplnky sa nachádza prestol, na ktorom je bohostánok z dreva a dve sviečky. Na stene vpredu je inštalovaný trojramenný východný kríž. Na ľavej strane pri stene je žertveník. Na bočných stenách

sú ikony Krista, Bohorodičky, ikony sv. Mikuláša a ikona Pokrstenie Ježiša v Jordáne. Na zadnej stene je inštalovaná krížová cesta. Kaplnka je rozmermi veľmi malá a nepostačuje sláveniu sv. liturgii ani iným liturgických sláveniam. Preto sa denné sv. liturgie slávia na chodbe, kam sa vojdú všetci študenti a liturgie vo sviatky sa slávia v blízkom chráme otcov baziliánov.

V budúcnosti je nevyhnutné vyriešiť stavbu novej kaplnky, ktorá by veľkosťou postačovala potrebám cirkevného gymnázia. ■

František Fedorišín

Kaplnka sv. Simeona a Anny v Domove dôchodcov v Bardejove

Kaplnka zasvätená sv. Simeonovi a Anne sa nachádza v Domove dôchodcov na Toplianskej 9 v Bardejove. Duchovná správa kaplnky spadá do územia farnosti Bardejov-mesto. Domov dôchodcov slúži ako sociálne zariadenie pre seniorov a svoje služby poskytuje vyše stovke klientom.

Sväté liturgie sa tu začali slúžiť už na Veľkú noc v roku 1990, ale len v provizórnych priestoroch. Neskôr bola časť zariadenia prebudovaná na stálu kaplnku. Posviacku vybudovanej a zrekonštruovanej kaplnky vykonal 7. júna 2007 arcibiskup a metropolita Ján Babjak. Finančné zabezpečenie stavby prebral domov dôchodcov na čele s riaditeľom Ing. Jozefom Ribovičom aj za pomoci zbierok obyvateľov samotného domova. V súčasnosti sa v kaplnke slúžia štyri sväté liturgie v týždni a vždy vo sviatky. Nečlenený priestor kaplnky je obdĺžniko-

vého tvaru s kapacitou asi 40 miest, v prípade potreby sa dá doplniť o ďalšie miesta.

Interiér je presvetlený oknami, ktoré lemujú jednu bočnú stenu. V kaplnke sa nenachádza ikonostas, jej výzdoba je riešená v byzantskom aj latinskom štýle. V oltárnej časti sa nachádza oltár a žertveník, po bokoch socha Panny Márie a Božieho milosrdenstva, za oltárom je plastika ukrižovaného

ho Krista, nad ktorou je nápis Pokoj vám. V strede kaplnky je

analog s ikonou patrónov a dve väčšie prenosné ikony Krista a Bohorodičky. Na bočnej stene sú umiestnené ikony dvanástich veľkých sviatkov. Možnosť účasti na liturgických sláveniach je dostupná aj invalidným a ťažko chorým seniorom prostredníctvom reproduktorov, ktoré sú umiestnené v jednotlivých izbách.

Táto kaplnka sa stala duchovným srdcom nielen domova dôchodcov, ale aj obyvateľov z blízkeho okolia. ■

Jozef Zorvan
Snímka: J. Ribovič

Ak máte nový chrám či ste výrazne zreštaurovali a zmenili jeho interiér a exteriér, alebo vám v chráme pribudol ikonostas a ešte sme o tom na tejto stránke vášho obľúbeného časopisu nepriniesli informáciu, prosím, aby ste kontaktovali čo najskôr redakciu časopisu na telefónnom čísle 051 / 7731 481 alebo e-mailom slovo@grkatpo.sk.

Askéza slabosti

Za nami sú už dva týždne pôstu. Možno sme ho začali s úprimným predsavzatím a odhodlaním „zhodiť zo seba skutky tmy a žiť počestne ako vo dne“ (porov. Rim 13, 12 – 13). Zbaviť sa hriechu a už viac nepadnúť, zachovať predpísaný pôst a nevynechať modlitbu, zanechať ohováranie a byť trpezlivý, poslúchať rodičov a nebiť sa so súrodencami, neopiť sa, žiť čisto....

Po dvoch týždňoch sme však možno zo seba sklamaní a znechutení, že sa nám to nepodarilo. Zakúsili sme znova svoju ľudskú slabosť. Tak ako sv. apoštol Peter, ktorý zo strachu tri razy zaprel, že je Ježišovým učeníkom. Hoci len nedávno uistoval Ježiša: „Aj keby všetci odpadli od teba, ja nikdy neodpadnem, aj keby som mal umrieť s tebou, nezapriem ťa.“ (porov. Mt 26, 31 – 35) A keď „zaspieval kohút, Peter sa rozpamätal na slovo, ktoré mu bol Ježiš povedal: „Tejto noci, skôr ako kohút zaspieva, tri razy ma zaprieš.“ Vyšiel von a horko sa rozplakal“ (porov. Mt 26, 69 – 75).

Syropôstna nedeľa pred začiatkom Veľkého pôstu sa nazýva tiež Nedeľou o vyhnaní Adama z raja. Liturgické texty tejto nedele hovoria o ľudskej slabosti, o páde prvých ľudí Adama a Evy do hriechu, ale aj o ich kajúcich slzách: „S plačom si sadol Adam pred rajom sladosti, bijúc sa rukami po tvári a hovoriac: „Milosrdný, zmiluj sa nado mnou padlým“ (porov. Ikos utierne Syropôstnej nedele).

Milosrdný Boh počul plač padlého Adama aj plač nás, Adamových potomkov, tiež slabých a často padajúcich. Druhá božská osoba – Boží Syn sa stal človekom, aby zachránil padlého Adama aj všetkých nás. Ježiš Kristus neprišiel na túto zem, aby spravodlivých vzal do neba a padlých poslal do zatratenia. On prišiel, aby najprv vyhľadal, pozdvihol a zachránil všetkých, čo k nemu s plačom volajú: „Milosrdný, zmiluj sa nado mnou padlým“. Na utierni v Druhú pôstnu

nedeľu spievame: „Pre svoje milosrdenstvo, ponížil si sa, Vládca, a sklonil si sa k tvojim padlým, objímaš ich a spásu darúvaš. A keď niekto aj nízko (hlboko) padne, ty, Milosrdný sa nehneváš, lebo človeka miluješ“ (8. pieseň kánona).

Wilfrid Stinissen vo svojej knihe *Modlitba Ježišova* hovorí o tzv. „askéze slabosti“. Po objave tejto askézy začneme chápať, že Bohu je príjemné, keď mu odovzdávame svoje hriechy, a že mu vlastne okrem hriechov ani nemáme čo dať. A to je dobre. Nemusíme si kupovať Božiu lásku dobrými skutkami. Jeho láska tu jednoducho je, vždy tu bola. A ak nás miluje, nie je to preto, že som dobrý ja, ale preto, že on je dobrý. To, čo nám dáva moc nad jeho láskou, nie sú naše čnosti, ale naša úbohosť, pod podmienkou, že ju vo svojej slobodnej vôli vystavíme Božiemu milosrdenstvu. A už ho neprosíme o onú silu, ktorá nás robí mocnými, nie, skôr ho prosíme o silu byť slabými. Keď sa matka Anežka sťažovala sv. Terézii z Lisieux na svoje slabosti, dostala odpoveď: „Ja mám tiež svoje slabosti, ale ja z nich mám radosť... Pre mňa je krásne byť malá a slabá“ (W. Stinissen, *Modlitba Ježišova*).

Sme slabí a hriešni, a budeme upadávať až do dňa našej smrti. Naša dokonalosť nie je v tom, že už viac nepadneme, ale v tom, že dokážeme vždy vstať a začať znova. Do neba neprídeme svojimi vlastnými silami, ale iba na Ježišových pleciach, v Ježišom náručí. A nebojme sa. Pozrime sa na ukrižovaného Ježiša. Jeho náruč je doširoka rozopätá, aby mohol objať, pozdvihnúť a spasit' všetkých slabých, ktorí k nemu s dôverou volajú: „Pane, zmiluj sa! Pane, zmiluj sa! Pane, zmiluj sa!“

Anton Mojžiš

protojerej Anton Mojžiš
cenzor časopisu

z obsahu

8 Zatiahni na hĺbinu

20. výročie chirotonie Jána Hirku

10 Vzdelanie a hodnoty

akú vysokú školu si vybrať?

12 Velikán svätosti

katechéza Svätého Otca (1)

14 Ako sa píše ... SPRÁVA

udialo sa u vás niečo? napíšte!

16 Stál pri mne

svedectvo o Michalovi Fedorovi

20 Ikonoborectvo

keď ikona znamenala smrť

22 Bol som na Haiti

rozhovor s Mons. Giordanom

24 Postoj pohľadu alebo ...

čo tak použiť okuliare Božieho slova?

26 Budeš o tom hovoriť ...

hrozí aj nám „strata autority“?

28 Priateľ ako dar Svätého Ducha

ozajstný priateľ rozptýli temnotu

29 Milosrdná láska

svedectvo

30 Prorok Izaiáš

prvý z väčších prorokov

32 To bolí!

príbeh o mladom vdovcovi

33 Za tento svätý chrám

o prvom Božom chráme (1)

38 Symbolická ikonografia

skryté vieroučné pravdy (2)

■ **Znepokojujúci dokument pre zavedenie práva na potrat** schválilo 29. januára Parlamentné zhromaždenie Rady Európy (PACE) v Štrasburgu. Dokument sa venuje tzv. sexuálnemu a reprodukčnému zdraviu, termínu, ktorý napriek zdánlivo povzbudzujúcej formulácii poukazuje na prístup (i maloletých bez informovania rodičov) k antikoncepcii, bezplatnému bezpečnému potratu, sterilizácii, umelému oplodneniu a slobodnej sexuálnej orientácii. (TS ČBK)

■ **Zasadnutie Svetového ekonomického fóra** sa skončilo 31. januára v Davose. Medzi významnými osobnosťami zo sveta ekonomie, finančníctva a politiky boli aj šesťnásti zástupcovia náboženskej oblasti.

■ **Mladí z Taizé sa stretli v Mnilé na púti** od 2. do 7. februára. Hlavnou témou ich stretnutia bol *Vnútorňý život a ľudská solidarita*.

■ **Generálne zhromaždenie rehoľníkov Európy v Čenstochovej** sa konalo od 8. do 14. februára a zúčastnili sa na ňom delegáti 37 konferencií zasväteného života, ktorí sú členmi únie. Témou stretnutia bol *Zasvätený život v Európe: dejiny nádeje, nádeje pre dejiny*.

■ **Sympóziu o „zbere úrody“ 40-ročného ekumenického dialógu** sa konalo od 8. do 10. februára v Ríme. Organizovala ho Pápežská rada na podporu jednoty kresťanov za prítomnosti asi štyridsiatich zástupcov rôznych kresťanských denominácií, pozorovateľa Ekumenickej rady cirkví a delegáta vyslaného anglikánskym arcibiskupom Canterbury. Základom stretnutia bola kniha *Zber úrody* od kardinála Waltera Kaspera.

■ **V Egypte bol zreštaurovaný jeden z najstarších kresťanských kláštorov.** Koptský Kláštor sv. Antona bol postavený v roku 356 na upätí hory neďaleko jaskyne, v ktorej sv. Anton prežil osamelý a asketický život. Nachádza sa približne 40 km západne od Zafarany a asi 140 km juhovýchodne od Káhiry. Mnohí z tých, ktorí sa podieľali na reštaurovaní, boli moslimovia. Práce na obnove kláštoru trvali 8 rokov a stáli 15-miliónov dolárov.

Novým pražským arcibiskupom sa stal Mons. Dominik Duka OP

Pápež Benedikt XVI. prijal 13. februára rezignáciu kardinála Miloslava Vlka z úradu pražského arcibiskupa, podanú 19. aprí-

1975 mu bol odňatý štátny súhlas na duchovnú správu, následne pracoval 15 rokov ako rysovač v továrni Škoda-Plzeň.

la 2007. Novým, v poradí 36. pražským arcibiskupom sa stal doterajší biskup Hradca Králové Mons. Dominik Duka OP.

Mons. Dominik Duka OP, ThLic., sa narodil 26. apríla 1943 v Hradci Králové. V roku 1965 bol prijatý na štúdium na Cyrilo-metodskej bohosloveckej fakulte v Litoměřiciach. Do tajného noviciátu dominikánskeho rádu vstúpil 5. januára 1968. Kňazskú vysviacku prijal 22. júna 1970 z rúk kardinála Štěpána Trochtu. Niekoľko rokov pôsobil v duchovnej správe v pohraničných oblastiach Pražskej arcidiecézy. V roku

Od roku 1975 do roku 1986 bol vikárom dominikánskeho provinciála a v rokoch 1976 – 1981 magistrom klerikov. Súčasne spolupracoval na zriadení tajného rádového študijného centra a organizoval náboženskú činnosť mladej generácie na celom území Československa. V roku 1979 získal licenciát z teológie na Pápežskej teologickej fakulte sv. Jána Krstiteľa vo Varšave. V rokoch 1981 – 1982 bol vážne ný za rádovú činnosť, organizovanie štúdia dominikánskych klerikov, samizdat, aktivitu a spoluprácu so zahraničím. Provinciálom Československej

dominikánskej provincie bol v rokoch 1986 – 1998. V období slobody bol predsedom Konferencie vyšších rehoľných predstavených v ČR a viceprezidentom Únie európskych KVRP (1992 – 1996), členom Akreditačnej komisie pri vláde ČR, odborným asistentom bibliotiky na Teologickej fakulte Univerzity Palackého v Olomouci.

6. júna 1998 bol Dominik Duka OP pápežom Jánom Pavlom II. vymenovaný za diecézneho biskupa v Hradci Králové. 26. septembra 1998 prijal biskupskú vysviacku z rúk arcibiskupa Karla Otčenáška a spolusviatiteľov kardinála Miloslava Vlka a apoštolského nuncia arcibiskupa Giovanniho Coppu v Katedrále Svätého Duha v Hradci Králové. V rokoch 2000 – 2004 bol podpredsedom Českej biskupskej konferencie. V jej rámci je predsedom Komisie pre náuku viery a predsedom Komisie pre katolícku výchovu. Z jeho rozsiahlej bibliografie vynikajú monografie: *Zápas o človeka*, *Úvod do studia Písma svätého*, *Škola vnútorní modlitby*, *Úvod do teologie*. Mimoriadny vedecký význam má jeho autorský podiel a tridsať rokov trvajúce organizačné práce na preklade Jeruzalemskej Biblie do češtiny, ktorá vyšla v roku 2009. (TK KBS a TS ČBK)

V prenasledovaní mohli ľudia osvedčiť svoju vieru

V Tlačovom stredisku ČBK v Prahe sa konal 10. februára okrúhly stôl s názvom *Akú skúsenosť si odniesla Cirkev z doby prenasledovania?* Ako hostia prijali pozvanie biskup Ladislav Hučko, apoštolský exarcha Gréckokatolíckej cirkvi, Jaroslav Šebek, vedecký pracovník Historického ústavu AV ČR, a P. Jordán Vinklár, rehoľník Rádu bratov kazateľov (dominikánov).

Biskup Ladislav Hučko sa vo svojom vystúpení venoval otázke likvidácie Gréckokatolíckej

cirkvi. „Pretože nebolo možné ihneď urobiť zo všetkých ľudí

ateistov, ako si to komunistický režim prial, snažil sa aspoň

obmedziť činnosť Cirkvi a zaviesť národnú cirkev,“ vysvetlil biskup Hučko. Zmienil tiež pozadie a priebeh tzv. Prešovského soboru 28. apríla 1950, ktorý bol komunistami plánovaný ako demonštratívne prestúpenie gréckokatolíkov do Pravoslávnej cirkvi. Doba komunistickej diktatúry podľa biskupa Hučka Cirkev poškodila materiálne a počtom veriacich, zároveň však pre tých, ktorí vytrvali, bola príležitosťou na upevnenie postoju a osvedčenie viery. (TS ČBK)

Vladyka Milan Chatur prepojil fatimskú sobotu s rehoľníkmi

Februárová fatimská sobota (06.02.) v Chráme Svätého Ducha v Michalovciach bola v Košickej eparchii súčasne stretnutím s rehoľníkmi. Pozvanie vladyku Milana Chatura prijalo niekoľko desiatok rehoľných sestier a rehoľných kňazov. Po spoločnej modlitbe tretej hodinky sa ujal slova otec Luboslav Petričko, ktorý v prednáške analyzoval pojem povolanie a jeho význam pre život Cirkvi. Povolanie je rôzne, ale je to vždy volanie realizovať svoj život podľa Božích plánov.

V každom životnom povolaní vidno aj kríž. Je to kríž, na ktorom je pribité vlastné „ja“, a tak sa stáva cestou k plnosti života a vzkriesenia.

Archijerejskú liturgiu slávil vladyka Milan, košický eparcha. V kázni poukázal na Máriu, ktorá zasvätila svoje božské dieťa nielen v poslušnosti zákonu, ale aj z vnútorného rozhodnutia. Vedela totiž, že dieťa, ktoré nie je zasvätené Bohu, je vopred stratené. Vladyka apeloval na rodičov, aby svoje deti vychovávali k principiálnemu pohľadu

na Boha. Vyzdvihol krásu zasväteného života, realizovaného v najvyššej slobode. Táto sloboda sa dobýja ustavičným zápasom vnútri každého rehoľníka.

Po skončení slávenia sa zasvätené osoby stretli v priestore kláštora otcov redemptoristov, kde si vypočuli prednášku otca Milana Lacha SJ o pohľade Joana J. Baziloviča OSBM na rehoľný život v jeho historickom kontexte. Spoločná modlitba ukončila toto formačné podujatie. (Michal Hospodár)

Zámutovčania otvorili srdcia jednote

V nedeľu 31. januára sa stal Chrám Ochrany Presvätej Bohorodičky v Zámutove miestom ekumenického stretnutia cirkvi pôsobiacich na tomto území. Zišli sa tu veriaci Gréckokatolíckej, Rímskokatolíckej a Evanjelickej cirkvi. V úvode ekumenickej bohoslužby sa prítomným prihovril miestny správca farnosti otec Slavomír Palfi. Hlavným kazateľom bol Ľuboš Kubačka, farár Evanjelickej cirkvi a.v., ktorý svojimi slovami upriamil pohľad na skutočnosť, že všetci veríme v jedného a toho istého Boha, a to by sa nám malo stať akousi cestou k spoločnému dosiahnutiu jednoty. Prosby za zjednotenie predniesol rímskokatolícky

farár Ivo Jakubík. Do bohoslužby sa zapájal spevom domáci mládežnícky zbor a gospelová kapela Prázdny kríž zo Soli. Na záver sa všetci traja duchovní zhodli na túžbe, aby sa tieto

ekumenické bohoslužby stali akousi tradíciou, ktorá môže k vzájomnému zjednoteniu. Nakoniec zúčastneným veriacim udelili požehnanie. (Pavol Vasil)

■ **Petícia proti výstavbe megakasína v Bratislave má ku koncu januára už 56-tisíc podporovateľov.** Skupina občanov a občianiek s podporou 20 občianskych združení spustila 22. decembra 2009 petíciu proti výstavbe megakasína Metropolis v Bratislave. Investor projektu sľubuje výstavbu rôznych prvkov nadmestskej infraštruktúry za podmienky, že jeho súčasťou bude obrovské kasíno typu Las Vegas, ktoré je prispôbené širokej verejnosti. Podľa mnohých by však takéto centrum bolo významným strediskom hazardu v Európe. Predstavuje hrozbu zvýšenej kriminality, drog, prostitúcie, organizovaného zločinu, závislosti a zhoršenia morálneho prostredia na Slovensku. Zber podpisov pod petíciu naďalej pokračuje po celom Slovensku.

Vyzývame tiež všetkých občanov a občianky, ktorým záleží na zdravom vývoji mládeže, rodín a ekonomiky na Slovensku – zapojte sa do petície, ak ste tak ešte neurobili! Povedzte svojim podpisom rozhodné nie stavbe megakasína! Potrebne informácie o petícii a podpisový hárok nájdete na www.peticia.sk/ megakasino. (Petičný výbor)

■ **Vladyka Peter Rusnák sa v nedeľu 24. januára 2010 zúčastnil na ekumenickej bohoslužbe** v rámci *Týždňa modlitieb za jednotu kresťanov*. Ekumenická bohoslužba sa konala v evanjelickom kostole v Žiline a bola prenášaná Slovenskou televíziou. (Juraj Gradoš)

■ **Vladyka Ján Babjak SJ 24. januára 2010 zavítal do farnosti Bardejov-Vinbarg**, kde v Chráme blažených hieromučeníkov Pavla a Vasilu slávil archijerejskú svätú liturgiu. Po tejto pastoračnej návšteve farnosti v rámci *Týždňa modlitieb za jednotu kresťanov* predniesol homíliu na ekumenickej bohoslužbe v Chráme Svätej Trojice, ktorý patrí Evanjelickej cirkvi a.v. (Juraj Gradoš)

■ **Na svojom druhom tohtoročnom stretnutí sa v Prešove 28. januára 2010 zišla Komisia pre masmédiá** Prešovskej archieparchie. Na zasadnutí sa zúčastnil aj prešovský arcibiskup a metropolita Ján Babjak SJ, ktorý schválil

Pozvánka na medzinárodnú konferenciu

Gréckokatolícka teologická fakulta Prešovskej univerzity v Prešove pozýva širokú verejnosť na medzinárodnú vedeckú konferenciu *Nové náboženské hnutia, sekty a alternatívna spiritualita v kontexte postmodernity* pod záštitou europoslancu MUDr. Miroslava Mikolášika. Na konferencii sa budú prezentovať prednáškami doc. Zdeněk Vojtíšek (ČR), doc. Dušan Lužný (ČR), Mgr. Boris Rakovský (SR), Dr. Ewa Zajáčová (PL), doc. Tadeusz Korczyński (PL), doc. Jerzy Hoffman (PL) a mnohí ďalší odborníci z danej oblasti. Konferencia sa uskutoční v aule GTF PU Prešov 24. marca 2010 v čase od 9.00 do 17.00 hod. Konferencia má za cieľ oboznámiť širokú verejnosť s problematikou siekt ako takou, s rôznymi formami pôsobenia siekt a bude sa hovoriť aj o konkrétnych sektách, ktoré pôsobia na Slovensku, v Čechách a v Poľsku.

Andrea Čusová

Pozvánka na duchovnú obnovu

Linka Valentín pôsobiaci pri Gréckokatolíckej cirkvi v Košiciach-Starom meste a občianske združenie Rieky pozývajú na 3-dňové stretnutie, ktoré je určené ľuďom zraneným v oblasti vzťahov, citov, sexuality, ktorí prežívajú vo svojom živote homosexuálne cítenie, ako aj ľuďom inak sexuálne cítiacim. Ak si sám, je ti smutno a túžiš po prijatí, spoločenstve, láske a dobrých medziľudských vzťahoch, ak hľadáš naplnenie svojho života na správnej ceste k Bohu, príď medzi nás. Duchovná obnova sa uskutoční v apríli 2010 v okolí mesta Zvolen. Blížšie informácie získaš na adrese:

Linka Valentín, Gréckokatolícka cirkev, P. O. Box B-43, 040 01 Košice 1, <mailto:linkavalentin@azet.sk>

Občianske združenie Rieky, Puškinova 1, 811 04 Bratislava, <mailto:rieky@centrum.sk>

štátút komisie. Komisia sa zaoberala otázkami spolupráce s náboženskými i sekulárnymi médiami a načrtila nové mediálne projekty. (Juraj Gradoš)

■ **Každoročné stretnutie biskupov miestnych cirkví Prešova** sa tento rok konalo 28. januára 2010 v priestoroch Pravoslávneho arcibiskupského úradu. Stretnutie je jedným z konkrétnych ekumenických aktivít, ktoré majú zblížovať jednotlivé denominácie tretieho najväčšieho mesta na Slovensku. (Juraj Gradoš)

■ **Slovenský rozhlas odštartoval novú rozhlasovú reláciu náboženského vysielania** na vysielacom okruhu Rádio Regina v sobotu 6. februára 2010 o 21. hod. s názvom *Viera v živote*. Nový víkendový duchovný magazín by mal slúžiť na Božiu slávu a na dobro ľuďom.

■ **9. februára 2010 zomrel doc. PhDr. Imrich Vaško, CSc.**, m. prof. KU, bývalý dekan Filozofickej fakulty KU, spoluzakladateľ Katolíckej univerzity v Ružomberku, ktorý ju budoval do poslednej chvíle svojho života. Pohrebná svätá omša s pohrebnými obradmi sa konala vo štvrtok 11. februára 2010 v Konkatedrále sv. Mikuláša Prešove.

■ **Vo väzenskej nemocnici v Trenčíne slávil deň chorých.** V rámci 18. svetového dňa chorých navštívil 11. februára 2010 väzenský vikár Mons. Bartolomej Juhás väzenskú Farnosť Povýšenia svätého Kríža v Nemocnici pre obvinených a odsúdených v Trenčíne. Počas svätej omše, ktorú celebroidal spoločne s väzenským dekanom Jánom Minárikom, väzenskými kaplánmi Emilom Turiakom, Jozefom Jánom a pátrom Stanislavom Bujdákom, udelil nemocným obvineným a odsúdeným sviatosť pomazania nemocných.

■ **Na 3. ročníku Púte zaľúbených s mottom *Malé veci s veľkou láskou*** sa 12. – 14. februára v národnej Bazilike Sedembolestnej Panny Márie stretli páry, ale aj jednotlivci, pre ktorých organizátori pripravili rôzne svedectvá manželov a tiež špeciálnu zoznamku. Šancu spoznať budúceho partnera tak dostanú aj nezadaní. Sto päťdesiat párov si počas sobotnej

Podakovanie predsedu Konferencie biskupov Slovenska veriacim za zbierku pre Haiti

Nedávne zemetrasenie na Haiti spôsobilo smrť tisícov ľudí a obrovské materiálne škody. Zostalo mnoho sirôt, opustených a chudobných. Konferencia biskupov Slovenska reagovala vyhlásením mimoriadnej finančnej zbierky, ktorá sa uskutočnila vo všetkých katolíckych kostoloch. S potešením konštatujem, že k 9. februáru

2010 máme na účte 1 milión 57-tisíc eur. V mene Konferencie biskupov Slovenska vyjadrujem veľkú vďačnosť všetkým veľkorysým darcom. Štedrosť veriacich, ktorí navštevujú nedeľné bohoslužby, je o to vzácnejšia, že tak urobili v čase pretrvávajúcej hospodárskej krízy. Toto je najkrajšie svedectvo vernosti Kristovmu evanjeliu.

Konferencia biskupov Slovenska v spolupráci so Slovenskou katolíckou charitou vyberie v krátkom čase vhodné projekty, ktoré podporí. Takto chceme čo najefektívnejšie prispieť k obnove života na Haiti. O vybratých projektoch a spôsobe použitia peňazí zo zbierky budeme verejnosť informovať.

V Podhorodi a Beňatine budujú farskú knižnicu

Sviatok Troch svätých svätiteľov (30.01.) bol pre veriacich z maličkej farnosti Podhorod' iný ako doteraz. Veľkí učители Cirkvi sa stali veľkými aj vďaka knihám, a preto sa rozhodli, že vo farnosti zriadia malú farskú knižnicu. Táto myšlienka je vzácna a veľmi aktuálna aj z toho dôvodu, že rok 2010 je na Slovensku Rokom kresťanskej

kultúry a knižnice s kultúrou veľmi úzko súvisia.

Novovzniknutá malá farská knižnica je rozdelená na dve časti. Jedna časť sa nachádza v Podhorodi, druhá časť vo filiálnej obci Beňatina. Knižnica obsahuje zväčša životopisy svätých a vznikla tak, že niektorí veriaci z Michaloviec darovali na tento účel svoje knihy. Pre

veriacich z farnosti Podhorod' sa tak vytvorila veľmi vzácna studnica duchovnej múdrosti.

Farnosť privíta akúkoľvek podporu, ktorá by mohla túto farskú knižnicu obohatiť o nové tituly. Adresa: Gréckokatolícka cirkev, Podhorod' 111, 072 64. (Marek Badida)

Karnevalové stretnutie detí

V pondelok 1. februára sa v priestoroch pastoračného centra v Zámutove konal karneval. Najviac sa tešili najmenší, ktorí si vyrobili rôzne masky. V krátkom programe vystúpila mládež farnosti, ktorá sa predstavila hranou rozprávky o Barborke a škriatkovi. Poukázali v nej na nevyhnutnosť lásky v ľudskom živote. Pred samotným koncom sa konala prehliadka masiek a vyhodnotenie najkrajšej masky. Nechý-

bala ani tombola, ktorá bola veľmi zaujímavá, a tak nikto zo

zúčastnených neodišiel domov naprázdno. (Pavol Vasiľ)

Radost' spojila katolíkov oboch obradov

7. februára 2010 sa v obci Nacina Ves konal detský fašiangový karneval, ktorý organizovala gréckokatolícka farnosť. Karneval otvoril otec Stanislav Zimovčák. Po úvodnom slove nasledovala spoločná modlitba. Asi 60 detí strávilo popoludnie tancom, zábavnými súťažami a karneval ako vždy vyvrcholil bohatou tombolou. Organizátori veria, že táto pekná tradícia sa vo farnosti udrží a aj takouto formou bude spájať spočen-

stvo gréckokatolíckych a rímskokatolíckych veriacich nielen

z Nacinej Vsi, ale aj z okolitých obcí. (Miloslava Mandelová)

Deň učiteľov katolíckych škôl

Možnosť zamyslieť sa nad svojou úlohou vo výchovno-vyučovacom procese, ale aj zhodnotiť ďalší rok svojho profesionálneho pôsobenia mali v piatok 29. januára všetci pedagogickí pracovníci škôl spadajúcich do pôsobnosti Gréckokatolíckej eparchie v Košiciach. Ich spoločné stretnutie, za účasti vzácnych hostí, je každoročne spájané so sviatkom troch veľkých svätiteľov, veľkňazov a zároveň patrónov cirkevných škôl a školských zariadení - Bazila Veľkého, Gregora Bohoslovca a Jána Zlatoustého.

Úvodnú časť predstavovala spoločná liturgia v trebišovskom gréckokatolíckom Chráme Nanebovzatia Presvätej Bohorodičky, ktorú slúžil vladyka Milan, košický eparcha, spolu s dekanom trebišovskej farnosti protopresbyterom Dušanom Semanom a Petrom Oreničom, riaditeľom Diecézneho školského úradu, a duchovnými správcami jednotlivých škôl. V úvode boli privítaní všetci zúčastnení, zvlášť vzácní hostia, medzi ktorými nechý-

bal ani primátor mesta Trebišov Vladimír Andál. V kázni vladyku Milana sa niekoľkokrát objavil apel na učiteľskú obec, aby chápala svoje pracovné zaradenie ako poslanie. Zároveň sa bližšie venoval úrovni vzťahu učiteľ – žiak, pričom vychádzal zo skúseností, ktoré ponúka každodenný život. „Problémom dnes totiž nie je obsah a zameranie učiva, ale predovšetkým jeho podanie, ktoré by sa malo odvíjať od mnohých faktorov, často vnímaných len okrajovo, prípadne vôbec.“ Košický eparcha upozornil najmä na súčasné postavenie detí v domácnostiach, komplikované narušenia tradičných rodinných vzťahov, vážne ekonomické a sociálne problémy vyplývajúce zo súčasných podmienok.

Druhá – neoficiálna časť pokračovala na pôde Cirkevnej strednej odbornej školy sv. Jozafaťa. Otec Peter Orenič sa vo svojom úvodnom slove pokúsil o náčrt profilu súčasného moderného učiteľa a učiteľského poslania z hľadiska vlastností, úloh a požiadaviek, ako aj

jeho individuálnej osobnosti. Prednáška, s ktorou následne vystúpil otec Ján Ducár, sa už zaoberala vlastnosťami pedagóga – jednotlivca. V nej mal každý zo zúčastnených možnosť nájsť inšpiráciu a motiváciu pre svoje ďalšie smerovanie vo výchovno-vzdelávacej činnosti. V záverečnom bode predstavila metodička diecézneho školského úradu Klára Zorvanová súčasný stav a naplnenosť jednotlivých školských zariadení, ich aktivity a úspechy v rámci školskej a mimoškolskej činnosti.

Zaujímavosťou je, že každoročne sa počet školských zariadení Košickej eparchie zvyšuje a práca s mládežou tak nadobúda širší rozmer. Materské, základné a stredné školy, centrá voľného času a ich bohatá činnosť deklarujú prostredníctvom svojich úspechov a zameraním svojej školskej a mimoškolskej činnosti svoju životaschopnosť a spoločenské opodstatnenie. (Marek Čizmár)

Piaty ročník Tehličky má pomôcť predovšetkým deťom z ulice v Nairobi

Už piaty ročník celoslovenského podujatia *Tehlička* sa začal v stredu 17. februára 2010. Podujatie, ktoré organizuje občianske združenie SAVIO, potrvá až do Veľkej noci (4. apríla 2010) a bude venované Keni, predovšetkým životu detí ulice v hlavnom meste Nairobi.

Cieľom *Tehličky* bude, tak ako aj po minulé roky, viesť najmä mladšiu generáciu k spolupatričnosti s osudmi ľudí, ktorí zápasia často s každodenným prežitím, prebúdať nielen súcit, ale i zodpovednosť za

kvalitu života vo svete, formovať nekonzumný prístup k životu.

Tehlička pre Keňu má štatút verejnej zbierky a jej zámerom je vyzbierať finančné prostriedky na realizáciu rozvojových projektov, predovšetkým na podporu vzdelávania detí a mládeže v centre Bosco Boys v Nairobi. V súčasnosti tam pôsobia aj dve slovenské dobrovoľníčky.

Do *Tehličky pre Keňu* je priamo zapojených takmer 200 základných, stredných i materských škôl, mládežníckych stredísk a združení po celom

Slovensku. Tie budú realizovať vlastné aktivity s cieľom podporiť zámery *Tehličky*.

Viac informácií o cieľoch a priebehu podujatia nájdete na webovej stránke združenia: www.savio.sk.

Tehličku pre Keňu môže každý podporiť príspevom priamo na zbierkový účet: 2620852641/1100 (Tatra banka), resp. prostredníctvom darovskej sms správy v hodnote 1 eur v tvare: DMS TEHLICKA na číslo 877.

svätej omše (13. 02.) predsavzalo žiť čisto až do svadby. V predsavzati zneli slová o tom, že chlapec chce mať v úcte telo dievčaťa, vidieť v nej mamu ich budúcich detí a chrániť jej nehu a krehkosť. Dievča zasa vyjadriло predsavzatie, že chce chrániť priateľove silné túžby, dodávať mu silu a stáť za ním.

■ **Banskobystrická diecéza si pripomenula 20. výročie biskupskej vysviacky Mons. Rudolfa Baláža.** Pápež Ján Pavol II. vymenoval Rudolfa Baláža za biskupa 14. februára 1990. 19. marca 2010 tak uplynulo dvadsať rokov od jeho biskupskej vysviacky, ktorú prijal z rúk J. Em. Jozefa kardinála Tomka v Banskej Bystrici.

■ **Rímskokatolícke diecézy oslávili druhé výročie svojho vzniku.** V sobotu 13. februára 2010 sa v Katedrále svätého Martina uskutočnila slávnostná svätá omša, ktorej hlavným celebrantom bol bratislavský arcibiskup metropolita Stanislav Zvolenský. Pri tejto príležitosti arcibiskup Zvolenský vo svojej homílii rozvinul myšlienku diecézy ako čiastky Božieho ľudu, ktorým sa stávame cez Ježiša Krista. 14. februára liturgický kalendár pripomína sviatok sv. Cyrila a Metoda, spolupatrónov Európy a patrónov Žilinskej diecézy. V tento deň v Katedrále Najsvätejšej Trojice v Žiline slávil spolu so svojimi najbližšími spolupracovníkmi svätú omšu žilinský biskup Tomáš Galis. Svätou omšou poďakoval Bohu za ochranu novej diecézy a vyslovil vďačnosť všetkým veriacim svojej diecézy za jej všestrannú podporu.

■ **Rada pre vysielanie a retransmisiu udelila Rádiu Lumen licenciu na celoplošné digitálne vysielanie.** Kresťanská rozhlasová stanica sa tak stáva súčasťou DVB-T multiplexu, ktorý prevádzkuje spoločnosť Towercom. Systém samostatného digitálneho terestriálneho rozhlasového vysielania na Slovensku zatiaľ nebol zvolený. Digitálne vysielanie je v súčasnosti určené najmä pre televízne stanice. O termíne spustenia digitálneho vysielania bude Rádio Lumen informovať poslucháčov prostredníctvom vysielania a na svojej webovej stránke www.lumen.sk.

Pozvánka na duchovné cvičenia

Hnutie Svetlo-Život ponúka duchovné cvičenia v termíne od 8. – 18. júla 2010 organizované v rekreačnom zariadení Mníchovský Potok (www.rzkamarat.sk), okres Bardejov, podľa programu *Óazy nového života 1. stupňa* (ONŽ) **určené pre veriacich nad 30 rokov, ktorí sú slobodní alebo z rôznych dôvodov žijú bez partnera.**

Cena: 13 eur/osoba/deň + 15 eur poplatok za ONŽ (ubytovanie s plnou penziou).

Prihlásiť sa môžete na adrese oaza2010@post.sk, kde vám rovnako odpovieme na vaše otázky ohľadom ONŽ.

Informácie o našom hnutí nájdete na www.hsz.sk.

Jozef Heske

Zatiahni na hlbinu

Prešovský emeritný biskup Ján Hirka si 10. februára 2010 v prešovskej katedrále pripomenul 20. výročie svojej biskupskej vysviacky. Na slávnostnej archijerejskej liturgii, ktorú celebroidal prešovský arcibiskup a metropolita Ján Babjak SJ, sa zúčastnil aj pražský emeritný biskup Eugen Ján Kočiš.

Prešovský emeritný biskup Ján Hirka sa narodil 16. novembra 1923 v Abbranovciach a kňazskú vysviacku prijal 31. júla 1949 v Prešove. Po obnove činnosti Gréckokatolíckej cirkvi vo vtedajšom Československu v roku 1968 bol na sklonku roka vymenovaný za jej dočasný ordinár. Po 21 rokoch bol vymenovaný za prešovského diecézneho biskupa. Eparchiu tak viedol 34 rokov až do decembra 2002.

Jeho pôsobenie bolo do značnej miery poznačené vnútropolitickými a spoločenskými udalosťami. Do roku 1989 Gréckokatolícka cirkev prežívala strastné obdobie, počas ktorého nemohla žiť naplno. Po páde totality sa v krátkom čase rozbehla jej činnosť rôznymi smermi. Budovali sa nové chrámy, zriaďovali farnosti, vytvárali zbory ... Mnohé z týchto projektov vznikli a boli podporované vďaka úsiliu samotného bisku-

pa. V roku 1992 bola zriadená Gréckokatolícka bohoslovecká fakulta UPJŠ a Gréckokatolícky kňazský seminár. Obidve inštitúcie sa hlásia k odkazu svojich predkov pred tragickým Prešovským soborom. Centrálna budova eparchie – katedrála, rezidencia, fakulta i seminár vďaka činnosti biskupa Jána Hirku prešli rozsiahlou rekonštrukciou a modernizáciou. Bola zriadená aj Gréckokatolícka charita, niekoľko školských zariadení, zvlášť gymnázií po území celej eparchie.

V duchovnej oblasti došlo počas jeho biskupskej služby k blahorečeniu prešovského biskupa Pavla Petra Gojdiča OSBM a Metoda Dominika Trčku CSsR. Zároveň bol začatý proces blahorečenia pomocného, neskôr svätiaceho biskupa Vasiľa Hopka. V roku 1998 sa začala aj liturgická obroda.

Z územia pôvodného Prešovského biskupstva vznikli

postupne Pražský apoštolský exarchát a Košický exarchát – dnes eparchie. Biskup zriadil aj biskupský vikariát v Bratislave, kde je dnes tiež sídlo gréckokatolíckej eparchie.

Od roku 2002 pôsobí na zaslúženom odpočinku, no naďalej reflektuje dianie Gréckokatolíckej cirkvi a napomáha nielen múdrou a dobrou radou, ale i vrúcnyimi modlitbami.

Slávnostná liturgia

Na úvod homílie ďakovnej svätej liturgie za dar kňazstva a rehoľného života vладыka Ján Babjak SJ spomenul výročie chirotonie a úlohu terajšieho emeritného biskupa Jána Hirku v dejinách Gréckokatolíckej cirkvi na Slovensku. Prítomným priblížil povolanie apoštola Petra, ktoré je predobrazom povolania do kňazského a rehoľného života. „Naše povolanie sa zrodilo v srdci Ježiša Krista. On nás povolal do svojej služby;“

povedal. Pripomenul, že aj v živote povolaných sú ťažké dni, keď hovoria s apoštolom Petrom: „Odíď, Pane, lebo som človek hriešny!“ Pán však nikoho neopustí, ale povzbudzuje na tejto ceste.

Zdôraznil, že Bohu zasvätené osoby sú povinné naďalej rozvíjať svoje povolanie. „Realita je taká, že svojím kňazským a zasväteným životom bud' svedčíme o Kristovi, alebo ľu-

ďom ukazujeme tmú.“ K tomu podľa vладыku Jána Babjaka SJ dostala Gréckokatolícka cirkev v ostatnom období od Boha mnoho veľkých darov. Je len na jej kňazoch, aby ich dokázali využiť a zveladiť pre skutočné dobro seba i Božieho ľudu. Na tejto ceste však podľa vладыku Jána diabol útočí rôznymi pokušeniami k hriechu – neposlušnosťou, lákadlami sveta, mamony, absenciou času na modlitbu, pohodlnosťou, nečistotou či pýchou, ktorá je kľúčom k všetkým ostatným pokušeniam.

Nakoniec vладыka pripomenul Rok kňazov, počas ktorého Ježiš Kristus zvláštnym spôsobom pozýva kňazov a zasvätené osoby k hlbokému šťastiu, ktoré toto jeho povolanie k službe Bohu prináša.

V závere archijerejskej svätej liturgie v mene vладыku Jána Babjaka i gréckokatolíckych kňazov a veriacich priprial pre-

šovský protosynkel Marcel Mojzeš jubilujúcemu prešovskému emeritnému biskupovi Jánovi Hirkovi pokojnú a milostiplnú jeseň života.

Emeritný biskup poďakoval dobrotivému Bohu za milosť, že mohol v tomto spoločenstve sláviť ďakovnú svätú liturgiu. „Už nie je v mojich silách, aby som častejšie chodil medzi vás. Uisťujem však, že pamätám na všetkých vás i vašich veria-

Jozef Tóth

Apoštolské jubileum

(K 20. výročiu biskupskej vysviacky
J.E. Mons. Dr.h.c. Jána Hirku,
emeritného prešovského biskupa)

Hľa, prešumelo dvadsať rokov,
keď v zime radosť rozkvitla.
Otvorili sa brány starej katedrály
a zbory zneli ako orkán chvály,
a do haly pomazania
nebeská sláva zasvitla!
A prišiel Rabbi z Nazareta
a dvaja umlčani s ním,
a mesto sa v šťastí rozplakalo
najkrajším ľudským zvonením!
A Rabbi vystrel ruky sväté
jak v Cézarei či v Nazarete,
Pán neba i zeme Pán.
Pomazal ho a oslovil:
Ty budeš novým apoštolom
a budeš sa volať Ján!

A v nebi zahučali zbory
a v hale triumfoval spev
a z Prešova, mesta skúšky,
sa vytratil čierny hnev!

Spieva tu dvadsať rokov,
spieva jak apoštolský zbor:
Hosanna, hosanna, Ti, Pane,
že si noc zmietol nečakane,
nech teda duní i náš chór,
chvály a vďaky chór!

cich vo svojich modlitbách a aj vás
prosím, aby ste si aj vy spomenuli
na mňa,“ povedal a dodal: „Vážte
si svojich veriacich, majte ich radi
a úprimne im slúžte a ešte úprimnej-
šie im odpúšťajte. Iba vtedy budete
mať ozajstnú radosť zo svojej služby,
len vtedy uvidíte úspechy, ale aj ra-
dosť na tvárach svojich veriacich.“

K zástupu gratulantov sa neskôr
pridal aj niekdajší pomocný biskup
Milan Chatur CSsR. Vo svojom
pozdravnom liste napísal: „Patri
Vám veľká vďaka za 20 rokov služby
v šlapajach apoštolov, zvlášť keď si
spomeniem na neľahké obdobie po
roku 1989. Byť pastierom, ktorý ide
vpredu a ukazuje cestu, berie na svo-
je ramená zranené a hľadá zblúdené
ovečky, nie je jednoduché poslanie.
Ale posilňuje nás ten, ktorý si nás
pozval, veď len z Božej milosti som
tým, čím som (1 Kor 15, 10).“

Kňazský deň a stretnutie so seniormi

Po tejto liturgii pokračovala
slávnosť stretnutím kňazov, rehoľní-
kov a manželiek kňazov s vladykom
Jánom Babjakom SJ. Na úvod prečítal
Mons. Jozef Tóth básň venovanú
biskupovi Jánovi Hirkovi *Apoštolské
jubileum*. V následnej reflexii o osude

kňazov a ich spojení so svetom pod
názvom *Podme na hlbinu* pripome-
nul minulé storočie, ktoré bolo po-
značené najväčším prenasledovaním
kresťanov, zvlášť biskupov, kňazov
a zasvätených osôb. Podľa jeho slov
sú tieto osoby síce na tomto svete, ale
ich misia nepochádza z tohto sveta.
Preto majú byť iní ako ostatní ľudia,
no nie namyslenosťou, ale vysokou
humanitou pochádzajúcou od Boha.

Ďalej sa zamyslel nad otázkou, aký
má byť kňaz a aké má poslanie. V od-
povedi zdôraznil, že kňaz sa musí
nechať ožarovať Ježišom Kristom
a musí byť schopný realizovať a ak-
tualizovať Božie pravdy v každodenných
sférach života. Po prednáške
nasledovala modlitba 6. hodinky.

Po obede vystúpil s prednáškou
studita brat Peter Mojež, ktorý pri-
bližil úlohu poslušnosti a jej význam
pri nasledovaní Ježiša Krista v tradi-
cii otcov Cirkvi. Zdôraznil, že kresťan
nemá byť podriadený, teda pasívne
prijímať rozkazy, ale má byť schop-
ný počúvať. Ale aj slepá poslušnosť
môže podľa niektorých svätých otcov
viest k stavu, keď sa duchovný slepec
stane vidiacim. Po prednáške sa vla-
dyka Ján Babjak SJ pomodlil spolu so
zidenými Hodinku Božieho milosr-
denstva a následne sa v priestoroch
arcibiskupskej rezidencie stretol
s kňazmi-seniormi a manželkami
kňazov. Počas ich stretnutia sa kňazi
a zasvätené osoby v katedrále modlili
večiereň nasledujúceho dňa. ■

Juraj Gradoš

snímky: Mária Žarnayová

NA 5 MINÚT

Rozhovor s dirigentom a skla-
dateľom **Štefanom Ladi-
žinským**, ktorý sa v týchto
dňoch dožíva 85 rokov života.

**Hudbe ste sa začali veno-
vať už ako malý chlapec.
V ostatných rokoch ste sa
venovali predovšetkým
sakrálnej hudbe. Čo vo vás
podnietilo tento záujem?**

Pán Boh vie, keď možno ani
my sami nevieme. Ale zrejme vďaka prostrediu,
v ktorom som vyrástol. Otec bol prvý zo 14-tich detí
a tam všetko spievalo, každý na niečo hral. Priro-
dzene sa niečo na mňa nachytalo. Otec bol gréc-
kokatolícky duchovný, pôsobil v Matysovej, potom
v Malcove, v Prešove a na Šumiáci. Najviac som bol
doma cez prázdniny, na Veľkú noc a na Vianoce,
keď to v kostole najkrajšie znelo. A zrejme je to aj
kvôli muzikálnemu génu, ktorý bol v rode a pridala
sa k nemu pečať tejto krásy.

**Ako vnímate vývoj cirkevnej tvorby a hudbu,
ktorú tvoríte?**

Pôvab muziky, pôvab spevu sa ukazuje najkrajšie asi
tam, kde ľudia spievajú z vnútorného presvedčenia.
A to sú buď staré rodinné obrady ako krst, svadba,
alebo je to náboženský obrad, hlavne liturgia. Tam
sa to ozýva s veľkou spontánnosťou.
Vývoj je ťažko hodnotiť. Nielen to, čo som robil pre
Kyrillomethodeon tu v Bratislave, ozval sa mi zbor
zo Stropkova... Svidnícky zbor robil celý program
koncertu z mojich skladieb. Našej eparchii som tiež
ponúkol celú liturgiu, aby naše zbory mali po čom
siahnúť – pekné štvorhlyasy. Nikto neprejavil záujem.
Doteraz ani záznamy toho, čo spievame v cerkvi,
neboli. Teraz sú, ale nemá ich kto vydať. S pomocou
darcov som to rozosielať našim zborom a, chvála
Bohu, na východe sa toho zbory ujali, veľa z týchto
mojich úprav spievajú.

**Ako ste sa k nápadu zhotoviť knižne celú litur-
giu dostali?**

Povedal som si, že obnovím to, čo existuje, a obno-
voval som. Spievali sme veci klasikov, ako bol napr.
Čajkovský. Tak mi napadlo, že keď oni písali pre
chrámové zbory, prečo by sme my, naša generácia,
ktorá ešte žije a prežila určitú biedu, prečo by sme
k tomu niečo nepridali. A tak (trvalo to skoro osem-
násť rokov) sa aj mne podarilo priniesť do liturgie
celkom nové spevy k Liturgii sv. Jána Zlatoústeho.
Sú to spevy, o ktorých si myslím, že sa budú ľuďom
páčiť. Sú to spevy, ktoré ostávajú našmu obradu
verné – taká liturgia, „žeby ľudie povídali, že zas sobi
pideme do cerkvi zaspivati“. A z toho vychádza aj
môj ostatný článok, ktorý som nazval *Rusini sa
radi modlia spevom*, pretože liturgický spev nie je
nič iné ako spievaná modlitba.

Anna Semberová

Vzdelanie a hodnoty

V čase, keď robíte jedno z najvážnejších životných rozhodnutí, ktoré ovplyvní váš život a smerovanie v budúcnosti, vám chceme ponúknuť niekoľko možností štúdia na Gréckokatolíckej teologickej fakulte v Prešove.

Ak si dávate otázku, prečo práve táto fakulta, keď súčasná doba praje ekonómii, manažmentu, právu a podobne. Dôležitá je vidina dobrého, čo znamená výnosného zamestnania, ktoré by nám mala zabezpečiť práve vhodná škola. Je však výnosnosť atribútom dobrého a kvalitného života a naplňujúceho povolania? Alebo je rovnako dôležité byť vnímavý na veci a okolnosti, ktorých hodnota sa nedá merať či konzumovať?

V tomto rozmere práve teologická fakulta ponúka príležitosť stať sa vzdelaným, spoločensky uplatniteľným a zároveň vnímavým na spomínané veci, okolnosti a situácie, ktorých hodnotu treba objaviť a neustále objavovať. Ak máte pocit, že práca s ľuďmi a pre ľudí je vašim povolaním, azda by ste mali využiť jedinečné štúdium v zaujímavých odboroch, ktoré ponúka teologická fakulta.

Najskôr si dovoľím predstaviť našu fakultu v krátkom histo-

rickom priereze s dôrazom na prítomnosť.

Gréckokatolícka teologická fakulta PU v Prešove má medzi vzdelávacovo-výchovnými inštitúciami v celej Gréckokatolíckej metropolii na Slovensku osobitné miesto. Je priamou pokračovateľkou bohosloveckej akadémie, ktorá mala dobový názov Academia theologica a založil ju v roku 1880 prešovský biskup ThDr. Mikuláš Tóth. Tohto roka si teda fakulta pripomína 130 rokov od svojho založenia. Je najstaršou z ôsmich fakúlt Prešovskej univerzity. Vo svojej histórii zaznamenala fakulta obdobie rozkvetu, ale aj stagnácie, keď v dôsledku likvidácie Gréckokatolíckej cirkvi v Československu v druhej polovici minulého storočia bola jej činnosť pozastavená. V súčasnosti fakulta zaznamenáva dynamicky rast vo všetkých oblastiach činnosti, či už vo vzdelávaní, alebo v oblasti vedy a medzinárodnej spolupráce. Tie ju zaradili v hodno-

tení komplexnej akreditácie na 1. miesto medzi všetkými teologickými fakultami na Slovensku. V tomto akademickom roku svoje štúdium na fakulte realizuje viac ako 700 študentov v dennej a externej forme štúdia vo všetkých troch stupňoch vzdelávania.

V dnešnej modernej dobe fakulta plní veľmi dôležité poslanie. Jej osobitnou úlohou je ponúkať predovšetkým vzdelanie a starať sa o vedeckú a teoretickú formáciu tých, ktorí smerujú ku kňazstvu a rôznym cirkevným službám. Vzdelávanie na fakulte je uskutočňované v dôslednom a systematickom vysvetľovaní náuky Katolíckej cirkvi v symbióze s východnou spiritualitou. Duchovnú formáciu zabezpečuje Kňazský seminár bl. biskupa P. Gojdiča. Naša fakulta je jedinou vzdelávacou inštitúciou pre tých, ktorí sa pripravujú na kňazstvo pre celú Gréckokatolícku metropoliu na Slovensku.

Vzdelávací proces na fakulte

zabezpečuje kolektív mladých ambiciózných pedagógov, ktorí sa špecializujú v jednotlivých oblastiach poznania. Narastajúca kvalita pedagogického zboru sa prejavuje na rôznych úrovniach, zvlášť by som zdôraznil bohatú publikačnú činnosť, ktorá radí našu fakultu na 1. miesto v rámci Prešovskej univerzity v tomto smere. Monografie, učebné texty, zborníky z konferencií a ďalšie publikácie sú vynikajúcimi prameňmi a pomôckami pre študentov pri štúdiu a získavaní nových vedomostí. Zrekonštruované priestory fakultnej knižnice s bohatým výberom literatúry ponúkajú vysoký štandard pre štúdiá v jednotlivých študijných programoch. V rámci permanentného zvyšovania kvality vzdelávacieho procesu pedagógovia využívajú pri prednáškach všetky trendy v modernizácii školy s využitím informačných technológií.

Bohatý akademický život na fakulte je prezentovaný konaním rôznych konferencií, seminárov, prednášok a výstav domáceho aj zahraničného rozmeru. Tie pomáhajú pedagógom, ako aj študentom

rozširovať a prehĺbovať obzor poznania, a sprostredkujú nové poznatky v oblasti teológie, filozofie, religionistiky a podobne. Nielen pre pedagógov, ale zvlášť pre študentov je možnosť aktívne sa zapájať do významných študentských pobytov v zahraničí. Pre študentov sú veľmi zaujímavé prednášky osobností z rôznych oblastí života a taktiež pravidelná ponuka premietania hodnotných filmov a následných diskusií v blízkom pastoračnom centre. Na fakulte je stále duchovná služba. Vo fakultnej Kaplnke Božej múdrosti je priestor na každodennú osobnú, ale aj spoločnú modlitbu s pravidelným slávením Eucharistie. Ona dotvára prostredie, v ktorom by pod vedením pedagógov mali zo študentov vyrastať kultivované, duchovne a morálne vyspelé osobnosti. Začiatok nového semestra je vždy vyhradený duchovnej obnove.

Gréckokatolícka teologická fakulta si uvedomuje svoju teologickú prioritnosť, ale reaguje aj na znamenia doby a spoločenské podnety. Ponúka široký diapazón študijných programov pre záujemcov o vysokoškolské štúdium.

• Okrem vzdelávania teológov – bohoslovcov, teda budúcich kňazov v odbore **Katolícka teológia** v dennej forme štúdia,

v ktorom ide predovšetkým o kňazskú službu a pôsobenie v cirkevných organizáciách či výuke náboženstva, môžete študovať aj v atraktívnych odboroch, ktoré sú určené laikom a zároveň reagujú na potreby súčasného trhu.

• V bakalárskom programe **Animácia voľnočasových aktivít** máte možnosť získať vzdelanie ako voľnočasový a sociálny pedagógovia so schopnosťou porozumieť výchovným situáciám a ich riešeniam. Môžete sa uplatniť v centrách voľného času, domovoch mládeže, sociálnych a charitatívnych inštitúciách či štátnej správe.

• Ak chcete detailnejšie poznať a rozumieť náboženskej situácii s možnosťou zamestnania sa a prácou pre Cirkev, respektíve vo výskume, ponúkame vám celosvetovo etablovaný a dnes žiadaný študijný program **Religionistika** s možnosťou pokračovania v magisterskom stupni. Uplatnenie sa núka vo vydavateľskej a redaktorskej práci v náboženskej literatúre, poradenstve pre vládne, politické a spoločenské inštitúcie.

• Ak vás zaujíma filozofia, história, teológia či spiritualita, ponúkame vám bakalársky a magisterský študijný program **Katechetika**. Využitie vedomostí a nadobudnutých

zručností z tohto odboru ponúkajú uplatnenie absolventa na pôde cirkevných a výchovných vzdelávacích inštitúcií, štátnej správy, ďalej správy a prevádzky cirkevných objektov.

• Medzi moderné magisterské študijné programy rátame aj **Probačnú a mediálnu prácu**. Tento študijný odbor aktuálne kopíruje ostatné trendy v mimosúdnom vyrovnaní. Okrem toho ponúka možnosť stať sa vysoko kvalifikovaným pracovníkom pre organizovanie a výkon dohľadu nad obvineným a napomáhať mu, aby bol schopný opätovného začlenenia sa do spoločnosti. V praxi sa môžete uplatniť ako probační a mediálni úradníci v štátno-zamestnaneckom pomere, ktorých služobným úradom je súd, ako komerční mediátori, pracovníci štátnej správy, odborní poradcovia v cirkevných, ekumenických, štátnych i neštátnych výchovných a vzdelávacích zariadeniach.

Všetky spomínané študijné programy s výnimkou Katolíckej teológie možno študovať v dennej aj externej forme štúdia. GTF PU v Prešove ponúka atraktívne programy aj v rigoróznom (PaedDr., PhDr.) a v doktorandskom stupni (PhD.) v študijných odboroch Katolícka teológia a Religionistika. Zároveň má práva

habilitačných (doc.) a vymenúvacích (prof.) konaní v odbore Katolícka teológia.

Napriek tomu, že v súčasnej dobe sa hovorí predovšetkým o výnosnosti, nadštandardných zárobkoch a ponuke vysokých pozícií, je dôležité, aby nás štúdium prinútilo myslieť, hľadať, diskutovať a pýtať sa. Práca s ľuďmi toto všetko vyžaduje. Ak v sebe tušíte potenciál na tento typ štúdia, núkajú sa vám možnosti práve na GTF PU. Môžete počítať s ľudským a odborným potenciálom mladého kolektívu pedagógov a zároveň sa stať súčasťou tohto kolektívu modernej fakulty, ktorá ponúka možnosť využiť počítačové učebne s vysokou hardvérovou a softvérovou vybavenosťou a wifi pripojením na internet v rámci budovy fakulty.

Štúdium je veľkou devízou v živote človeka. Ak ho k nemu vedie jeho vnútorné rozhodnutie, cieľ a zmysel, je základom budúcnosti každého z nás a cestou k vytyčenému zmysluplnému cieľu. Veríme, že štúdium cez ponúkané študijné programy na našej fakulte vám otvorí cestu k naplneniu vašich životných mét. ■

prof. Peter Šturák,
dekan fakulty,

a kolektív GTF PU v Prešove
ilustračná snímka: archív GTF

WEBOVÉ STRÁNKY

www.grkat.nfo.sk

Stránka Gréckokatolíci na Slovensku s internetovou doménou www.grkat.nfo.sk je

výnimočným počínom vedeckého pracovníka Slavistického ústavu Jána Stanislava Slovenskej akadémie vied Mgr. Andreja Škovieru, PhD, ktorému bola v roku 2009 udelená Cena Emila Korbu za masmediálnu prezentáciu Gréckokatolíckej cirkvi. Prečo je táto stránka taká výnimočná a čo vlastne prináša?

Hneď v úvode stránka predstavuje všetkým návštevníkom svoju víziu: čomu a pre koho je určená. Taktiež si možno zvoliť anglickú alebo nemeckú jazykovú mutáciu, čo otvára prístup ešte širšej skupine užívateľov internetu.

Považujem za nutné spomenúť, že táto stránka sa výrazne líši od ostatných webových stránok, ktoré mapujú život Grécko-

katolíckej cirkvi. Prináša a ponúka to, čo iným webovým doménam chýba. Stránky plné východných liturgických textov, výkladov liturgických slávení, cirkevných spisov, textov cirkevných otcov či životopisov svätých je presne to, čo nenájdete na žiadnej inej v slovenskom internetovom priestore. Ako zaujímavosti a perličky za povšimnutie určite stoja multimediálne záložky, ktoré obsahujú nahrávky liturgických spevov a modlitieb akatistu, či dokonca fonty cirkevnoslovenských a gréckych textov.

Na záver už ostáva len dodať, že každý, kto si chce prehĺbiť svoje vedomosti a rozšíriť duchovný obzor, navštíví práve túto stránku.

Mikuláš Jančuš

Velikán svätosti 1

tole Panny Márie Anjelskej,
pre františkánsku spiritualitu

Drahí bratia a sestry!

„Na svet prišlo slnko“. Týmto slovom v *Božskej komédii* (*Raj, spev XI*) veľký taliansky básnik Dante Alighieri naráža na Františkovo narodenie, ktoré sa udialo koncom roku 1181 alebo začiatkom roku 1182 v Assisi.

František sa narodil v bohatej rodine, jeho otec bol obchodníkom s látkami, a tak prežil bezstarostné detstvo a mladosť, plný obdivu k rytierskym ideálom svojich čias. Ako dvadsaťročný sa zúčastnil na vojenskej výprave a bol zajatý. Pre chorobu ho prepustili. Po návrate do Assisi sa v ňom začal pomalý proces duchovného obrátenia, ktorý vyústil do postupného opustenia svetského štýlu života, aký dovtedy viedol. Z tých čias pochádzajú známe príbehy o stretnutí s malomocným, ku ktorému František zostúpil z koňa a na znak pokoja ho pobozkal, i o poslanstve Ukrižovaného v Kostole sv. Damiána. Dovedna trikrát Kristus na kríži ožil a povedal mu: „František, choď a oprav môj rozpadávajúci sa chrám.“

Táto jednoduchá udalosť, keď začul Pánove slová v Kostole sv. Damiána, skrýva hlbokú symboliku. Bezprostredne bol František vyzvaný opraviť kostolík, no zlý stav tejto budovy symbolizoval tragickú a znepokojivú situáciu samotnej Cirkvi tých čias, pre ktorú bola charakteristická povrchná viera – neformujúca a nepremieňajúca život –, málo oduševnený klérus, chladnúca láska. Šlo o vnútornú deštrukciu Cirkvi, ktorá zahŕňala aj rozpad jej jednoty, súvisiaci so vznikom heretických hnutí.

Napriek tomu je uprostred tejto rozpadávajúcej sa Cirkvi Ukrižovaný a hovorí, pozýva na obnovu, volá Františka manuálnou prácou opraviť konkrétny Kostol sv. Damiána.

Ide však o symbol hlbšieho povolania – obnoviť samotnú Kristovu Cirkev radikálnou vierou a zápalom lásky pre Krista.

Táto udalosť, ktorá sa odohrala pravdepodobne v roku 1205, pripomína ďalšiu podobnú udalosť z roku 1207 – sen pápeža Inocenta III. Pápež v tomto sne videl, že sa Bazilika sv. Jána v Lateráne, matka všetkých kostolov, rúca a malý, nevýznamný rehoľník ju podopiera svojimi plecami, aby nespadla.

Zaujímavé je všimnúť si na jednej strane to, že to nie je pápež, ktorý poskytuje oporu, aby sa chrám nezrútil, ale malý, nevýznamný rehoľník, v ktorom pápež spoznáva Františka, ktorý ho prišiel navštíviť. Inocent III. bol mocný pápež, s vysokou teologickou kultúrou a tiež s veľkou politickou mocou, no predsa to nebol on, kto mal obnoviť Cirkev, ale malý a nevýznamný rehoľník – sv. František, povoláný Bohom.

Na druhej strane je však dôležité poznamenať, že sv. František neobnovuje Cirkev bez pápeža alebo proti nemu, ale práve v spoločenstve s ním. Tieto dve skutočnosti patria spolu: Petrov nástupca, biskupi, Cirkev založená na apoštolskej postupnosti a nová charizma, ktorú Duch Svätý v tom čase vzbudil na obnovu Cirkvi. Skutočná obnova potom rastie vďaka všetkým spoločne.

Pri počúvaní úryvku z Evanjelia podľa sv. Matúša –

rozhovoru Ježiša s apoštolmi, ktorých posielal na misie – František pocítil, že je povolaný žiť v chudobe a venovať sa kázaniu. Pridali sa k nemu aj ďalší priatelia a v roku 1209 sa vydal do Ríma, aby pápežovi Inocentovi III. predložil návrh novej formy kresťanského života. Od tohto veľkého pápeža sa mu dostalo otcovského prijatia, keď osvietený Pánom intuitívne vycítil božský pôvod hnutia, ktoré František podnikol. „Chudáčik“ z Assisi pochopil, že každá charizma od Ducha Svätého má slúžiť Kristovmu telu, ktorým je Cirkev, preto vždy konal v plnom spoločenstve s cirkevnou autoritou. V živote svätých neexistuje totiž protiklad medzi prorockou charizmou a charizmou vládnutia, a ak aj nejaké napätie vznikne, vedia trpezlivo čakať na čas Ducha Svätého. ...

František a jeho čoraz početnejší bratia sa usadili v Porciunkule, alebo tiež Kos-

výnimočne posvätnom mieste. Do Františkovej školy neskôr vstúpila aj Klára, mladá žena zo vznešenej assiskej rodiny, a tak sa zrodil druhý františkánsky rád, rád klarisiek, ďalšia skúsenosť, ktorá priniesla bohaté plody svätosti v Cirkvi.

Aj nástupca Inocenta III. pápež Honorius III. svojou bulou *Cum dilecti* z roku 1218 podporil jedinečný rozvoj prvých menších bratov, ktorí postupne otvárali svoje misie v rozlič-

ných krajinách Európy, ba dokonca i v Maroku. V roku 1219 František získal povolenie ísť do Egypta a hovoriť s moslimským sultánom Melek-el-Kâmelom, aby aj jemu hlásal Ježišovo evanjelium. Túto epizódu zo života sv. Františka, ktorá je veľmi aktuálna, by som rád zdôraznil. V tom čase totiž prebiehal spor medzi kresťanstvom a islamom a František – ozbrojený iba svojou vierou a osobnou miernosťou – sa úspešne vydal na cestu dialógu. Dejepisné kroniky hovoria o jeho priateľskom a srdečnom prijatí u moslimského sultána. Týmto príkladom by sa mali inšpirovať vzťahy medzi kresťanmi a moslimami aj dnes: podporovať dialóg v pravde, vo vzájomnej úcte a porozumení (porov. *Nostra aetate*, 3). ■

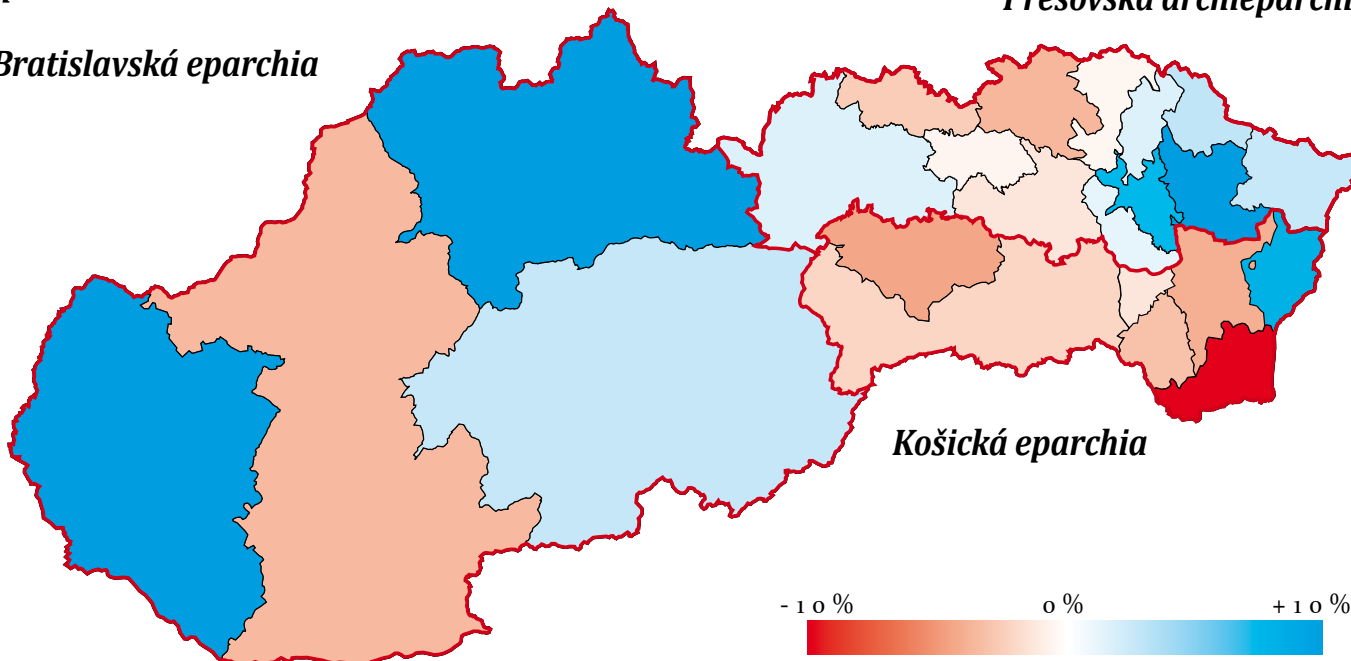
preložila Mária Spišaková
klátené a upravené redakciou
snímka: archív redakcie

Slovo v roku 2010

Kríza. Slovo, ktoré počujeme často v rôznych súvislostiach, má však aj konkrétny obsah. Často mnohotvárnny, nakoľko sa rôznymi spôsobmi prejavuje nielen v hospodárskej a peňažnej sfére, ale aj v zmenách správania sa ľudí.

Bratislavská eparchia

Prešovská archieparchia

Koncom roku 2008, keď kríza vstupovala do nášho života, sme v Slove spustili odvážny a ambiciózny projekt – plnofarebný časopis. Musím povedať, že nie každý veril tomuto kroku. Nakoniec sme však uspeli a prvé riadne plnofarebné číslo vyšlo v januári 2009.

Odvtedy sme sa snažili presvedčiť vás, našich čitateľov, že Slovo môže a má byť súčasťou vašich životov, vašich rodín. Začiatok roku 2009 bol trochu rozpačitý, no jeho výsledok nás všetkých potešil. Verili sme, že kríza bude prechodná a nedotkne sa Slovenska v takom meradle, ktorého sme svedkami v dnešnej dobe. Preto sme na konci roku 2009 začali zdieľať obavy o budúcnosť nášho časopisu.

Tento strach vychádzal z rôznych štatistických zistení, ktoré hovoria o vývoji nezamestnanosti práve na východnom Slovensku, či o poklese odberu

mnohých periodík. Veď práve východné Slovensko bolo najviac zasiahnuté krízou, keď sa aj tu prepúšťalo a mnohí, ktorí vycestovali za prácou do zahraničia, sa museli nedobrovoľne vrátiť domov. To zmenilo hospodárenie rodín.

Stav peňažníek sa podpísal pod pokles predaja mnohých renomovaných časopisov v roku 2009. Zo siedmich denníkov si na Slovensku len dva udržali svoj náklad. Iné klesli aj o 17%. U týždenníkov poklesli všetky, dokonca aj Katolícke noviny o necelé 4%. Obdobný osud postihol všetky slovenské médiá. Tí, čo si zachovali či mierne pozdvihli svoju predajnosť, môžu hovoriť o zázraku a o naozajstnej dôvere a vernosti svojich čitateľov.

Som rád, že medzi tieto časopisy môžem dnes zaradiť aj Slovo. Výrazne sme nestúpili, no ani neklesli, čo je veľmi povzbudzujúce. Okrem vašej vernosti sa na tom podpísala aj práca ľudí, ktorých mám česť viesť

v redakcii, ako aj oduševnenosť mnohých kňazov, ktorým som za to nesmierne vďačný. Môžem všetkých ubezpečiť, že si na vás spomínam pri každej svätej liturgii, rovnako ako aj na našich čitateľov.

Ak mám však porovnať výsledky podľa jednotlivých sledovaných zložiek, tak vo všetkých došlo k nárastu s výnimkou Košickej eparchie. Prešovská archieparchia si polepšila o 0,54 %, Bratislavská o 10,26 % a zahraničie o 7,14 %. Košická eparchia klesla o 2,19 %. Za týmto poklesom možno hľadať tak ekonomické, ako aj iné problémy. V jednej z farností došlo k absolútnemu ukončeniu odberu, keďže kňaz ani nik iný nechcel nahradiť prácu distribútora, a tak z 11 odberateľov Slova z minulého roka dnes Slovo neodoberá nik. V niektorých farnostiach došlo k poklesu vinou neskorého vyhlásenia predplatného na rok 2010, a teda aj neskorého odberu už bez zľavy.

Najväčší nárast odberu k 17. februáru 2010 zaznamenali Ruská Poruba (+14), Rešov (+10) a Chmeľová (+9). Na opačnej strane rebríčka boli Kráľovce a farnosti v mestách Prešov a Bardejov. Celkovo stúplo až 91 z 235 registrovaných farností. 84 farností však hlásilo pokles odberateľov. V kontexte posledných dvoch rokov stúpili aj farnosti Podhorod', Liptovský Mikuláš, Šambron, Trnava, Sačurov, Milpoš, Zvolen či Sabinov.

Nám v redakcii je ľúto, že Slovo často neoslovuje tých, ktorých môže osloviť a pomôcť im. Mám na mysl mladé rodiny, kde Boh a Cirkev nemajú takú popularitu ako Harry Potter. Možno je na mieste začať vyvíjať aj také spôsoby distribúcie Slova, ktoré ho prinesú aj na stoly týchto rodín. Budeme vám vďační, ak nám pomôžete modlitbami, skutkami, pripomienkami a nápadmi, ako to docieľiť. ■

Juraj Gradoš

Ako sa píše... SPRÁVA

Všetko na tomto svete vzniká a funguje na základe istých pravidiel. Napríklad odevy. Ak by sme na nohavice prišili golier a rukávy, vyzeralo by to čudne. Rukávy neprišíjeme ani na čiapku. Každý odev je z iného materiálu a plní iný účel. Tak je to aj s článkami v časopisoch a novinách. Členíme ich na žánre, z ktorých každý vzniká istým spôsobom a má jasne určené zloženie. Ak to napíšete bez systému, vznikne aj v časopise „čiapka s golierom“, teda text, ktorý obsahuje to, čo nemá, alebo neobsahuje to, čo má. A vyzerá to tiež všelijako. V tohtoročných dvojčísľach si povieme, ako sa píše základné publicistické žánre, aby spĺňali svoj účel. Začneme správou.

Nachádzame sa v publicistickom spravodajskom priestore, ktorého cieľom je **pravdivo informovať**, oznámiť niečo **nové a aktuálne**. Nie je ním umelecký zážitok (ten ponúka umelecký štýl). Ak chceš napri-

klad niekoho nasýtiť, dáš mu chlieb a ani ti nenapadne zdobiť ho mašličkami či flitrami. Ale ak šíješ kostým na karneval, flitre a mašle sú v poriadku. Pri písaní správy informuješ o tom, čo sa stalo (sýtiš hladného po informáciách). Estetické prvky, ktoré sú žiadané pri básni a príbehu, sú v správe neopodstatnené. Ide o výrazy typu „po nádhernom programe; zboristi oblečení v krásnych šatách; po dojemnom príhovore vypadla nejedna slza; pripravili skromné pohostenie; tíško a ľahučko sa priblížil deň osláv“ a pod. To všetko sú „mašličky a flitre na chlebe“ a nielenže nespĺňajú svoj účel, ale skôr od čítania odradia.

Ďalšími funkciami správy sú **vecnosť, stručnosť a zrozumiteľnosť**. Po príklade siahneme do oblasti nakupovania. Predavačovi v obchode zvykneme jednoducho oznámiť, čo si želáme. Nerozprávame v rýmoch či metaforách ani nehovoríme, čo sme zažili cestou k obchodu,

ani mu nevyrozprávame historický vývoj žiadaného výrobku. V obchode normálne a jasne povieme, čo chceme. V prípade správy postupujeme podobne – jednoducho, zrozumiteľne, vecne a bez množstva nepodstatných slov oznámime, čo sa stalo. V správe o rokovaní výboru teda nebudeme vymenovávať všetkých účastníkov. V správe o dni otvorených dverí školy nenapíšeme: škola otvorila svoje dvere rodičom, priateľom školy a širokej verejnosti (to je jasné už zo samotnej akcie a komu ešte by ich mala otvoriť?), v programe sa striedala hudba, tanec, scénky a hovorené slovo (čo iné by v programe malo byť?), odpustovú slávnosť sme ukončili myrovaním, sprievodom okolo chrámu. Na záver zaznelo *mnoholitstvie*... (takéto ukončenie je štandardné; chceli ste ho azda vynechať a informujete o opaku?). Teda nepíšeme o tom, čo je samozrejmosť a čo neprináša žiadnu informáciu. Neuvádzame ani to, čo sa

udalosti priamo netýka. Ak informujeme o návšteve v cirkevnej škole, nezačneme dejinami školy a už vôbec nie dejinami cirkevného školstva na Slovensku. Správu o charitatívnej akcii nemôžeme začať päťriadkovou úvahou o kresťanskej láske a pri správe o krste nebudeme citovať kánony cirkevného práva týkajúce sa tejto sviatosti.

Ako teda napísať dobrú správu?

Začíname tým, čo je najdôležitejšie, a postupujeme k menej dôležitým faktom. Všetko podstatné by malo zaznieť hneď v prvej vete. Tá by mala obsahovať odpovede na otázky: **Kto? Čo? Kde? Kedy?** (prípadne **Prečo?**). Pri redakčnom skracovaní potom stačí vynechať poslednú vetu, prípadne aj predposlednú.

Dopísaním posledného slova sa práca nekončí. Najprv skontrolujeme úplnosť správy a jej pravdivosť (dátumy, mená, tituly). Potom sa sústredíme na vyškrtanie toho, čo je v texte zbytočné – emocionálne výrazy, samozrejmosti, úvahy a všetko, čo priamo so správou nesúvisí. Text je dobrý až vtedy, keď sa z neho nedá vyhodiť ani jedno slovo. Ak sa niečo vyhodíť dá a správa aj tak oznámi jadro toho, čo sa stalo, určite to vyhodíme. Nakoniec overme, či vety nie sú prídlhé a komplikované, či použité slová sú jasné a nedajú sa povedať výstižnejšie. Stručnosť a citová neutralita neznamena, že vyjadrovanie nemá byť svieže a invenčné. Možno nám bude ľúto napísať všetko, čo by sme chceli. Ale potom si zvolíme iný žánr (napríklad reportáž). Cieľom správy nie je predviesť kvantitu našej slovnej zásoby, ale jej kvalitu – teda schopnosť vyjadriť čo najstručnejšie dôležité veci tak, aby informovali, zaujali a potešili čitateľa svojou výstižnou účelnosťou. ■

Valéria Juríčková
ilustračná snímka: sxc.hu

Kristovo kňazstvo očami Pavla Straussa 2

Boh v dejinách spásy posielal, posielal a bude posielat' k svojmu ľudu prorokov, ktorých úlohou bolo vždy tlmočiť Božiu pravdu a Božiu vôľu, napomínať a povzbudzovať k zachovávaní zmlúv, ktoré s ním Boh uzatváral.

Porušovanie týchto zmlúv tvrdo kritizovali a nabádali k náprave, vyzývali k pokániu. Napríklad kritika posledného a najväčšieho starozákonného proroka – sv. Jána Krstiteľa nešetřila ani kráľa Herodesa, ani farizejov a zákoníkov a, samozrejme, nešetřila ani kňazov. Za Božiu pravdu Ján položil svoju hlavu. Aj sám Ježiš kritizoval farizejov a zákoníkov, kňazov i levitov priamo alebo cez podobenstvá. Proroci znášali mnohé útrapy pre túto prorockú službu, a tak Ježiš kladie farizejom a zákoníkom otázku, ktorého proroka ich otcovia neprenasledovali.

Aj dnešná doba má svojich prorokov a bez zaváhania

k nim môžeme priradiť aj Pavla Straussa, s ktorým sme sa ako s veľduchom súčasnosti zoznámili už v predošlom príspevku.

Strauss kriticky zareagoval aj na nedostatky v horlivosti mnohých kňazov, keď nepísal: „Ak dnešný laik – apoštol stretáva sa na svojej horlivostou podmienenej ceste napríklad s mrzivým zjavom, s osobnosťou nie zbožného kňaza, kňaza, ktorý zahorí, ak ide o umenie alebo o spoločenskú zábavu, o politiku, alebo o vinohradníctvo, ktorý však tlie pri problémoch náboženských a nábožensko-filozofických, alebo dokonca pri náboženských úkonoch. Jedno príšerné slovo je u nás zaužívané v súvislosti s nábožen-

skými úkonmi: slovo odbaviť. Niet strašnejšej blasfémie, ako odbaviť breviár alebo pohreb, alebo už čokoľvek, čo sa týka oblasti náboženskej. Toto slovo muselo vzniknúť pri najnižších stupňoch náboženskej horlivosti. Ťažko padne vidieť v rekordnom čase odslúžené omše, pri ktorých sa križe robené nad kalichom podobajú skôr na gestá, ktorými sa odháňajú muchy, ako hovoriť Fiedler v knihe *Warum im Zick-Zack gehen*. Veď je vylúčené percipovať čo len rozumom bleskovým tempom chrliace modlitby, nieto ešte ich prežitie, čoby aspoň vôľou uvedomované, alebo ich precítenie. Ťažko padne vidieť bagatelizovať úkony askézy. Ťažko padne

vidieť občas minimálny záujem o pastoračnú činnosť.

To nie sú prehnané požiadavky. Veď na každom slove svätej omše sú zosnované stáročia a na každom je zoschnutá krv mučeníkov a vyznávačov. A dnešný zbožný človek si to veľmi živo uvedomuje, a práve dnešné časy ho nútia k tomuto postojú úplnej vnútornej odovzdanosti veci Kristovej. A živé kresťanstvo bez zriekania je kontradikcia a apoštolská činnosť je základom všetkého.

Nie z jalového kriticismu sa tieto veci spomínajú; fakt je, že nedostatky sa vidia najostrejšie v očiach lásky a v zrkadle nenávisti. Nie pohania a bezbožníci sú natoľko zodpovední za pohromy tohto sveta, ale my všetci, predovšetkým laici a kňazi krvi prisajní, ale často falošní svedkovia Ježišovi. Naše plytké srdcia nesú hlavnú tarchu viny.

Boh nedostane od človeka nikdy dost. I všetko mu je len málo. Ale keď sa z mála všelijakými koncesiami a detskými *vykrúcačkami* uberá, ostane o chvíľu menej ako nič. Ale skoro nevedomosť o svojom stave ešte nie je nevedomie alebo bezvedomie. A preto je spoločné a otvorené uvedomenie zdravým a uzdravujúcim, lebo spoločný cieľ a spoločná služba tomuto cieľu zaväzujú k vzájomnej pomoci.“ (*Ecce homo*, 1947)

Áké nadčasové sú výroky Pavla Straussa, keď aj po vyše 60 rokoch sú stále aktuálne a prorocky vyzývajúce k radikálnej zmene, k pravému pokániu aj v súčasnom Roku kňazov! ■

Josef Voskár
ilustr. snímka: M. Žarnayová

Stál pri mne

Ked' človek číta životopis otca Michala Fedora, môže mu nevdojak napadnúť myšlienka, či jeho deň nemal viac ako 24 hodín. Ako to všetko stihol za svoj nie dlhý život? Toľko napísať, toľko povedať, toľkých potešiť, navštíviť, toľkým pomôcť...

Keď som po smrti otca Michala čítal jeho životopis, prišiel som až k vete: „Keď zomieral jeho otec (v roku 1973), kládol mu na srdce, aby pomáhal odovzdať sestre Anne pri výchove jej troch synov“. Ostal som dojatý, zarazený, prekvapený. Dojatý preto, lebo jedným zo spomínaných troch synov jeho sestry Anny som bol ja, zarazený tým, či je možné, aby niekto zanechal miesto, kde pôsobí (mesto Martin), zázemie, prácu a presťahoval sa, aby pomáhal na základe želania starého šlachovitého roľníka, a prekvapený, lebo som si položil otázku: Pomáhal nám? Pomáhal mi?

Pomáhal, a ešte ako! Ibaže jeho pomoc bola nevšedná. Pomáhal skryto, neokázalo, nenápadne, nevynucujúc si ani slovo vďaky. Ale to som pochopil až po jeho smrti a mnohému nerozumiem ani teraz po rokoch.

Spomeniem niekoľko udalostí, keď naše životy šli chvíľami spolu, chvíľami, ako som sa mylne domnieval, proti sebe.

V čase po otcovej smrti sme sa s bratmi postupne vzdalovali od Boha minimálne v tom, že sme prestali chodiť na nedeľné bohoslužby. Otec Michal, ujo Mišo, ako sme ho volali, začal slúžiť omše pre nás v maminej spálni. Pravidelne, trpezlivo, pokojne. Trpezlivo preto, lebo musel vyčkať, kým my hundrajúci, čo ten tu tak skoro o desaťtej chce, vstaneme z postele.

To bol celý on, nenadával, nekarhal, napomínal málokedy, prakticky sa stále obetoval. To som vtedy nevedel.

Bol to športovec, obdivovateľ prírody, do ktorej nás niekedy aj proti našej vôli vodil. Spomeniem príhodu, keď nás zasa hundrajúcich presviedčal, že je dobré za prudkého dažďa a zimy opustiť horskú chatu a šliapať na akýsi salaš, kde – ako tvrdil – má bača vynikajúcu žinčicu. V duchu som nadával, priznám sa. A potom? Potom sme došli na salaš, bača žinčicu mal a bola taká dobrá, že som všetky nadávania v duchu odvolal a bol som rád. Mimočodom, odvtedy som žinčicu už nikdy nemal možnosť piť.

Čo nám chcel vtedy ujo Mišo dokázať? Azda sa mi podarí nájsť odpoveď po ďalšej príhode.

Raz sme prišli na horské jazero Izra pri Slanci. Bol koniec jari alebo začiatok leta, už presne neviem. Viem len, že bolo tak chladno, že ľudia na móle postávali v hrubých svetroch. Vtom zaznel „bláznivý“ ujav nápad: „Chlapci, keď sme už tu, škoda by bolo neokúpať sa!“

„To nemyslí vážne,“ pomyslel som si, ale nakoniec sme skočili. Keď sme už aj my boli vo svetroch, ten pocit bol úžasný.

Dnes si myslím, že obe príhody spája ujav vtedy tajný odkaz – všetko, čo za niečo stojí, stojí námahu a odriekanie.

Ako šli roky, odklonil som sa od Boha ešte viac, viedol som búrlivý život a začala sa u mňa prejavovať duševná choroba. Ujo ma k Bohu nasilu neobracať, môj búrlivý život

nekomentoval. Keď už prepukla moja duševná choroba, stál pri mne. Pomáhal. Niekedy nie dobre, niekedy s chybami, nemohol poznať všetky nástrahy tejto choroby. Faktom ale je, že vždy, keď to prepuklo, šiel som za ním. Raz, keď ma vzal na prechádzku, som sa v depresii rozhodol ukončiť svoj život skokom pod autobus. Autobus stihol ubrzdiť, všade naokolo nastal krik, šofér aj ľudia boli v šoku, akurát ujo Mišo s výrazom tváre, ktorý asi nebudem vedieť opísať, ma vytiahol spod kolies. Mal pokojnú tvár a na nej úsmev. Nie taký od ucha k uchu, iba kútiky úst mierne naznačovali úsmev. Roky som to nechápal a možno ani nechápem. Čo to bolo? Azda odkaz: „Chlapče, nie my rozhodujeme o odchode z tohto sveta!“

Keď som sa dostal do invalidného dôchodku, vybavil mi

brigádu. Stal som sa predavateľom náboženskej literatúry pri bývalej kaplnke. Ja, ktorý som v tom čase Boha nespomínal, nevzýval, nepočúval ani sa k nemu nemodlil. A čo sa stalo – zoznámil som sa s ľuďmi, ktorí boli mojím opakom. Boha hľadali všade, aj v knihách. Prostredníctvom jedného kňaza som sa náhodou dostal ku knihe T. H. Kempenského O nasledovaní Krista. Možno sa táto kniha stala ďalším schodkom na mojej ceste k Bohu.

Dnes som presvedčený, že otec Michal sa za mňa veľa modlil. Som si istý.

Najsilnejší zážitok, ktorý súvisí s ujom Mišom, sa stal pár

týždňov pred mojou svadbou. Zašiel som za ním večer v domnienke, že mám pravdu, a požiadal ho o súhlas s tým, aby sme nemali svadbu v kostole. Že nemáme ten správny vzťah k Bohu a keď ho mať budeme, potom do kostola pôjdeme. Ujo ma vypočul a potom mi asi hodinu rozprával. Dnes by som z toho nevedel zreprodukovať ani slovo, ale viem, že celý čas rozprával o Bohu. Ale ako! Hovoril o ňom tak, že nepoužil slovo Boh, Pán Ježiš, svätý či nejaké iné vyslovenie náboženské spojenie. Rozprávanie zakončil slovami: „Vieš čo? Chodte do kostola, keď už pre nič iné, tak preto, že by si

to tvoj nebohý otec žela.“ A po tomto rozhovore sa mi doma stalo niečo, čo sa mi nestalo nikdy predtým ani potom. Preplakal som celú noc. Do kostola sme šli a chodíme!

Prečo som spomenul túto príhodu? Otec Michal a formálnosť?! To nie! On len tušil, predpokladám, modliac sa na tento úmysel, že Boh si ma pritiahne, ale v tej chvíli bola svadba v kostole to najdôležitejšie. Z čoho by sme sa odrazili?

Otec Michal mal ten vzácny dar, že vedel rozprávať o Bohu bez použitia tohto slova, a teda vedel sa rozprávať aj s neveriacimi, blúdiacimi či hľadajúcimi.

mi. A tento dar naplno využil.

Deň pred jeho smrťou som ho bol navštíviť. Nepovedal veľa. Položil mi ruku na plece a povedal mi dve rovnaké slová: „Disciplína, disciplína!“ Dlhú som to nechápal – čo sú to za posledné slová?! Dobré vedel, čo mi chýba najviac, a tak mi to povedal. Bolo to jedno z mála priamych napomenutí, ktoré som od neho počul. Inak ma napomínal a stále napomína iba svojím životom a skutkami. K môjmu obráteniu došlo v roku 1997, tri roky po smrti otca Michala, môjho uja Miša.

On pri tom bol! ■

Vladimír Bálint

Srdcom stále doma

V utorok 19. januára uplynulo 90 rokov od narodenia otca Michala Lacka SJ. Mnohí starší ľudia si pamätajú otca Michala Lacka z jeho pravidelných príhovorov pre gréckokatolíkov vo Vatikánskom rozhlase. Iní zasa z Ríma, kde počas komunizmu s charakteristickým úsmevom vítal pútnikov zo Slovenska.

Otec Michal Lacko rád hovoril žarty, zvlášť týkajúce sa jeho osoby a jeho mamky. Jedného dňa v roku 1963 bola pani Betty Romanová, manželka Štefana Romana, veľkého gréckokatolíka, ktorá mala kanadské občianstvo, na návšteve v Ríme. Tam dostala vízum do Československa. Otcovi Lackovi sľúbila, že navštívi jeho rodičov v Krásnej nad Hornádom. Keď prišla do Lackovho domu, našla jeho mamku samu. Pani Romanová sa predstavila a povedala, že jej prináša pozdrav od jej syna Miška z Ríma. Keď mamka videla cudziu ženu, myslela si, že eštebáci nastrčili nejakú ženu na svoje ciele. Pani Romanová sa snažila presvedčiť, že skutočne Miška pozná, a preto ho začala popisovať, ako vyzerá, že má

objemnejšiu postavu a širokú tvár s bradou. Mamka sa ani tak nechcela dať presvedčiť a na svoju obranu povedala: „Ja takeho bradateho nerodzela.“ Keďže sa nechcela dať presvedčiť, že ide o jej syna Miška, pani Romanová odišla.

Otec Michal Lacko sa celé dlhé roky v cudzine túžil dostať na rodné Slovensko, navštíviť rodnú obec a rodný dom. Jeho túžba sa splnila len raz za tridsaťdva rokov, a to na jeden deň, keď v roku 1970 dostal tranzitné vízum do Poľska a z Poľska do Maďarska. Vlakovým tranzitom z Poľska do Maďarska vystúpil v Košiciach a v sprievode dvoch eštebákov sa mu podarilo dostať do Krásnej a vstúpiť do rodičovského domu. Keď jeho mamka zistila situáciu, s bolesťou v srdci sa ho pýtala: „Ta co, Mižu, čom

prichodíš domu, ta co ci v Ríme plano?“ Túto príhodu otec Lacko veľmi rád so žartom opakoval.

Otec Michal Lacko veľmi veľa písal. K jeho najznámejším dielam patria jeho práce *Užhorodská únia karpatských Ruténov s Katolíckou cirkvou*, *Svätí Cyril a Metod*, *Synoda gréckokatolíckych biskupov z niekdajšieho Uhorska konaná vo Viedni v roku 1773*, *Pápeži a Veľká Morava vo svetle rímskych dokumentov* a *Oriente Cattolico*, publikácia o východných katolíkoch na celom svete. Je autorom mnohých odborných prác a článkov. Mnohé publikoval aj v gréckokatolíckom časopise *Mária* v Kanade.

Jeho odkaz pokračuje v Centre spirituality Východ-Západ v Košiciach, ktoré nesie meno práve po ňom. Tu je zhromaždených azda najviac kníh na Slovensku,

ktoré sa venujú otázkam svätých Cyrila a Metoda, gréckokatolíkom, východným katolíckym, ale aj pravoslávny m cirkvám. Centrum je však na veľkú škodu samotnými gréckokatolíckymi málo navštevované. Akoby sme nepocitovali potrebu poznať svoju históriu či svoju liturgickú tradíciu. Ako môžeme byť hrdí na to, čo nepoznáme? Nečakajme, že niekto zvonku sa bude starať o to, aby sme ju viac poznali.

Práve táto starosť o naše cyrilometodské dedičstvo ležala na srdci otcovi Michalovi Lackovi, jezuitovi a gréckokatolíkov. ■

Milan Lach SJ

Ján Zlatoústý a chudobní

Ak by som sa vás opýtal, odkiaľ poznáme meno Jána Zlatoústeho, odpovedali by ste, že podľa neho sa volá naša svätá božská liturgia. Presne tak. Jemu sa tradične pripisuje jej autorstvo. Ale málokto z nás ho pozná ako najväčšieho kazateľa skorého kresťanstva. Jeho homílie, žiaľ, ešte stále nie sú preložené do slovenčiny, aby sme sa mohli nimi povzbudiť v duchovnom živote. Mnohé z toho, čo hovoril, by nám mohlo veľmi pomôcť v skutočnom prežívaní našej kresťanskej viery.

Ako je známe, Ján Zlatoústý, rodom z Antiochie, ktorá sa nachádza v dnešnom Turecku, väčšinu svojho života prežil v tomto treťom najdôležitejšom meste Rímskej ríše. Antiochia bola mestom blahobytu. Tamojšia chudoba nebola, ako hovorí Bazil Veľký, v Kapadócií následkom sucha alebo neúrody, ale bola spôsobená štruktúrou mestského života. Z rôznych informácií získaných od Jána Zlatoústeho vieme, že v jeho časoch v Antiochii žilo asi 200-tisíc obyvateľov. Z nich bolo niekoľko tisíc chudobných nútených žobrať a okolo 50-tisíc obyvateľov žilo v biede. Zlatoústý vedel, že vystatovanie sa bohatstvom robí chudobu ešte neznesiteľnejšou. Chudobní žili z práce svojich rúk, ak ju vôbec mali. Naopak, bohatí získavali príjmy zo svojich veľkostatkov. Ján vo svojich homíliách obviňuje vlastníkov veľkostatkov, že používajú svojich zamestnancov ako ťažný dobytok. Vyjadruje sa veľmi silno, keď hovorí, či môžu existovať ešte nespravodlivejší ľudia než vlastníci veľkých polí, ktorí sú ziskoví z bohatstva svojej zeme. So zvláštnou tvrdosťou sa obracia k špekulantom, ktorí ťažia z biedy iných. Hovorí o obchodníkoch, ktorí vyvolávajú drahotu, aby posilnili svoje peniaze, zadržávajú

obilie, aby sa zvýšila jeho cena, alebo nechajú, aby obilie a víno vyšli navnivoč. Mnohí cisári sa snažili aj v jeho dobe určiť maximálne ceny, aby zabránili neúmernému zdražovaniu. Podľa Zlatoústeho je veľké bohatstvo vždy späté s nespravodlivosťou, hoci je nadobudnuté za predchádzajúcich generácií. Človek je stvorený Bohom preto, aby žil v spoločenstve. Boh nám dal zem, slnko, vzduch, vodu ako spoločné vlastníctvo. Hovorieval, že suché slová ako „moje“ alebo „tvoje“ vedú k rozporom. Ján bol presvedčený o tom, že spoločné vlastníctvo dohier je primeranejšou formou než súkromné vlastníctvo. Toto je podľa neho prirodzený poriadok.

Ján Zlatoústý sa považoval za vyslanca chudobných. V jednej homílii na Prvý list Korintňanom im hovorí: „Obchádzajú ulice miest ako psy, tlačia sa v kútoch miest, prenikajú do dvorov pálcov, kričia z ich pivníc, prosiac ich, aby im niečo dali. Žobráci sú nútení robiť zo seba komediántov v nádeji, že dostanú almužnu.“ Zlatoústý odsudzuje fakt, že chudobní vo svojom zúfalstve idú až tak ďaleko, že urobia slepcami vlastné deti,

aby získali viac peňazí. A toto všetko sa deje v meste, kde muži a ženy po prvýkrát boli nazvaní kresťanmi, v meste, kde – ako hovorí Ján – videl rásť najcivilizovanejších ľudí.

Napomína svojich poslucháčov: „Keď už ste unavení modlitbou, lebo nedostávate, o čo žiadate, spomeňte si, koľkokrát ste počuli úpenlivo prosiť žobráka o niečo bez toho, aby ste mu odpovedali. Nie preto, že vystierate svoje ruky, bude vypočutá vaša modlitba. Nevystierajte vaše ruky k nebu, ale vystierajte ich k chudobným.“ Pre Jána Zlatoústeho je ústrednou témou almužna. Ale pre neho tento výraz obsahuje v sebe omnoho viac, než len dať materiálne veci. Pre neho to znamená postoj láskavej pohotovosti voči blížnemu, ktorá sa môže prejavovať v rôznych skutkoch milosrdenstva. Dobré slovo voči žobrákovi má takú istú hodnotu ako materiálna pomoc. Almužna je sila, ktorá privádza Boha k ľuďom a ľudí k Bohu. Touto čnosťou praktizujeme skutočnú lásku. Ján svojich veriacich povzbudzoval: „Pestujeme ju nie jeden či dva dni, ale po celý život, aby táto

láska sa k nám raz priznala. Ak sa ona prizná k nám, aj Pán sa k nám prizná, ak nás ona zaprie, aj Pán nás zaprie a povie: ‚Nepoznám vás.‘ Nech Boh nedovolí, aby sme museli počuť tieto slová. Predovšetkým majme na mysli slová, ktoré nás urobia šťastnými: ‚Poďte, požehnaní môjho Otca, zaujmite kráľovstvo, ktoré je pre vás pripravené od stvorenia sveta.‘“

Máme pred sebou Matúšov text, ktorý mal v Jánových očiach veľmi veľkú dôležitosť. Je to podobenstvo o poslednom súde (Mt 25, 31 – 46), v ktorom Kristus vysvetľuje, že všetko, čo urobili jednému z najmenších bratov, urobili osobne pre neho, čo je pre Zlatoústeho základom jeho sociálnej etiky. Ján vyzýva svojich poslucháčov k tomu, aby sa venovali chudobným, pre podanie priamej pomoci. Antiochijská cirkev mala menný zoznam s 3-tisíc menami vdov, o ktoré sa starali pravidelne. Ale starali sa aj o chorých, mrzákov, cudzincov, pocestných či väzňov. Mimo mesta bol hospic pre nevyliciteľne chorých, pre ľudí, ktorí trpeli rakovinou.

Azda sa musíme aj my sami seba opýtať, ako je to s našou modlitbou a s našim dielom dobrého slova či materiálnej pomoci pre tých, ktorí to potrebujú viac. Vidíme, ako veľmi sú späté modlitba a almužna. Nevravím, že to musia byť vždy tí, ktorí stoja na ulici s čiapkou položenou na chodníku. Azda je to tvoja osamelá susedka, vdova v staršom veku, ktorá ledva stačí vyplatiť nájom a inkaso, alebo rodina so štyrmi deťmi, ktorá nestačí kupovať šaty či topánky rastúcim deťom. Nebojme sa byť štedrými voči tým, ktorí to naozaj potrebujú. Svätý Ján Zlatoústý, ktorý nás k tomu povzbudzuje, nemal len zlaté ústa, ale najmä srdce. ■

Milan Lach SJ

ilustr. snímka: Tomáš Metyl'

Mirovanie alebo myrovanie?

Možno ste si všimli používanie dvojtvaru v termíne myrovanie (mirovanie). Toto pomazanie olejom vyvoláva niekoľko otázok súvisiacich s existenciou tohto obradu. Zvlášť u tých, ktorí si ho často zamieňajú s termínom myropomazanie.

Olej bol už v Starom zákone predpísaný na liturgické účely, čím sa pre bohoslužbu stal najdostojnejší, najlepší a najvhodnejší. Olej totiž dáva nielen svetlo, ale užíva sa aj na prípravu jedál a svojim zložením dodáva chuť pokrmom. Okrem toho hojí rany, zmierňuje bolesti a ak sa ním pomaže telo, posilní ho – robí ho totiž elastickým a pružným.

Pri slávnostných príležitostiach si Žid natieral vlasy a tvár olejom, pretože je znamením radosti (Ž 103). Pre tieto atribúty bol olej už v Starom zákone obrazom Božieho Ducha.

Olej je symbolom hojnosti, preto sa aj v kresťanstve veľmi skoro začal používať ako symbol milosti a darov Svätého Ducha.

Mazanie veriacich olejom na čelo je taktiež starodávnym obradom a robí sa na veľké sviatky počas liturgického roka. Pokúsme sa pozrieť na tento obrad z niekoľkých hľadísk.

Prečo myrovanie? Jedna skupina liturgistov odvodzuje pojem myrovanie od gréckeho slova *myron*, čo znamená myro, olej, *blahovonná masť*. V nadväznosti na tento fakt je myrovanie považované za obrad, ktorý pripomína veriacemu okamih, keď sa stal kresťanom. Tu sa mnohí odvolávajú na katechézy sv. Cyrila Jeruzalemského, ktorý hovorí, že kresťan po myropomazaní je to isté, čo Kristus (*Mystagogické katechese*). Kristus = Pomazaný.

Človek pomazaný sv. myrom sa má právom volať kresťanom – pomazaným.

Vyvolené osoby, ktoré boli povolané k svojmu stavu, museli byť osobitným spôsobom vyzbrojené Božím Duchom. Keďže olej splňal tieto atribúty, mazanie olejom bolo znakom vyvolenej osoby. Týmto olejom sa pomazávali osoby, ktoré boli vybrané na veľké a dôležité úlohy v dejinách spásy.

Kristus, Kráľ kráľov, bol tiež pomazaný Svätým Duchom. Človek sa prijatím iniciačných sviatostí stáva dedičom Božieho kráľovstva. Pripomenutie si tohto kráľovského pomazania Svätým Duchom sa uskutočňuje počas myrovania. Teda myrovanie je aj akýmsi vyjadrením a obnovením vôle byť ozajstným kresťanom (pomazaným), ktorý prijíma Božiu vôľu vo svojom živote. Pre kresťana má byť totiž

typické to, čo pre Ježiša Krista – prijímať Otcovu vôľu.

Prečo mirovanie? Keďže sa mazanie veriacich olejom na čelo konalo na veľké sviatky počas liturgického roka, týmto sviatkom predchádzalo väčšinou celonočné bdenie. Toto modlitebné zhromaždenie sa končilo väčšinou až na svitani, teda spievalo sa a modlilo celú noc. Keďže to bolo vyčerpávajúce, ponúkalo sa ľuďom aj malé občerstvenie.

Typickým obradom pre tieto celonočné bdenia bola lítia – modlitba na konci večierne, počas ktorej sa požehnával chlieb, olej, víno a pšenica. Išlo o symbolické pohostenie modliaceho sa ľudu. Chlieb sa porezal na menšie kúsky a podával sa spolu s olejom a vínom.

Ľud sa posilňoval týmto drobným občerstvením pre úlo-

hu ohlasovateľov blahozvesti.

Typickým pre tieto bdenia boli tzv. *agapé* – hody lásky a pokoja. Slovné spojenie „Pokoje vám!“ – „*Mir vsim!*“ bolo pozdravom vzkrieseného Ježiša Krista po príchode k apoštolom.

Ježiš Kristus pri rozoslaní apoštolov povedal tieto slová: „Keď prídete do niektorého mesta alebo dediny, vypytujte sa, kto je vás tam hoden. Tam potom ostaňte, kým nepôjdete ďalej. Keď vojdete do domu, pozdravte ho! Ak ten dom bude toho hoden, nech naň zostúpi váš pokoj; ale ak toho hoden nebude, nech sa váš pokoj vráti k vám.“ (Mt 10, 11 – 13) Vidíme, akú veľkú úlohu Ježiš Kristus prikladal pokoji. A o tento pokoj prosí veriaci kresťan pri obrade mirovania.

Mirovanie alebo myrovanie? Z teologického hľadiska vidíme blízkosť obidvoch termínov a tvrdení. Praktický dôvod však jasne hovorí v prospech používania termínu **mirovanie**. Používaním tohto slovného spojenia sa môžeme vyvarovať častému splývaniu termínov myrovanie a myropomazanie, tak ako je to v súčasnosti.

Veľmi zaujímavým a osožitým by sa v tejto chvíli mohol stať aj etymologický pohľad jazykovedca – odborníka na tento obrad pomazania veriacého olejom. Mirovanie alebo myrovanie?

Je isté, že táto úvaha nemôže odpovedať na všetky otázky týkajúce sa danej problematiky. Pevne verím, že sa stane podnetom na diskusiu a pomôckou pre tých, ktorí sa chcú v budúcnosti venovať štúdiu tejto problematiky. ■

Miroslav Il'ko
snímka: Martin Roman

Ikonoborectvo

Rozvoj ikonopisectva, ale aj ostatného cirkevného umenia na určitý čas pozastavili krvavé ikonoborecké prenasledovania a ničenie svätých ikon. Viac než sto rokov (726 – 843) v Byzancii, vo východnej časti vtedajšej Rímskej ríše, pretrvávali spory o úlohu a funkciu ikony v cirkevnom živote spoločnosti.

Rozvoj ikonopisectva, ale aj ostatného cirkevného umenia na určitý čas pozastavili krvavé ikonoborecké prenasledovania a ničenie svätých ikon. Viac než sto rokov (726 – 843) v Byzancii, vo východnej časti vtedajšej Rímskej ríše, pretrvávali spory o úlohu a funkciu ikony v cirkevnom živote spoločnosti.

Hlavný problém odporcov ikon, tzv. ikonoklastov, spočíval v starozákonnom zákaze zobrazovania, pričom sa odvolávali na starozákonnú Knihu Exodus: „Neurobíš si modlu ani nijakú podobu toho, čo je hore na nebi, dolu na zemi ani vo svete pod zemou! Nebudeš sa im klaňať ani ich uctievať!“ (Ex 20, 4 – 5). Na druhej strane bolo stanovisko reprezentované tzv.

ikonodulmi, zástancami a obrancami ikon, najmä sv. Jánom Damascénskym, sv. Teodorom Studitom a vtedajším konštantínopolským patriarchom Niceforom.

Ako sa to začalo

V r. 726 cisár Lev III. Izaurský pod vplyvom biskupov z Malej Ázie, ktorí upierali úctu ikonám, otvorene vystúpil proti

ikonám. Podľa tvrdenia historika G. Ostrogorského cisár v r. 730 vydal dekrét, ktorý vtedajší konštantínopolský patriarcha sv. German kategoricky odmietol podpísať. Vyhlásil, že nebude tolerovať žiadne zmeny vo viere bez všeobecného snemu. Za tento svoj odmietavý postoj zaplatil mnohými príkormi, stratou postavenia a vyhnanstvom za hranice impéria. Patriarchom sa stal ikonoborec Anastazij a nič nebránilo tomu, aby nový dekrét ikonoborcov bol podpísaný tak cisárom, ako aj patriarchom. Dekrét teda pochádzal nielen od svetskej vlády, ale aj od hierarchie konštantínopolskej cirkvi. Po vydaní dekrétu sa začalo masové ničenie ikon.

Prvým aktom ikonoborcov bolo zničenie divotvornej ikony Krista Spasiteľa nad vchodom do cisárskeho paláca. Táto udalosť vyvolala národné pobúrenie. Exekútor, ktorý ikonu zničil, bol pobúreným národom zabitý. Cisár sa za túto vraždu kruto pomstil a obrancovia ikony boli prvými obeťami ikonoborectva. Začala sa najkrutejšia vojna, spečatená krvou mučeníkov a vyznávačov. Tento boj trval viac než 100 rokov a toto obdobie môžeme rozdeliť na dve periódy. Prvá od r. 730 do r. 787, keď sa za vlády cisárovnej Ireny uskutočnil 7. všeobecný snem, na ktorom bola ustanovená úcta k svätým ikonám a dogma tejto úcty, a druhá perióda od r. 814 do r. 843.

Zo strany štátu bolo vydanie cisárskeho dekrétu namierenému proti Cirkvi neoprávneným zásahom do jej liturgického života a učenia. Na vzniknutú situáciu reagoval horlivý obranca a zástanca ikon sv. Ján Damascénsky slovami: „Sme tvoji poddaní, cisár, v otázkach týkajúcich sa života, vo veciach

tohto sveta, daní, vo všetkom, čo patrí do tvojej oblasti spravovania pozemských vecí, ale v tom, čo sa týka správy Cirkvi, máme vlastných pastierov, ktorí nám zvestovali pravdu, ktorí ustanovili cirkevný poriadok“.

Prvé kruté prenasledovanie

V prvej perióde dosiahol ikonoborectvo svoj vrchol za vlády cisára Konštantína V., ktorý bol v boji proti ikonám podstatne dôraznejší ako jeho otec. Tvrdé prenasledovania nastali po desiatom roku jeho vlády. Vtedy vydal traktát, v ktorom vyjadril ikonoboreckú doktrínu. Potom v r. 754 zvolal ikonoborecký snem v meste Hiera. Podľa slov kronikára účastníci tohto snemu víťali cisára slovami: „Teraz nadišla spása sveta, lebo ty, cisár, si nás zbavil modiel“. Snem ustanovil, že každý, kto uctieva, píše či uchováva ikony, bude braný na zodpovednosť: kňaz bude suspendovaný, veriaci a mnísi budú spadať pod cirkevnú kľiatbu. Previnilci boli odovzdaní štátnemu súdu a týmto spôsobom boli otázky viery podriadené jurisdikcii svetskej moci. Snem odsúdil obhajcov a zástancov ikon: sv. Germana, patriarchu Konštantínopola, sv. Jána Damascénskeho a sv. Juraja Cyperského. Cisár Konštantín Kopronim podopretý ustanoveniami snemu spustil krvavé a kruté prenasledovanie všetkých stúpenčov úcty ikon. S nevidanou surovosťou sa správal k monastierom, ktoré pretváral na vojenské kasárne, a mníchov násilím nútil prezliekať sa do svetských šiat a ženiť sa. Taktiež všetci obyvatelia Konštantínopola museli odprisať, že nebudú uctievať ikony, ba ani sa rozprávať s mníchmi. Cisárski vojaci a úradníci sa s mníchmi nielenže vôbec nerozprávali a nezdravili ich, ale často po nich hádzali blato a kamene. Pod zámienkou „očisty od ikon“ dochádzalo k rabovaniu a pustošeniu chrámov. Namiesto vzácnych fresiek ikonoborci zdobili svoje chrámy dekoráciami rôzneho druhu

– svetskou tematikou alebo prírodnými výjavmi zvierat, vtákov a rastlín. Takto boli zničené cenné mozaiky a fresky v Chráme sv. Sofie v Konštantínopole a vo vlacherskom chráme.

Z Východu na Západ

Nečudo, že v tejto situácii mnohí (mnísi, medzi nimi mnohí ikonopisci, aj laici) utekali za hranice, najmä do Talianska, Sýrie, Palestíny a na Cyprus, kde zakladali nové monastiere. V Ríme nikdy nebolo toľko úspešných ikonopiscov ako práve v čase ikonoborectva. Práve toto obdobie sa stalo pre Rím najväčším rozkvetom cirkevného umenia. Pápeži, ktorí sa vystriedali na pápežskom stolci počas panovania cisára Konštantína Kopronima (Zachariáš, Štefan II., Pavol I., Štefan III. a Hadrián I.), sa pridržiavali tradície východnej cirkvi a zdobili chrámy za pomoci mníchov emigrujúcich z východnej časti Rímskej ríše. V tomto období bol napr. vymalovaný Chrám sv. Márie Antiqui, v druhej polovici ikonoborectva bol prebudovaný Katedrálly sobor sv. Marka, ale mozaikami boli ozdobené aj novopostavené chrámy, a to sv. Márie, sv. Praxidy a sv. Cecilie.

Cisárovná Irena a Nicejský snem

Po smrti Konštantína Kopronima sa prenasledovania zmiernili. Jeho syn Lev IV. bol umierneným ikonoborcom a do značnej miery ľahostajný. Po jeho smrti v r. 780 nastupuje po prvýkrát v dejinách Byzancie na cisársky trón žena, manželka Leva IV. sv. cisárovná Irena, horlivá ctiteľka ikon. Na jej podnet sa zvoláva Všeobecný snem v Nicei. Teoretici ikonoklazmu totiž odmietali možnosť zobrazit' Ježiša Krista, resp. spojenie jeho božskej a ľudskej prirodzenosti, pretože zobrazením len jeho ľudskej prirodzenosti nevznikne ikona Krista – Bohočloveka, ale len Krista – človeka.

Snem za účasti 350 biskupov 23. októbra 787 odsúdil ikonoborectvo a sformuloval nasle-

doavné vyhlásenie ako odpoveď na tvrdenia ikonoklastov: „Vyznávame Krista viditeľného, a teda aj možného zobrazenia, pretože veríme evanjeliu, hoc nie je možné pochopiť, ako môže existovať takéto spojenie“. Snem vyhlásil aj definíciu o posvätných obrazoch, podľa ktorej sa spolu s krížom môžu uctievať obrazy Krista, Presvätej Bohorodičky, anjelov a svätých. Uctievať sa môžu bozkom, dymom vystupujúcim z kadidla, zapálenou sviecou podľa zbožného zvyku predkov. Sv. Bazil Veľký hovorí: „Úcta, ktorú vzdávame obrazu, prechádza na jeho vzor, a kto sa klania obrazu, klania sa v ňom tomu, kto je na ňom zobrazený.“ V podobnom duchu sa vyjadruje aj sv. Ján Damascénsky: „Ja sa neklaniam hmote, ale klaniam sa Stvoriteľovi hmoty, ktorý sa aj kvôli mne stal hmotou a v hmote vytvoril svoj príbytok, a prostredníctvom hmoty učinil moje spasenie.“ Z toho jasne vyplýva neopodstatnenosť argumentov ikonoklastov, ktorí považovali ikony za modly, pretože veriaci uctieva praobraz, archetyp a nie drevo, plátno či farby.

Akty Nicejského snemu boli preložené do latinčiny. Pápež Hadrián I. ich v roku 789 zaslal cisárovi Karolovi Veľkému. Cisár na ne zareagoval tak, že dal svojim teológom zostaviť spis proti východnému spôsobu uctievania obrazov pod názvom Libri Carolini, ktorý v roku 794 zaslal pápežovi do Ríma ako znak odmietnutia a nesúhlasu s uzáviermi Nicejského snemu.

Krvavá ikonoborecká „renesancia“

Pokoj, ktorý po koncile zavládol, bol iba zdanlivý, pretože na Západe boli uznesenia Nicejského snemu odmietnuté a odsúdené. Prešlo sotva 27 rokov a od roku 814 sa začína ďalšia vlna ikonoborectva.

Ako uvádza historik G. Ostrogorskij, všetko sa začalo tým, že vtedajší byzantský cisár Lev V. Arménsky (813 – 820) prišiel k záveru, že cisári, ktorí stoja na

strane ikonoborcov, majú v politike a vo vojnách väčší úspech ako ortodoxní cisári stojaci na strane ikonodulov. A tak sa cisár rozhodol podporiť ikonoborectvo. Požiadal Jána Gramatika, ktorý bol akýmsi „mozgom ikonoboreckej renesancie“, aby sformuloval traktát v prospech ikonoborectva obsahujúci ideológiu ikonoboreckého znovuzrodenia. Takto mala obnovená heretická doktrína poslužiť politickým cieľom cisára a zároveň prostredníctvom nej mala byť Cirkev podrobená štátu. Keď Ján Gramatik ukončil v r. 814 svoje dielo, cisár začal presviedčať vtedajšieho patriarchu Konštantínopola sv. Nikifora I., aby v mene pokoja v Cirkvi pristal na kompromis – neničť samotné ikony, ale zakázať iba ich uctievanie. Patriarcha kategoricky odmietol akýkoľvek kompromis a sv. Teodor Studita, účastník rozhovorov, pripomenul cisárovi, aby sa nemiešal do vnútorných záležitostí Cirkvi. Takto sa začala druhá perióda ikonoborectva, v ktorej boli mučení všetci ctitelia ikon, prenasledovaní mnísi, ničené ikony, knihy a cirkevné predmety s vyobrazením svätých. Ikonoborectvo sa dokonca prednášalo na školách a bolo zaradené do školských učebníc.

Obnova úcty

Úctu k ikonám nanovo a definitívne obnovuje cisárovná Teodora so svojim nepľnoletým synom Michalom III. V Prvú pôstnu nedeľu 11. marca 843 bol v Konštantínopole veľkolepo oslávený deň víťazstva nad ikonoborcami. Za slávnostného sprievodu sa s úctou vniesli ikony Krista a Presvätej Bohorodičky do vlacherského chrámu. Na pamiatku víťazstva bol vo východných cirkvách byzantskej tradície zavedený sviatok ortodoxie, pravovernosti náuky Cirkvi. Dodnes sa slávi v Prvú pôstnu nedeľu. ■

Milan Gábor
ilustračná snímka:
www.churchofourlady.org

Bol som na Haiti

Zemetrasenie na Haiti si podľa aktuálnych údajov vyžiadalo viac ako dvestotisíc obetí. Na každého zachráneného pripadá asi tisíc mŕtvych. Beh života tohto ostrovného štátu sa zmenil na desiatky rokov. Cirkev na Slovensku je tajomne prepojená s touto krajinou aj v osobe apoštolského nuncia Mons. Maria Giordanu, ktorý tam pôsobil pred svojím príchodom na Slovensko.

Otec nuncius, niekoľko rokov ste pôsobili na Haiti. Ako ste vnímali tamojšiu krajinu a ľudí?

Úrad apoštolského nuncia na Haiti som vykonával štyri roky: od roku 2004 do roku 2008. V tom čase krajina prežívala veľmi ťažké obdobie, pretože prechádzala od diktatúry prezidenta Jeana-Bertranda Aristida k vytvoreniu a zvoleniu demokracie. Dojem, ktorý som si odniesol z toho obdobia môjho pôsobenia, bol ten, že som videl, že mám do činenia s ľuďmi, ktorí po mnohých rokoch utrpenia veľmi túžia po lepšej budúcnosti.

No a, samozrejme, títo ľudia si so sebou priniesli aj svoju africkú kultúru, ktorú nikdy nezabudli a ktorá sa udržiava aj dnes vďaka praktizovaniu vúdú – antickej kmeňovej náboženskej tradície pochádzajúcej z Beninu. Táto kultúra sa potom dostala do stretu s kultúrou kolonizátorov a z toho vzniklo čosi zvláštne, čo sa nám chápe len veľmi ťažko.

Aké je postavenie Katolíckej cirkvi na Haiti? Ako tamojší ľudia prežívajú svoju vieru?

Katolícka cirkev v tejto krajine zohrávala vždy veľmi dôležitú úlohu. V priebehu celej jej

silnú dôveru v Boha, ktorého vnímajú ako Otca, ktorý nikdy neopúšťa svoje deti, a už tobôž nie v čase súženia a biedy.

Na Haiti pôsobia aj misionári nielen zo Slovenska. Aký prínos majú misie v tomto štáte?

Misionári a misionárky, nech už boli z ktorejkoľvek krajiny, tam vždy robili a dodnes robia doslova zázraky. Okrem toho, že oduševnene ohlasovali evanjelium, dokázali byť zároveň nápomocní v každom ohľade. To znamená, že pomáhali duchovne aj materiálne týmto ľuďom, ktorí sú veľmi chudobní.

Počas vášho pôsobenia ste sa azda stretli aj s našimi misionármi?

Na viacerých stretnutiach, ktoré som mal s misionármi z rozličných kongregácií, určite nechýbal ani misionár zo Slovenska, aj keď som ho možno zvlášť nezaregistroval. Vtedy sa mi ani nesnívalo, že by som raz mohol byť poslaný na Slovensko.

Tohtoročné zemetrasenie na tomto ostrove vzbudilo záujem celého sveta. Patrite medzi tých, ktorých sa osudy Haitanov týkajú osobne.

Kontaktovali ste svojich známych? Boli aj oni postihnutí zemetrasením?

Zemetrasenie, ktoré pred pár týždňami zasiahlo Haiti, bolo bezpochyby najväčšou tragédiou, aká túto krajinu postihla. Pridalo sa tak k iným pohromám, spôsobeným napríklad častými uragánmi, ktoré v ostatných rokoch zasiahli tento karibský ostrov. Mal som o týchto veciach vždy čerstvé informácie, pretože som bol v kontakte s apoštolskou nunciaturou v hlavnom meste Port au Prince. Žiaľ, v tomto prípade boli tieto informácie veľmi smutné, pretože išlo o rozsiahle spustošenie krajiny, o smrť ľudí, ktorých som osobne poznal, napríklad arcibiskupa hlavného mesta, ktorý zahynul spolu so svojím generálnym vikárom pod troskami arcibiskupského paláca, o smrť štyridsiatich bohoslovcov, mnohých kňazov, rehoľníkov a rehoľníč. Je to veľmi ťažká situácia aj pre Cirkev, pretože stratila mnohých vynikajúcich ľudí a zasiahlo to beh jej inštitúcie. Haitania sa doteraz spamätávajú z tejto tragédie a zdá sa, že nádej, ktorú živili vo svojom vnútri, bola pochovaná pod sutinami ich zničeného hlavného mesta.

Gréckokatolícki veriaci na podporu trpiacim na Haiti vyzbierali v Prešovskej archieparchii 39.181 eur a v Košickej eparchii 24.325 eur.

V mene trpiacich Pán Boh zaplať!

Je mentalita Haitanov v niečom výrazne odlišná od európskej mentality?

Áno, môžeme povedať, že mentalita Haitanov je dialektálne odlišná od tej našej – západnej. Je svojská. Prečo? Nesmieme zabudnúť na to, že súčasná haitská populácia – to sú väčšinou potomkovia otrokov, ktorých si francúzski kolonizátori priviezli z Afriky.

histórie vlastne až po dnes bola jedinou inštitúciou, ktorej ľudia dôverovali. Evanjelizácia tu bola veľmi silná a výrazná, aj keď v súčasnosti v prejavoch viery ľudí je badať dosť markantný náboženský synkretizmus. Vo všeobecnosti môžeme povedať, že títo ľudia sú veľmi nábožní. Ich viera je jednoduchá, ale veľmi úprimná. A to je veľmi dôležité, pretože to im pomáha mať

Michal Franko

Modlitba za Haiti

(Za obeť zemetrasenia, aké svet doposiaľ nepozná)

Záchvevy zeme a srdcervúce náreky.

Haiti obrátené naruby aj naprieky
hrôzostrašným otrasom pomaly sa zviecha z ruín.
Čierny flór objíma čierne tváre tisícich rodín.

Bože! Akože len toľko ukrutných bolestí
do srdc i duší človečích sa naraz pomestí?

Na mŕtvych i na zhúžvané domy minúta stačila!
Klesol mocný palác i mohutná katedrála.

Bôľ obklúčil zúfale Haiti i človeka.

Ležiace v troskách krváca, kvili, narieka.

Satan načrtoľ „diabolský projekt“ jeho záhuby.

Lež víťazne z mŕtvych vstane len ten, koho Pán Boh ľúbil!

Nuž, také je dnešné zúbožené a utýrané Haiti.

Svet celý pomáha chudobnému ostrovu.

Čaká na hmotnú aj na duchovnú obnovu.

Čaká aj na pomoc našu. Tak pomôžeme aj my. Ja aj ty...

Ó, Bože! Chráň a žehnaj dodrúžgané a umorené Haiti.
Ó, Mária! Pod vejár srdca svojho pritúľ úbohé haitské deti.

Nuž, také je dnešné Haiti.

Plné modlitieb a sústrastí.

Mŕtvym večné svetlo nech stále svieti.

Nech večne žijú v národnej pamäti.

V nepokojnom srdci zeme,

opretí o Pánovu nádej

na slávne vzkriesenie,

nech spočívajú spokojne.

Nech tíško spia svoj ťažký sen

Na veky večné. Amen.

A odrazu je mi akosi sucho v ústach.

Vyschýnajú aj slová, živé Božie sústa.

Slová sa mi lámu, viac ich už nevytvorím

Nech namiesto slov zaznieva smútočné rekviem...

(Udavské, január 2010)

Čo najviac môže dnes Haitanom pomôcť?

Čo sa týka materiálnej pomoci, treba uznať, že medzinárodné spoločenstvo tu urobilo kus dobrej práce. Ostrovu bola okamžite poskytnutá rozsiahla pomoc rôzneho druhu. Problémom je spolupráca pri rozdeľovaní tejto pomoci, z ktorej napríklad potraviny sú v tejto situácii nevyhnutnosťou, pretože tí, ktorí prežili, stratili všetko. Možno by bolo dobré nachvíľku túto pomoc zastaviť a najprv zhodnotiť situáciu, určiť priority, ktorým sa nevyhnutne venovať a taktiež podporiť jej konkrétne projekty, pretože ináč sa riskuje, že veľa z toho, čo bolo poslané do tejto oblasti, skončí v nesprávnych rukách.

Mnohí zachránení hovoria o tom, že ich nažive držala viera. Môže toto nešťastie napomôcť Haitanom pri hľadaní Boha?

Ako som sa už zmienil na začiatku, viera je pre Haitanov mimoriadne dôležitá. Bol som dojatý, keď som uprostred všetkých tých smutných správ o zničených domoch, o mnohých mŕtvych a podobne počul aj to, že prvá reakcia mnohých, ktorí zemetrasenie prežili, bola, že sa zišli spolu a začali sa modliť, aby cítili Božiu blízkosť a prosili Boha o pomoc.

Mnohí záchranári sa sťažovali na ozbrojené pouličné gangy. Sú gangy a mafia veľkým problémom na Haiti?

Problém ozbrojených gangov bol na Haiti vždy, a to najmä v hlavnom meste. Pamätám si ešte z čias môjho pôsobenia, že do niektorých jeho častí bolo takmer nemožné vstúpiť, pretože boli pod absolútnou kontrolou ozbrojených skupín, ktoré ovládali ľudí. Teraz sa situácia podstatne zhoršila, keďže počas zemetrasenia ušlo z väzenia viac ako štyritisíc väzňov, medzi ktorými nechýbali ani najväčší zločinci. Bude veľmi ťažké aj pre vojenské oddiely Spojených národov a Spojených štátov amerických udržať kontrolu nad týmito gangmi, ktoré sa momentálne voľne pohybujú po ostrove.

Na Slovensku sa do zbierky na pomoc Haiti zapojila aj Katolícka cirkev. Ako vnímate ochotu našich veriacich a biskupov pomáhať iným na druhom konci sveta?

Viem, že Cirkev na Slovensku sa okamžite zmobilizovala a urobila zbierku na pomoc tejto úbohej krajine v jej nezávideniahodnej situácii. Je úžasné vidieť vnímavosť ľudí, ktorí sa napriek tomu, že Haitanov vôbec nepoznajú, ba dokonca možno mnohí ani nevedia, kde sa tento ostrov nachádza, snažia nejakým spôsobom pomôcť tým, ktorých postihlo takéto nešťastie. Ľudia na Slovensku majú pochopenie pre utrpenie druhých, pretože sami si svoje v minulosti vytrpeli.

Na čo by mali veriaci nielen na Slovensku v prvom rade myslieť pri podobných živelných pohromách?

Každá podobná situácia, nech už postihne kohokoľvek na svete, by v nás mala predovšetkým vzbudiť vďačnosť Bohu za všetky dobrodenia, ktorými nás zahŕňa napriek našej nehodnosti. A taktiež by v nás mali vzbudiť pocit spolupatričnosti s bratmi a sestrami, ktorí v živote možno nemali toľko šťastia ako my, musia čeliť mimoriadnym ťažkostiam a veľkému utrpeniu. Tieto vnútorné pocity by ale mali byť zároveň správaním úprimnou modlitbou k Bohu, ktorý je Pánom ľudských dejín, aby vo svojej nekonečnej добрote neopustil týchto ľudí, ktorí sa k nemu obracajú s veľkou dôverou.

za rozhovor ďakuje Juraj Gradoš
snímka: TK KBS

KULTÚRA

Začínáme

Prvý rok kresťanskej kultúry sa uskutočnil v roku 1999 v rámci prípravy osláv Veľkého jubilea 2000. Dobré skúsenosti s touto aktivitou dali podnet k tomu, aby sme po desiatich rokoch opäť iniciovali podobný program.

Rok 2010 súvisí s výročím našich kresťanských prvo-počiatkov. V roku 2010 bude presne 1125 rokov od chvíle, keď 5. apríla 885 sv. Metod určil za svojho nástupcu sv. Gorazda. Môžeme spokojne povedať, že Gorazd bol prvým kresťanským dejateľom na našom území, a teda kresťanská kultúra sa začína od neho, keďže svätí Cyril a Metod boli Gréci.

Blíži sa aj ďalšie významné jubileum. V roku 2013 bude cyrilometodský rok, keď budeme sláviť 1150. výročie príchodu solúnskych bratov do našej vlasti.

Rok kresťanskej kultúry chce byť určitou prípravou na slávenie veľkého jubilea.

A napokon aj praktický dôvod. V súčasnom živote sa objavuje aj veľa nekultúrnosti, prechádzajúcej až do morálneho zla. Je nevyhnutné ozdraviť daný stav. Jednou z ciest, ktorou sa môžu k nám a do celej spoločnosti dostávať skutočné hodnoty, je dobro a pravá krása v kultúre inšpirovanej kresťanstvom.

Mons. František Rábek,
biskup ordinár,
predseda Rady KBS pre
vedu, vzdelanie a kultúru.

Postoj pohľadu alebo pohľad postoja?

Anarchia nie je slobodou...

Opakovaná lož nie je pravdou...

Prikázanie z lásky nie je obmedzením...

Pocit opojenia nie je radosťou...

Hazardovanie nie je odvahou...

Hmotný blahobyť nie je pravým bohatstvom ...

Predmanželský sex či žiadostivosť nie je láskou, presne tak ako temnota nemôže byť nikdy svetlom.

Prečo to píšem? Pretože veci okolo nás, skutočnosti a vzťahy, ktoré žijeme, nie sú stále také, akými sa na prvý pohľad zdajú. A ja som za pravdu. Pokiaľ veci jasne nepomenujeme, stále budeme tápať.

Je faktom, že každý z nás bol stvorený pre lásku. Preto, aby lásku prijímal, ale taktiež dával. To sa dá len vo vzťahu s inou osobou. Preto sme boli stvorení a na to sme boli uschopnení. Ako to, že toľko vzťahov sa potom končí v „troskách“? Kde je príčina?

Myslím si, že schopnosť skutočne milovať sa pomaly, ale isto vytráca z našich vzťahov, manželstiev, rodín... To, čo malo podľa Božieho plánu rásť a prevítať, miesto, kde mala byť krásna záhrada plná farieb a vôní, sa mení na vyprahnutú púšť bez vody, nieto ešte vína. Aj keď na pohľad vyzerá pekne, nie je skutočná. Je to len fatamorgána.

Okuliare

Na pohľad rodinka na úrovni, manžel, manželka, deti.

Dokonca ich vidno aj v chráme. Navonok úsmev a usporiadaný život, ale v skutočnosti trápenie, úzkosť, napäté vzťahy, výčitky... Otázka času, kedy sa to všetko zosype. Alebo dvaja mladí. Zalúbení. Na pohľad. On jej však dvorí len preto, aby ju dostal do postele. Ona sa s ním aj „vyspí“. Zo strachu, aby neostala sama. Alebo iní dvaja. Sedia spolu na lavičke. Očividne sa k sebe majú, no keď sa človek lepšie pozrie, zistí, že obaja sú chlapi. Aj takúto tvár majú podoby „lásky dneška“. Človek sa nad tým už ani nepozastaví, veď je to „normálne“. Nepozastavíme sa, pretože si začíname zvykať na okuliare, ktoré nám vnucuje tento svet, médiá, spoločnosť. Sú to okuliare pohodlnosti a ľahostajnosti. Nečudo, že sa nám cez nich dobre pozerá. Nevytvárajú v nás potrebu niečo s niekým konfrontovať. Následkom toho sa stávame falošne tolerantnými. Namiesto toho, aby sme hľadali pravdu a postavili sa za ňu, ticho všetko tolerujeme, prizierame sa. Edmund Burke povedal: „Jedinou vecou potrebnou na to, aby zlo triumfovalo, je nečinnosť dobra.“ Sú to **okuliare, ktoré všetko relativizujú**, a pritom

zakrývajú pravdu. Ako môže byť potrat nazvaný umelým prerušením tehotenstva (UPT), keď je to definitívne ukončenie života? Môže azda takto prerušený život pokračovať?

Následkom používania týchto okuliarov sa z nás stávajú ľudia, ktorí si prestávajú uvedomovať vlastnú hodnotu a individualitu. Snažíme sa napodobňovať to, čo je nám na iných sympatické, a tak sa zapáčiť okoliu či partnerovi. Čo však ponúkame vo vzťahu k druhej osobe, keď nám chýba vlastná identita? Je to, čo ponúkame, skutočne naše? Sme to skutočne my? Alebo len kópie či napodobeniny niekoho? Divadlo sa donekonečna hrať nedá...

V neposlednom rade nás tieto okuliare upriamujú na nás samých, na **naše ego**. Namiesto toho, aby sme sa učili dávať, len berieme, hlavne, že je nám dobre. Prípadne naše správanie zaobalíme tak, aby nevyzeralo zle.

Koho sa však snažíme oklamať?

Pred Bohom neobstojí:

Žiadny relativizmus:

„Preto ich Boh vydal nehanebným

náruživostiam. Ich ženy zamenili prirodzený styk za protiprirodzený. A podobne aj muži zanechali prirodzený styk so ženou a zahoreli žiadostivosťou jeden k druhému: muži s mužmi páchali nehanebnosť. Tak si sami na sebe odniesli zaslúženú odplatu za svoje poblúdenie. A pretože si nevedeli vážiť poznanie Boha, Boh ich vydal napospas ich zvrátenému zmýšľaniu, aby robili, čo sa nepatrí...“ (Rim 1, 26 – 28)

Žiadna žiadostivosť: „Umrtvujte teda svoje pozemské údy: smilstvo, nečistotu, vášeň, zlú žiadostivosť a lakomstvo, čo je modloslužba! Pre takéto veci prichádza Boží hnev na odbojných synov.“ (Kol 3, 5 – 6)

Žiadne pokrytectvo: „Niektorí odpadnú od viery a budú sa pridrižovať zvodných duchov a učenia démonov, zvedení pokrytectvom ľuhárov...“ (1 Tim 4, 1 – 2)

Žiadny egoizmus: „Lebo kto seje pre svoje telo, z tela bude žať porušenie.“ (Gal 6, 8)

Jedine vo svetle Božieho slova budeme vidieť veci také, aké skutočne sú. A druhou vecou je učiť sa. Učiť sa milovať skutočnou láskou.

Všetky naše prejavy lásky a to, ako ju vnímame, sú odrazom celej našej osobnosti, zahŕňajú všetky zložky ľudskej osoby. Požiadavky tela a pudu, sily zmyslov a citov, túžby ducha a vôle. Prostredníctvom nich sa naša schopnosť milovať prejavuje trojakým spôsobom. Zmyslovo (telesne), duševne a duchovne. Medzi mužom a ženou sa tak vytvárajú tri mosty: most tela, most srdca, most ducha.

Telesný rozmer

Telesnému rozmeru zodpovedá pudová zložka. Partnerovi imponuje telesná krása druhého partnera. Telesný rozmer sa vo vzťahu môže stať „hluchým a slepým“. Bolo by ale nesprávne, keby to sex v našich očiach znehodnocovalo. Je totiž v Božom pláne súčasťou celku. A ak má v manželstve správne miesto, má pre manželstvo veľký význam a nenahraditeľne ho obohacuje. Môže byť sex v manželstve hriechy, keď je ľudská sexualita Bohom daná a chcená? Hriechosť sexu môže byť spôsobená jednak hriechosťou úmyslu, jednak spôsobom jeho užívania, ktorým je porušovaný Boží poriadok.

Čo môže byť hriechosťou úmyslom?

1. Akékoľvek sebecko a bezohľadnosť. Manželský styk,

ktorý je jednému z manželov vnucovaný bez ohľadu na jeho stav a želanie, nie je prejavom skutočnej lásky, lebo poškodzuje zdravie jedného z partnerov, ohrozuje jeho plodnosť alebo ho inak zraňuje.

2. Bez oprávneného dôvodu celkom vylučovať počatie a zrodenie dieťaťa.

3. Ak sex nemá slúžiť svojmu poslaniu (napr. konzumný vzťah k sexu).

Boží poriadok pre sexualitu je najčastejšie porušovaný:

– používaním nedovolených spôsobov regulácie počatia narušujúcich prirodzené pochody v organizme;

– používaním spôsobov celkom vylučujúcich možnosť počatia (sexuálne uspokojovanie bez nadväznosti na pohlavný styk).

Duševný rozmer

Duševnému rozmeru zodpovedá ľúbosť, t. j. citová zložka – partnerovi imponuje šarm, vzdelanosť, zmysel pre humor, gentlemanstvo atď. – tiež nazývaná erotika, eros. Eros predstavuje vždy vzťah medzi partnermi, svoj zmysel napĺňa v ich milostnom vzťahu. Mnohí muži tento rozmer zamieňajú za sex. Ženy sú citovnejšie. Ak táto ich prirodzená potreba nie je naplnená, sú vo vzťahu sklamané. Myslím si, že my muži

(povedzme si to úprimne a na rovinu) máme v tejto oblasti veľké rezervy.

Duchovný rozmer

Duchovnému rozmeru zodpovedá priateľská zložka lásky – tá si cení hlavne partnerovu duchovnú veľkosť, jeho ušľachtilosť. Jej vytvorenie nie je však prirodzene dané, ale je spojené s preháňaním vlastného egoizmu, s bojom proti prekážkam, s poznávaním jeden druhého prostredníctvom otvorenej a úprimnej komunikácie.

Manželstvo a faktické spolužitie

Lásku, prejavujúcu sa predovšetkým v hlbokom odovzdávaní a prijímaní sa navzájom (a to celkom so všetkým), pre ktorú sa slobodne rozhodujeme, možno uskutočniť len v manželstve. Keď je človek prijímaný alebo sa dáva len v určitej oblasti (a v iných nie), nemôže sa slobodne rozvíjať v plnosti. Problém nastáva vtedy, ak sa tieto podoby lásky vymknú spod Božieho plánu a pohľadu, vtedy sa stávajú pre človeka ničivými.

Chcem vás teda pozvať, aby ste si nasadili okuliare Božieho slova. Jedine ono má moc spôsobit' zmenu v našich životoch a priniesť požehnanie do našich

rodín. Postaví nás pred nové výzvy, kde budeme veci a súvislosti vidieť v jasnom svetle. Pravdu v kontraste s klamstvom tohto sveta. To, čím sa nás všetkých snaží opit' tento svet, sa bude zdať ako seno a slama v porovnaní s tým, čo má pre nás pripravené Boh. Potom už nedokážeme ďalej mlčať a ticho súhlasiť so všetkým, čo je hriech. Jedine pravda nám môže priniesť úplnú slobodu Božích detí. Namiesto relativizmu budeme odrazu schopní vedieť pomenovať veci pravým menom a zaujať správny postoj a Božie dielo v nás, v našich manželstvách, v našich rodinách bude dokončené. Žiadostivosť bude premenená na skutočnú lásku, sebecko a egoizmus na posväcovanie a z porovnávaní sa odrazu stane vďakyvzdanie Bohu za všetko, čo pre nás pripravil. Naše rodiny budú premenené Božou mocou a prežiarené jeho svetlom, preniknuté radosťou.

Za to sa modlím. Pretože toto všetko máme na dosah. Stačí len vystrieť ruku a požiadať o to, čo nám patrí, čo pre nás bolo Kristom vybojované a zaplatené jeho krvou.

Tak čo, nenastal čas vymeniť okuliare? ■

Pavol Vrabec a kol.
ilustračná montáž:
Juraj Gradoš

VAROVANIE

Druhá vstupná brána

Ďalšou vstupnou bránou pre diabla do nášho života je **vnútorné zranenie** – rana na našom srdci, ktorá bola väčšinou spôsobená nejakým človekom, ale mohli sme si ju spôsobiť aj sami (odmietnutie, nepochopenie, krivé slovo, gesto, zneužívanie, ktoré nás hlboko zranilo a spôsobilo ranu, ktorá prináša bolesť).

Čas tieto rany nerieši. Korene mnohých našich hriechov, reakcií a slov majú koreň práve v nich. Sú to rany skryté hlboko v našom srdci a veľmi ovplyvňujú naše vzťahy k blízkym, k Bohu, ale aj k sebe samému. Sú ako oslabená imunita človeka, ktorá pri styku s vírusom podlieha

a človek ochorie.

Každý z nás si nesie zranenia z minulosti. Sú ľudia, ktorí boli sexuálne zneužívaní. Možno je v nás hnev na Boha, lebo sa nám zdá, že sa nespravodlivo zachoval v niektorých situáciách v našom živote. Možno máme problém prijať svoje telo, povahu, výzor, rodičov (neboli sme rodičmi milovaní tak, ako nás mali milovať) alebo sme zažili odmietnutie a neprijatie.

Tieto zranenia diabol využíva na to, aby nás ovládal a prinášal do našich vzťahov nepokoj, neodpustenie, rozdelenie, hnev, strach... Ak reagujeme na zranenia trpkosťou a neodpustením, otvárame dvere

diablovi. Satan je zosobnená nenávisť. Ak nájde v človeku atmosféru nenávisťi a trpkosti, je tam doma.

Aká je cesta? Je dôležité nehanbiť sa odhaliť svoje rany a ukázať ich Ježišovi. V knihe proroka Izaiáša čítame, že v jeho ranách sme uzdravení: „On však bol prebodnutý pre naše hriechy, strýznený pre naše nepravosti, na ňom je trest pre naše blaho a jeho ranami sme uzdravení“ (Iz 53, 5). Nebojme sa prijať uzdravenie svojich rán a zranení v Ježišovi. On prijal naše prekliatie na seba, aby sme boli uzdravení.

Damián Saraka

Budeš o tom hovoriť svojim synom

Pred časom som čítala článok z časopisu Ethos. Utvrdil ma v niektorých mojich názoroch na stav spoločnosti a s tým súvisiaci stav výchovy a vzdelávania vo vyspelých štátoch západnej Európy. Podľa všetkého do tohto bodu smerujeme aj my. Tento jav môžeme v krátkosti nazvať „strata autority“.

Kam kráčame?

Ak sa obzrieme do minulosti, zistíme, že spoločnosť sa riadila odlišnými pravidlami, než je to v súčasnosti. Rodina fungovala asi takto: hlavnou autoritou bol otec, príp. dedo, potom matka, deti poslúchali a rešpektovali vôľu rodičov.

V širšom spoločenstve, napríklad v dedine, to fungovalo podobne. Hlavnou svetskou autoritou bol pán, príp. richtár a nejaký úradník. Duchovnými

autoritami boli kňaz a učiteľ. Ostatní dedinčania ich rešpektovali, radili sa s nimi a v dôležitých veciach sa spoliehali na ich radu. Vyššou autoritou, ktorej sa ľudia podriaďovali, bola verejná mienka. A keďže Európa bola kresťanská, autoritou, ktorá ovplyvňovala verejnú mienku, bol Boh a jeho prikázania. Je to veľmi zjednodušený obraz, ale myslím si, že v podstate vystihuje atmosféru v spoločnosti. Samozrejme, aj

vtedy existovali problémy spojené so zneužívaním postavenia jednotlivých osôb. A boli aj výnimky, ktoré už vtedy neprijímali žiadnu autoritu.

Čas vedecko-technickej revolúcie priniesol pre ľudské spoločenstvo mnohé dobré. O tých sa hovorí tak veľa a sú také zjavné, že negatívna stránka ostáva neraz nepovšimnutá. Najčastejšie sa v tejto súvislosti spomínajú ekologické problémy. Ale skutočné negatíva, ktoré vstupujú

na scénu v čase technického pokroku, zasahujú do podstaty fungovania rodiny a spoločnosti natoľko, že narušujú jej pevnú stabilitu. S rýchlym rozvojom továrenskej výroby súvisí v prvom rade narušenie rovnováhy rodiny, ktorá sa začala „nevinným“ odchodom otcov z domu do práce. Deti už stratili možnosť sledovať svojich otcov pri práci. Otcovia zase stratili kontakt so svojimi deťmi. Ich autorita začala upadať. Výchova sa stále viac presúvala na plecia žien. Postavenie otca ako duchovného vodcu rodiny sa zúžilo len na zabezpečovateľa hmotných prostriedkov pre rodinu. Tento úpadok autority

otca sa prehľbuje v 20. storočí, ktoré poznačili dve svetové a množstvo lokálnych vojen. V nich zomiera veľké množstvo mužov – otcov, dedov, strýkov, ušov. Sú to práve tí, ktorí majú v rodine niešť zodpovednosť a sú jej prvoradou autoritou. Zo zorného uhla detí (hlavne chlapcov) sa tak vytráca model autority. Matka nedokáže plne nahradiť postavenie otca, pretože plní v rodine inú úlohu.

Ďalšou vecou, ktorá má vplyv na stratu autority, je ateizácia spoločnosti. Ak otec neuznáva nijakú vyššiu autoritu, nebude ju uznávať ani syn. A príde čas, keď nebude uznávať ani autoritu svojho otca, ani učiteľa, ani nikoho iného. Aj vďaka tomu sa dnes mladí búria voči akejkoľvek autorite.

Ak nazrieme do škôl, zistíme, že pre učiteľov je čoraz ťažšie učiť. Som presvedčená, že si to uvedomujú všetci učitelia. Mnohí odchádzajú zo svojho povolania aj z tohto dôvodu. Psychicky nezvládajú postoje a reakcie žiakov. Udržať dnes disciplínu v škole a v triede je veľakrát nad ľudské sily. Často pomáhajú len tresty, no niekedy nezaberá ani to.

Ako teda získať autoritu?

Vo všeobecnosti platí jednoduchá zásada: to, čo chcem dať, musím sám mať. Ak nemám dostatočné vedomosti, nemôžem ich odovzdať ďalej. Nemôžem iného naučiť to, čo sám neviem. Ak vyžadujem od detí poslušnosť a úctu, ja sám musím prejavovať úctu a poslušnosť vyššej autorite. Ten, kto chce byť autoritou pre iných, musí sám rešpektovať nejakú autoritu. Musí presvedčiť ostatných – deti, žiakov, podriadených..., že mať nad sebou autoritu je oveľa lepšie, ako ju nemať.

Výchovné prechmaty

Pedagógovia dnes obracajú pozornosť na rozličné školské systémy v západnom svete. Keďže je jasné, že v oblasti výchovy nemôžeme pokračovať

v koncepciách spreď roka 1989, hľadáme nové nápady. Do školského systému prenikli rozličné metódy práce s deťmi čerpajúce často z pochybných zdrojov či pohanských náboženstiev (jóga, Silvova metóda, waldorfská škola a i.). Je zaujímavé, že väčšina týchto metód je zameraná na ovplyvňovanie duchovnej stránky človeka. Iné sú zasa poznačené liberalizáciou výchovného pôsobenia. V západnom svete si v súčasnosti začínajú priznávať chyby v školskom systéme, zvlášť v chápaní výchovy. Prílišná liberalizácia spôsobila škody, ktoré sa len veľmi ťažko naprávajú. Autor spomínaného článku z časopisu *Ethos* s názvom *Deti v novom tisícročí* uvádza: „Sú to deti, ktoré doplácajú na pedagogické experimenty 70-tych a 80-tych rokov. Protiautoritatívna pedagogika sa medzitým diskvalifikovala, ale zodpovednosť za to nik neprevzal, aj keď sa falošné ideály výchovy z minulosti vo vedeckom svete skorigovali. Dnes sa opäť hovorí o potrebe autority vo výchove. Za osudové chyby minulosti sa však nikto necíti byť zodpovedný. Dnešná generácia rodičov nedostáva pomoc. Zdá sa, že nikto nevie, ako má dnes správna výchova vyzeráť. Mnohé pedagogické modely si vzájomne konkurujú. Je to stav bezradnosti.“ (*Ethos* 1/2001)

Či už je naše školstvo zasiahnuté spomínanými negatívami alternatívnych metód viac, alebo menej, rodičia aj učitelia zhodne konštatujú istú bezradnosť v riešení výchovných problémov.

Zrkadlo

Strata autority sa najviditeľnejšie prejavuje vo vzťahu dospelý – dieťa. Keďže dieťa si stále zachováva istú otvorenosť a úprimnosť, odhaľuje hĺbku problémov spoločnosti zreteľnejšie ako dospelý zviazaný konvenciami. Dieťa teda odzrkadľuje stav spoločnosti, ale zároveň ho môže v budúcnosti zmeniť. V tomto bode sa

odhaľuje dôležitosť výchovného pôsobenia. Najdôležitejšou úlohou rodiča nie je odovzdať množstvo poznatkov a priviesť dieťa k istej úrovni vzdelania (aj keď mnohí rodičia a učitelia najviac tlačia práve na túto oblasť). To by bolo príliš málo. Dospelý musí priviesť dieťa k tomu, aby to, čo sa naučí, vedelo múdro využiť pre dobro všetkých ostatných. Musí mu ukázať cestu správneho rozhodovania sa.

Každého učiteľa poteší, ak jeho bývalý žiak dosiahne vysoký post v spoločenskom rebríčku. Ešte viac ho poteší, ak dosiahne významné úspechy v práci. No najviac si učiteľ cení to, ak mu bývalí žiaci povedia, že ich naučil správne žiť, že im ukázal cesty, ktoré vedú k spokojnému a šťastnému životu, že od neho preberajú vzor, ako riešiť situácie.

Pozorovatelia života

Z osobných skúseností viem, že vo vzťahoch s deťmi sa vyskytnú situácie, keď ľudské slovo nezaberá. Deti sú presýtené zákazmi a príkazmi. Aj pre nedôslednosť vo výchove ich často ignorujú. Napriek tomu je v každom človeku zakódovaná istá bázeň pred „Božími vecami“. Aj deti cítia prirodzený rešpekt pred Božím slovom. Nehovoriac o tom, že ak je to slovo povedané alebo prečítané v pravú chvíľu a oživené mocou Svätého Ducha, môže ich významne ovplyvniť. Môže sa stať autoritou, ktorú začnú rešpektovať. Deti majú túžbu poznať Božie slovo. Za každým slovom však musí nasledovať príklad. Bez neho stráca účinok a sklízneme do prázdneho moralizovania.

Deti sú vynikajúcimi pozorovateľmi a nekompromisnými kritikmi. Veci, ktoré sa ich hlboko dotknú, si overujú v praxi. Vďaka ich čistote a nezaťaženosti veľmi ľahko (čím sú mladšie, tým viac) prijímajú pravdu Božieho slova. Často je to tak aj bez obsiahlych teologických diskusií. Problém s Božím slovom nastáva, ak zistia

nesúlady Božieho slova a života ľudí. Teda Božie slovo nemôže byť pre rodiča či učiteľa autoritou len na papieri, či akousi barličkou pri výchove dorastu. Najprv musí vstúpiť do života toho, kto ho posúva ďalej. Ak otec verí Božiemu slovu, všetci to musia vidieť na jeho živote. Sám Kristus hovorí: „Skôr sú blahoslavení tí, čo počúvajú Božie slovo a zachovávajú ho.“ (Lk 11, 28)

Slovo a život

Sv. Cyril a Metod, na ktorých sa pri rozličných príležitostiach mnohí odvolávajú, postavili svoju misiu na ohlasovaní evanjelia. Celá ich duchovná činnosť (jazyková, literárna, výchovná) smerovala k jednému bodu – k tomu, aby každý mal možnosť porozumieť Božiemu slovu, prijať ho do svojho života a žiť podľa neho. Stali sa vodcami – otcami a učiteľmi nášho národa, pretože Božie slovo nielen vyučovali, ale sa ním aj sami nechali vyučovať.

Dnes je tu nová generácia vodcov – otcov a učiteľov. Na akom základe spočíva ich misia? Čo je pre nich normou, ktorej podriaďujú svoj život a prácu?

Keďže problémy spoločnosti a vzťahov v nej sa prehľbujú, zháňame sa za rozličnými novinkami a akoby sme zabudli na to, čo je nám najbližšie – na Božie slovo. A možno práve toto najmenej poznáme.

Doslov

V súčasnosti sa spoločnosť začína výrazne odkresťančovať a vytráca sa úcta pred posvätnosťou. Chápanie zmyslu sviatostí je často veľmi pokrivené. Znamená to, že tradičné postupy výchovy: katechizácia a výchova cez sviatosti musia podliehať niečomu, čo môže akceptovať každý človek. Musí to byť niečo, čo je samo osebe autoritou – najvyšší konciar, na ktorý dovidí každý. ■

Drahomíra Kolesárová
ilustračná snímka: sxc.hu

Priateľ ako dar Svätého Ducha

Je temná noc a ty si na autobusovej stanici. Sú tu len neznámi, beztvárni a na prvý pohľad zvláštni ľudia. Každý jeden pohľad cítiš, zraňuje ťa. Až kým...

Toto nie je len úvodná scéna z hororového filmu. Je to situácia, v ktorej si sa už možno ocitol či ocitla. Spomeň si na ňu. Ako prebiehala? Čupel si v kúte alebo si sa nervózne prechádzal. Pre istotu si telefonoval alebo si predstieral, že sa s niekým rozprávaš. Vydržal si to až do príchodu autobusu. **Pokoj** ťa však úplne naplnil až doma, keď si si uvedomil **radosť** zo svojho príchodu.

No možno sa to skončilo aj takto: Pocit strachu nahradila hrejivá **radosť** vo chvíli, keď sa na stanici zjavil tvoj priateľ.

O priateľoch by vedel každý rozprávať množstvo príbehov a dať tak mnohé definície. Ja sa to pokúsím objasniť na základe predloženej situácie. Možno si

práve hovoríš: „Náboženský časopis, takže iste to bude o tom starom známom, že Boh je tvoj priateľ, bude ti vždy pomáhať, len sa musíš modliť...“ A naozaj máš veľkú pravdu v tom, že Boh je priateľ. Ten **najvernejší**. Je preto smutné myslieť si, že nás zrádza či opúšťa. Cez zakúšanie priateľstva s Bohom môžeš zažiť vo svojom vnútri **radosť** spôsobenú priateľovou tvárou. Nie beztvárnou mátohou, ktorá ťa straší. Je to človek, ktorého naozaj poznáš. Vieš o jeho vráskach z bolesti, ale aj o jeho usmievajúcich sa jamkách. Voláš ho po mene. Poznáš svojho priateľa? Alebo sa len pohybuješ medzi tlupou beztvárných ľudí nazývajúcimi sa priateľmi? Teda prvou podmienkou je poznať sa navzájom, nielen

vedľa seba existovať. Druhou je, že priateľ je pri tebe v ťažkom čase, vo chvíli strachu, tiesne, beznádeje, smútku. To preto, aby sa bolesť ľahšie, **trpezlivejšie** niesla. No je pri tebe aj vo chvíľach **radosti** – aby ďalej rástla.

Doposiaľ išlo o to, kto je priateľ. No ak chcem naozaj pochopiť túto hĺbku, musím si položiť otázku: Som ja pre niekoho priateľom? Pretože priateľstvo je vzťah. Aj ten človek na stanici ťa môže jednoducho ignorovať. Nemôžem od niekoho niečo žiadať, ak sám nedávam. Preto ak sa zaoberám **radosťou**, ktorú mi spôsobil blízky človek, v rámci úprimnosti sa musím spýtať, či som **radosťou** pre iných. Človek žije vo vzťahu.

A akoby aj nie, veď pochádzame

od Boha, ktorý je sám v sebe vzťahom. Z tohto vzťahu sa nám ponúka. Ak by sme sa naň pozreli cez predchádzajúce podmienky, zistíme, že ich spĺňa, ba prevyšuje. Poznal ťa po mene skôr ako tvoji rodičia. On je tu pre teba vždy. Prijateľ ho však neznamená mať pekný náboženský život a odmietnuť človeka. Veď sám hovorí, že máš **milovať** jeho, no zároveň aj blízkeho (porov. Lk 10, 27). Spoznávaš ho aj z tváre človeka, veď je takým istým Otcem tebe, ako aj tvojmu bratovi.

Pozornému pozorovateľovi tak neunikne, že pravé priateľstvo, založené na slobode a pravde, je naozajstným darom Svätého Ducha. Lebo prináša jeho plody. „Ovocie Ducha je láska, radosť, pokoj, zhovievavosť, láskavosť, dobrota, vernosť, miernosť, zdržanlivosť.“ (Gal 5, 22 – 23) Preto ti želim, aby si bol obdarovaný pravým priateľom a aby si aj ty sám bol/ bola takýmto darom. Veď kto by už odmietol zdravé, sladké a s láskou darované ovocie? ■

Martin Tkáč

ANIMA ŠKOLA

Animátor

Osoba, ktorá sprevádza mladých ľudí, je kľúčovým bodom celej pastorácie mládeže a špeciálnym procesom katolíckej výchovy. Zo strany Cirkvi nestačí len poskytnúť mladým ľuďom priestor na stretávanie. Je dôležité, aby sprevádzajúci bol s mladými ako jeden z nich a zároveň im na ceste k dospelosti a celkovej životnej zrelosti pomáhal.

Animátor (lat. *anima* – duša) je človek, ktorý by mal do skupiny prinášať ducha. Snaží sa povzbudzovať a motivovať mladých v danej skupine. Animátor je mladý človek ochotný obetovať sa, venovať svoj

čas službe druhým. Táto služba nie je vyhradená len schopným, nadaným, rôznymi talentami obdareným jedincom.

Či je skupina malá alebo veľká, potrebuje animátora. V opačnom prípade skupina bez zmyslu blúdi v jednom kruhu, robí sa všetko, a pritom sa neurobí nič, prichádza nuda. Animátor je za skupinu zodpovedný.

Animátor je človek na ceste. Preto je dôležité uvedomiť si, že on sám ešte vyzrieva a potrebuje podporu a dôveru zo strany dospelých autorít, ale pritom nezabúdať na to, že treba s ním rátať a podporovať ho v aktivite, ktorú vykonáva.

Dominika Komišaková

KUPÓN SMAJLÍK Prešov
Hurbanistov 3
Káva 1+1 zadarmo
Internet a WIFI
zadarmo

Milosrdná láska

Budú to už dva roky. Slávil sa sviatok Najsvätejšieho Srdca Ježišovho. V tomto duchu som prežívala svoj na prvý pohľad všedný deň. Úplne som sa ponorila do Božej lásky. Boli to krásne okamihy. Niekedy prejdú celé dni, dokonca aj týždne, keď sa cítim nesústredená, úplne neschopná ponoriť sa do Božej prítomnosti. Vtedy prežívam chvíle bolesti a smútku, lebo si uvedomujem, aká som slabá a ako z vlastnej vôle nedokážem zmeniť samu seba. Je to bolestné spoznávanie vlastnej slabosti, no zároveň uvedomovanie si toho, akí sme závislí od nášho Pána. Takéto poznanie a prejav úprimnej ľútosti nad svojou hriechnosťou Boh odmeňuje tak, že po chvíľach súženia prichádza čas milosti. Tento čas milosti som prežila práve vo sviatok Najsvätejšieho Srdca Ježišovho, keď mi Boh dal poznať, ako veľmi ma miluje.

V priebehu dňa som sa dostala pred nákupné centrum, kde stálo rómske dievčatko. Mohlo mať okolo sedem rokov a prosilo okoloidúcich o nejaký peniaz. Chvíľu som váhala, či je vhodné dávať mu peniaze. Zastavila som sa a spýtala sa, či je hladné. Zahľadalo sa na mňa

s nedôverou, no súhlasne pokývalo hlavou. Keď som sa opýtala, či chce rožok, znova sa na mňa nechápavo zahľadalo, no potom s istotou zasa prikývilo. Siahla som do tašky a vytiahla rožok a jogurt. Dieťa natiahlo ruky a hneď sa hltavo pustilo do jedla. Ešte mi venovalo pohľad, v ktorom bol kus vďaky, radosti aj prekvapenia. Bola to pre mňa veľká milosť, ktorú mi Boh dal. Mój príbeh mal pokračovanie večer v chráme. Po svätej liturgii, v ktorej zaznela homília o nekonečnej láske Najsvätejšieho Srdca Ježišovho, som vychádzala z chrámu. Vzadu pri dverách stáli dve rómske deti s otvorenými dlaňami. No naši veriaci ich začali okrikovať a vyháňať von. Keď som prišla bližšie, videla som, že jedno z tých detí je práve to, s ktorým som sa už stretla. Znova sa nám pohľady stretli tak ako predtým a v jeho očiach som videla veľký smútok. Akoby tými smutnými očami na mňa pozeral sám Kristus, poukazujúc na to, aký je zronený z postojev a správania ľudí. Vtedy som si uvedomila, že mnohí nič z tohto sviatku nepochopili. Ak nebude v našich srdciach na prvom mieste láska a milosrdenstvo, sú zbytočné všetky ostatné pre-

javy nášho kresťanského života. Tie deti nikomu neubližovali, a napriek tomu boli odstránené. Sú to biedne stvorenia, ktorým sa nedostáva od rodičov nielen jedlo, ale ani láska. No najsmutnejšie na tom je, že aj kresťanmi sú odstrkované.

Tie deti sú často sirotami svojich žijúcich rodičov, veď

mnohé z nich nedostali dary, aké sme dostali my – dar viery, milujúcu rodinu, starostlivých rodičov. Aj keď ma táto skúsenosť bolestne zasiahla, spoznala som v nej Božiu prítomnosť a lásku Ježišovho Srdca. ■

Katarína

ilustračná montáž: J. Gradoš

SLOVO O BIBLIÍ

Pôst milý Bohu

Pôst bol bežný a hlboko vžitý už v biblických dobách. Človek sa modlil, pokoroval, odieval si vrecovinu a na hlavu sypal popol. Nejedol a nepil. Dával almužnu. V Starom zákone sa spomínajú rozmanité pôstne dni. Išlo o pôsty príležitostné, ktoré boli buď spoločné (Sdc 20, 26), alebo individuálne z osobnej potreby (2 Sam 12, 22), či nábožnosti. Pôst bol často vyhlasovaný v situácii, ktorá vyžadovala vedenie a pomoc od Boha. Uvádžajú sa aj pravidelné pôsty – išlo o štyri výročné dni národných

nešťastí, napr. deň, v ktorom bol obliehaný Jeruzalem a dobytý chrám. Dodnes si židia tieto dni pripomínajú ako smútočné (Zach 8, 19) a zachovávajú pôstnu disciplínu. Pravidelný biblický pôst pripadá aj na Deň lósov – sviatok Purim (Est 9, 31). Osobitné miesto medzi pravidelnými biblickými pôstnymi dňami má Deň zmierenia – sviatok Jom kipur (Lv 16, 29 – 30).

Pôst je časom, keď si človek odrieka jedlo alebo iné pôžitky. Učí sa, že v živote sú vyššie ciele, pre ktoré bol stvorený. Zrieka

sa toho, čo ho brzdi, zotročuje, oslobodzuje sa od hriechu, konzumizmu a pohodlnosti. Zrieka sa seba samého a dáva sa k dispozícii Bohu a bližným.

S pravidelnosťou pôstu hrozí nebezpečenstvo formalizmu, preto proroci neprestávali klásť dôraz na vnútornú premenu človeka. Účelom pôstu by malo byť zmierenie a priblíženie sa Bohu (Iz 58).

Marica Kipikašová

Prorok Izaiáš

Pred niekoľkými mesiacmi som čítal knihu od Franka Perettiho s názvom Prorok. Bol to príbeh mladého muža, ktorý v dnešnej dobe zvláštnymi cestami, hoci o to sám nestojí, dostane povolanie byť prorokom. Ak by som mal z celého tohto životného príbehu zdefinovať, kto je prorok, potom by moja definícia znela veľmi jednoducho: Prorok je človek, ktorý vidí a počuje to, čo ostatní nevidia a nepočujú.

Proroci Izraela

Každý z tých veľkých Božích mužov – prorokov Starého či Nového zákona má svoj vlastný a osobitý životný príbeh. Ale u každého z nich môžeme zbadáť tú istú spoločnú črtu, Boh im dáva vidieť a počuť, čo je ostatným ľuďom skryté. Áno, Boh je ten, kto stojí za každou prorockou službou. Mnoho iných národov totiž malo vo svojich službách veštcov, mágov, vykladačov či astrológov.

Proroci Izraela sú však úplne iní. Neprorokujú z obrazov rozhodných kostí, krvi vyliatej na oltár ani z vnútornosti obetovaných zvierat. Ich prorocko

nevychádza z pozorovania letu vtákov či oblakov na oblohe. Nepotrebujú sa dostať do duchovného tranzu, aby prijali prorocko. Ich „remeslu“ sa nedá naučiť, nevidia ho odovzdať tomu, koho by si oni sami vybrali. Neprorokujú na objednávku, vtedy, keď sú vodcovia národa zvedaví na výsledok svojho rozhodnutia. Slovo, ktoré dostávajú od Pána, prichádza nečakane, vtedy, keď to chce on. Často privádza do pomykova poslucháčov a komplikuje život proroka samého. Ich poslanstvo je často v protiklade so zvestou falošných prorokov, ktorými sa králi obklopujú. Dostali

prilievavé pomenovanie – „svedomie národa“. Väčšina z nich zomrela mučeníckou smrťou. A sám Boží syn tak bude môcť povzdychnúť: „Jeruzalem, Jeruzalem, ktorý zabíjaš prorokov a kameňuješ tých, čo boli k tebe poslaní...“

Ješajáhu

Jahve je spása alebo Jahve spasí, tak znie v originálnej podobe meno proroka Izaiáša, prvého z takzvaných väčších prorokov. Medzi nich sa ešte zaradzujú Jeremiáš, Ezechiel a Daniel. Väčšími sa títo proroci nazývajú kvôli rozsahu spisov. Ich spisy sú tiež zapísané na osobitných

zvitkoch, kým spisy ostatných dvanástich prorokov tvoria jednu zbierku, napísanú na jednom zvitku.

Prorok Izaiáš sa narodil okolo roku 770 pred Kristom a jeho rodným mestom bol Jeruzalem. Predpokladá sa, že pochádzal zo vznešeného rodu a mal vysoký stupeň vzdelania. Meno (Pán je spásou), ktoré dostal od svojho otca Amosa, nezostalo „prázdne“. Napĺňalo sa každý deň jeho prorockej služby. Žil totiž v časoch, keď bolo jeho rodné Judské kráľovstvo ohrozované z každej strany, dokonca aj zo strany bratského Izraelského kráľovstva. Boh si ho povolal do prorockej služby v roku, keď zomrel kráľ Oziáš. Za jeho života sa ešte v Judskom kráľovstve vystriedali na tróne Joatam, Achaz a Ezechiáš. A prorok Izaiáš od chvíle svojho povolania znova a znova nalieha na vodcov národa, aby svoju nádej vkladali do Božích rúk, lebo iba on je záchranou.

Pošli mňa

Úvodné verše jeho prorockta poukazujú na veľký duchovný a morálny úpadok Jeruzalema i celej ostatnej krajiny: „Pán hovorí: ‚Synov som vychoval a vyvýchil, oni sa mi však spreneverili. Vól si pozná gazdu a osol jasle svojho pána; Izrael nepozná, môj ľud nepochopí.‘ Opustili Pána, zhrdli svätým Izraela, odcudzili sa“ (Iz 1, 2 – 4).

Až po známom podobenstve, piesni o miláčikovi a jeho vinici, ktorá patrí k úvodným kapitolám prorockých spisov, sa Izaiáš zmiňuje o svojom vlastnom povolaní. Odohralo sa pravdepodobne pri jeho účasti na bohoslužbe v chráme. „V roku, keď zomrel kráľ Oziáš, videl som Pána sedieť na vysokom a vznešenom tróne; lem jeho rúcha naplnil chrám. ... Tu som

povedal: „Beda mi, áno, som stratený. Veď som muž s nečistými perami a bývam medzi ľuďom s nečistými perami; a moje oči videli kráľa, Pána zástupov.“ I priletel ku mne jeden zo serafínov, v ruke mal žeravý uhlík, čo kliešťami vzal z oltára, dotkol sa mi úst a povedal: „Hľa, toto sa dotklo tvojich perí, zmizla tvoja vina a tvoj hriech je odstránený!“

Potom som počul hlas Pána, ktorý hovoril: „Koho mám poslať, kto nám pôjde?“ I povedal som: „Hľa, tu som, pošli mňa!“ (Iz 6, 1 – 8)

Pán poveruje Izaiáša neľahkým poslaním: ísť k jeho ľudu, ktorý má bezcitné srdce, a kázať, aj keď nepočujú, lebo majú zastreté uši. Ukazovať znamenania, aj keď nevidia, lebo majú zastreté oči. Na otázku proroka: „Dokedy, Pane?“, Pán odpovedá, že dovtedy, kým nespustnú mestá a domy nezostanú bez ľudí.

Smutný výhľad do budúcnosti. Ale tak ako inokedy, aj teraz Pán necháva nádej. Ľud nebude vyhubený úplne. Bude „ako terebinta či dub, z ktorého pri stínaní ostane iba kmeň. Jeho kmeň je však svätým semenom“ (Iz 6, 13).

Z pňa Jesseho raz vypučí radosť a z jeho koreňov vykvitne výhonok, na ktorom spočinie duch Pánov. Raz, Izaiáš predpovedá mesiášske časy. Hovorí o ríši, kde bude vlk bývať spolu s baránkom, o chvíli, keď bude navždy zničená smrť a Pán zotrie slzu z každej tváre, keď bude vyliaty duch z výsosti a z púšte sa stane sad.

Zostáva však nevypočutý, tak ako mu predpovedal Pán. Ľud má zatvorené uši, oči aj srdce. Podľa tradície zomrel mučeníckou smrťou za vlády kráľa Manasses. Zanechal však po sebe nádherné dielo, a to nielen v podobe spisov, ale aj celej školy učeníkov. ■

Marek Kolesár
snímka (Izaiáš píše
o Kristovom narodení):
www.oneil.com.au

Povolanie Izaiáša

Izaiáš pochádzal zo známeho rodu, ktorý žil od dávnych čias v Jeruzaleme. Veľmi miloval toto mesto. Hlavne pri východe a západe slnka žiarilo ako drahokam v kráľovskej korune. Že bolo vzácné, a to predovšetkým v Božích očiach, vedel veľmi dobre. Veď práve tu doniesol kedysi Dávid archu zmluvy, tu postavil Šalamún veľkolepý chrám. Tu kedysi prebývala jeho sláva. Ale teraz... Izaiáš túžil po tom, aby bol Jeruzalem svätým a aby jeho obyvatelia boli svätí tiež. Keď sa však prechádzal jeho ulicami, bol rozčarovaný. Židia zabúdali na Boha, ignorovali jeho prikázania, poškrabovali sa klamstvami.

„Lenže ani ja nie som lepší ako oni,“ uvažoval Izaiáš, keď kráčal mestom. „Veď inak by som nemlčal, ale usvedčoval by som ľud zo všetkej nečistoty, ktorú vidím okolo seba.“

Keď sa raz modlil v chráme, začul nezvyčajný spev: „Náš Boh je svätý! Jeho slávou sa naplní celá zem!“

Boli to anjeli, ktorí oslavovali Boha pred jeho trónom. Spev znel čoraz silnejšie, až naplnil celý chrám. Izaiáš nikdy nič krajšie nezažil.

„Beda mi, tak dlho som žil v hriechu a mlčal pri hriechu iných!“ zvolal. „Čo môžem urobiť

pre môj ľud, aby sa očistil od všetkej špiny, v ktorej žije?“

Vtedy k nemu pristúpil anjel, dotkol sa ho a povedal: „Ak si aj žil v hriechu, teraz je odpustený.“

Nato Izaiáš začul Boží hlas: „Koho mám poslať, aby zachránil môj ľud?“

„Tu som, Pane, pošli mňa,“ odpovedal Izaiáš.

A tak sa Izaiáš stal prorokom. Vedel, čo má robiť. Objavil sa všade tam, kde sa zhromaždilo mnoho ľudí. Či už bol v chráme, alebo niekde na uliciach Jeruzalema, všade sa k ľudu prihovárať Božím slovom. Usvedčoval kupcov a tých, ktorí zbohatli klamstvom, a vyzýval ich, aby sa vrátili k Božím prikázaniam. Prihovárať sa ženám, ktorých jediným cieľom bola ich vonkajšia krása, šperky a zábava, a vyzýval ich: „Podeľte sa s jedlom s hladnými, odejte nahého, prichýľte tých, čo sú bez domova!“ Usvedčoval sudcov, ktorí sa pri rozhodovaní prikláňali na stranu zbohatlíkov. Všade, kde Izaiáš videl zlo a nepravosť, usvedčoval vinníka a zastával sa tých, ktorým ubližovali. Neostal sám a jeho príklad motivoval iných. A tak sa po čase okolo Izaiáša zhromaždila skupina verných učeníkov.

Oblúbený vinohrad

Keď sa Izaiášovi narodil syn, pomenoval ho Šeár-jašúb, čo v preklade znamená „ostatok sa vráti“. Učeníci sa ho pýtali: „Prečo si vybral práve takéto meno?“

„Je to jednoduché. Boh mi kázal takto postupovať, pretože toto meno prinesie nádej mnohým v Izraeli. Dnes vidíme, že mnohí sa odvrátili od Boha, ale my nemáme strácať nádej, lebo šeár-jašúb. Uprostred ľudu neostalo veľa tých, ktorí sú mu verní. Boh ich však zachová a cez nich sa Božie učenie rozšíri po celom svete, lebo Pán vráti ostatok domov a cez neho mnohých vráti k sebe.“

Šeár-jašúb už od detstva rád počúval otcove slová, lebo vedel, že jeho ústami hovorí Boh. Keď sa raz prechádzali po trhovisku, zbadali osly, ktoré mali na sebe naložený náklad s obrovskými strapcami hrozna. Pestovatelia denne priväzali plody viniča a ponúkali ich na predaj. Pri týchto stánkoch sa zhromaždilo množstvo ľudu, ktorému sa Izaiáš šikovne prihovril: „Pristúpte bližšie, chcem vám zaspievať pieseň o vinohrade.“

Na jeho ponuku sa pridali aj ľudia z okolitých stánkov, aby si vypočuli ponúkanú pieseň. Bola o priateľovi, ktorý sa rozhodol pestovať vinič. Kúpil si pozemok s úrodnou zemou, očistil ho od kameňov, obrobil, vysadil. Pracoval deň a noc v nádeji na kvalitnú úrodu. Lenže vinič sa nevydaril. Plody, ktoré sa na ňom objavili, boli

kyslé a vôbec sa nedali jesť.

„A teraz mi povedzte, mužovia Izraela, čo má môj priateľ spraviť s týmto vinohradom?“

Keďže ľud mlčal, Izaiáš pokračoval: „Poviem vám, ako mohol postupovať môj priateľ. Mohol sa vykašľať na vinohrad, nechať ho zarásť bodliakmi a burinou, vyschnúť, udupať ľuďmi.“ Keďže židia boli šikovní roľníci, prikyvovali. Vedeli, že takto by postupoval každý rozumný pestovateľ.

„Naozaj takto mal postupovať môj priateľ. Stojí za to namáhať sa s týmto vinohradom?“ A vtedy sa tón Izaiášovej reči zmenil: „Ľudia, nerozumiете, že vy ste Boží vinohrad?“

Šeár-jašúb pochopil, o čom rozpráva jeho otec. V jeho podobenstve sa Boh podobá priateľovi a vinohradom je Izrael. Nech sa už Boží ľud správa akokoľvek, Pán nedovolí zničiť svoj vinohrad. Neustále ho bude ochraňovať v nádeji, že ľudia sa raz spamätajú a budú konať spravodlivo.

„Ako sa teda zachová Boh?“ spýtal sa Šeár-jašúb otca, „Dovolí azda nepriateľom, aby nás premožli a odviedli do zajatia?“

Izaiáš objal svojho syna a s istotou v hlase odpovedal: „Ak ľudia prestanú konať zlo a naučia sa vyberať si dobro, Boh z nich opäť urobí svoj oblúbený vinohrad, nad ktorým bude bdieť dňom i nocou.“

preložila Valéria Juríčková

To bolí!

Chladná januárová noc. Juraj nemôže zaspať. Mysľou mu krúžia myšlienky horkosti. Prechádzajú až do sebaľútosti. Neustále si kladie tú istú otázku: Prečo? Akoby to nebola pravda. Prešiel už mesiac... Ani nevie, ako ho prežil. Bol to strašný sen? Stále má pred očami milovanú manželku Alenku. Na nočnom stolíku stojí ich svadobná fotografia. Akí boli vtedy šťastní a zaľúbení. Zákeraná rakovina položila poslednú bodku ich života, ktorý sa sotva rozbehol. Veď mala len 30 rokov. Jeho uvažovanie prerušil plač trojročnej dcéry v detskej izbe.

„Ja chcem mamku, ja chcem mamku...“ opakuje s nástojčivým plačom dookola. Ako jej to vysvetliť? Nevie. Ale potrebujú žiť. Ocitli sa na križovatke. Ako ďalej? Zajtra je ďalší deň, treba nájsť odvahu vykročiť. Zobudila sa aj babička a už chystá pre malú Alenku mlieko. Berie

ju do náručia, mocne pritúli k sebe utierajúc si slzy. Ani ona sa nevie z toho všetkého spamätať. Strašne to bolí. Juraj po chvíli zaspáva od únavy. Po mesačnej neplatennej dovolenke zajtra nastupuje do nemocnice, kde pracuje ako lekár.

Na druhý deň sa prebudí do mrazivého pondelkového rána. Teplomer ukazuje mínus 15 stupňov. Dobré, že je tu jeho mamka. Vybrala si mimoriadne voľno, aby im bola nablízku. Rýchlo raňajky, bozk Alenke na rozlúčku a už uteká do práce. Cestou premýšľa, ako ho príjmu kolegovia. Letmo sa pozdraví s riaditeľom a začína rutinnú prácu na internom oddelení. Pri obedňajšej prestávke si prisadne k svojej kolegyni. Aj ona prežila pred rokom tragédiu. Opitý šofér v plnej rýchlosti zrazil jej desaťročnú dcérku, keď prechádzala cez cestu.

„Ako sa máš, Hanka? Prepáč, že som vtedy len tak letmo zaregistroval tvoje trápenie,“

rozhovoril sa Juraj. „A teraz sa sám neviem spamätať. Tak náhle a nečakane... Prečo sa to muselo stať práve nám? Ako s tým vôbec vieš žiť?“

„Vieš, Juraj, čo nás drží nad vodou?“

Juraj zbystril pozornosť.

„Čo, azda nejaký zázračný liek?“

„Nie,“ pokrútila hlavou Hanka. „Je to viera v Boha.“

„Hnevám sa naňho. Nevieť mu odpustiť, že to dopustil. Prečo mi zobral manželku?!“

„Boh je náš Stvoriteľ, on je Pánom života a smrti. On nás stvoril, má právo na náš život, oponuje kolegynia. „Ani pre nás nie je ľahké, hoci máme ešte dve deti, odpustiť tomu šoférovi, ktorý nám zabil dieťa. Ale denne hovoríme v modlitbe Otče náš: Odpusť nám naše viny, ako aj my odpúšťame svojim vinnikom. Vieš, takmer mesiac som sa nemohla modliť. Nechcela som odpustiť. Až keď som po mesiaci išla na spoveď, akoby mi spadol balvan zo srdca. Áno, odpustila som. Dlhú som sa pozerala na kríž. Ježiš odpustil tým, ktorí ho ukrižovali. Kto chce ísť za mnou, nech vezme svoj kríž a nasleduje ma, vraví Ježiš. Tak sme spolu s manželom odovzdali túto veľkú bolesť na Ježišov kríž.“

„A to ako?“

„Tak, že už nenesieme túto bolesť, túto smrť sami, ale všetko v modlitbe odovzdávame Bohu. Vieš, namiesto toho, aby sme sa stále ponárali do tejto tragédie a sebaľutovania, spo-

ločne sa modlíme. Nehovorím, že to je ľahké, aj si poplačeme, ale neostávame v zatrpknutosti a neodpustení. Odpúšťame a prosíme o odpustenie.“

„Pripadá mi to ako v rozprávke. Naozaj tomu veríš? Ty, vzdelaná žena?“

„Áno, verím. Vďaka kňazovi sme objavili aj odpoveď na našu bolesť. Najprv to bolo veľmi ťažké, tak sme sa len pozerali na kríž. Chodíme na cintorín, ale veríme v pätnásť zastavenie križovej cesty – vo večný život.“

„Vieš, nemôžem spať. Smrť mojej Aleny ma celkom pohltila. Priznám sa ti, nechce sa mi žiť. Len kvôli dcére to chcem zvládnuť. Ale nedarí sa mi, ako by som kráčal v tme, v začarovanom kruhu, z ktorého niet východiska. Taká bezvýchodisková situácia...“

„Veľmi dobre viem, o čom hovoríš, Juraj. Aj ja som to prežívala, ale išli sme za kňazom. On nám upriamil pohľad na kríž. Dodáva nám silu a odvahy. Nie je to ľahké. Ale ty tomu rozumieš.“

„Áno, aj ja som veriaci, ale neviem to prijať. Nechcem uveriť tomu, že je koniec.“

„Ale, Juraj, to nie je koniec, ale nový začiatok.“

„Ďakujem ti, Hanka, možno je to nový pohľad.“

„Na Božej ceste nie je mrazivý smútok. Budem sa modliť, aby si na ňu vykročil.“ ■

Ján Karas

ilustračná snímka:
www.chrismadethis.com

Poklad

Anička dostala od otecka peniaze na nanuk. Dal jej viac, ako bolo treba. To, čo zvýši, si uloží do pokladničky. Keď sa vracala z obchodu, zbadala pred domom pobeňovať kamarátov. „Čo ak zistia, že sa mi niečo zvýšilo, a budú chcieť, aby som sa s nimi rozdelila?“ Rozhodla sa, že si zvýšené peniaze skryje a nenápadne sa zapojí do hry. Dostala nápad: „Vložíť si mincu

do úst a pridám sa k nim!“ Ale zrazu jej minca zabehla. Začala sa dusiť. A skončila na operačnom stole. Odvtedy jej prischla prezývka *Pokladnička*.

Poučenie: Neoplatí sa zhromažďovať si poklady na tomto svete, lebo pre chamtivosť a sebecko raz budeš bojovať o život!

Helena Krenická

Za tento svätý chrám 1

Slovo chrám si dnes už klasicky spájame so súčasnou sakrálnou stavbou. Niektorým azda napadne jeho „predobraz“ – jeruzalemský chrám. Ale ani tu nie sme pri koreni. Musíme začať od Adama, a to doslova. To najpodstatnejšie, čo prví ľudia stratili po odchode z raja, bola zjavná Božia prítomnosť medzi nimi. Boli odohnaní pred jeho tvárou, z jeho blízkosti. A dôvodom bol hriech. Ale Boh už vtedy začal pracovať na pláne obnovy.

Z Babylonu si oddelí Abraháma, z ktorého sa neskôr sformuje národ. Boh je v tomto oddeľovaní stále náročnejší. Z celého ľudstva si vydolí jeden národ, z národa kmeň, z kmeňa ženu – a to všetko preto, že Mesiáš mohol prísť len z niečoho svätého, čistého a úplne oddeleného preňho. Čokoľvek sa dialo po vyhnaní z raja, smerovalo práve k momentu Ježovho príchodu, k jeho smrti a zmŕtvychvstaniu. Hriech nás oddelil od Boha, ale ten robil všetko pre to, aby mohol byť opäť blízko s človekom. V Biblii čítame, ako sa približoval k jednotlivcom a rozprával sa s nimi – s Noemom, Abrahámom, Izákom, Jakubom. Ale po tom, ako sa v Egypte sformovali židia vo veľký národ, ktorý sa oddeľuje z Egypta, aby sa usadil vo svojej zemi, ide Boh ešte ďalej, keď hovorí: „Ja sám pôjdem s vami a privediem vás k odpočinku“. Po tom, čo dá Mojžišovi kamenné tabule so Zákonom,

povie: „Nech mi urobia svätostánok, aby som mohol bývať medzi vami“ (Ex 25, 8). Vidíme, že Boh chce (!) s nami kráčať a bývať uprostred nás. Nie žeby nebol aj tak všade. Toto prebývanie medzi ľuďmi nie je kvôli nemu, ale kvôli nám. V prípade vyvoleného národa bol cieľ len jeden – pomoc v ich oddelenom živote, lebo mali byť tým národom, ktorého svätosť má byť podmienkou príchodu Mesiáša. Boh chcel, aby videli prejavy jeho prítomnosti (ohnivý stĺp, oblak slávy), boli svedkami moci jeho prebývania medzi nimi (napr. smrť toho, kto by sa priblížil, rozdelenie Jordána pri vstupe archy do jeho vôd). Robil všetko pre to, aby mal ľud odvahu a silu „nepripodobňovať sa tomuto svetu“, ale byť svätým ľuďom. Práve princíp oddelenia je prítomný aj v príkazoch umiestnenia stánku stretnutia v rámci štruktúry celého tábora, ako aj v zložení samotného stánku.

Toto sa nezmenilo ani dnes. Ak dnes vieme, že Boh prebýva medzi svojím ľudom, je to opäť len kvôli nám. Je to jeho príspevok k budovaniu vzťahu s človekom, aby posilnil našu vieru, odvahu a silu žiť svätý život. Podmienka oddelenia sa nezmenila. Pavol v 2 Kor 6, 14 – 18 hovorí: „My sme predsa chrám živého Boha ... Preto vyjdite spomedzi nich a oddel'te sa, hovorí Pán, nečistého sa nedotýkajte a ja vás prijmem a budem vám Otcom a vy mi budete synmi a dcérami“. Nie je možné, aby si robil kompromisy v otázke hriechu. Ale rovnako nesmieš robiť kompromisy ani v otázke lásky, lebo tvoje kresťanstvo musí byť „vidno“ denne všade, kam vkročíš. Boli sme odrezaní z planej olivy a naštiepení na dobrú olivu. Ak by sme sa len oddelili od tej planej (teda od starého života v hriechu) a nenaštepili sa na Boha, vyschl by sme. Teda nestačí sa len oddeliť od hriechu, ale treba

sa hlavne oddeliť pre Boha. Ale aj tu je ešte nebezpečenstvo, že ostaneme neplodnou ratolesťou. Pretože vyvolenie a svätosť Izraela mali svoj cieľ – priniesť svetu Mesiáša a v ňom nádej a život. Tvoje oddelenie, tvoje kresťanstvo, má tiež tento cieľ – prinášať svetu Ježiša, jeho nádej a plnosť života. Ak bol Izrael neverný, nasledovalo vyhnanstvo a zničenie chrámu. V Liste Rimanom sa jasne hovorí o možnosti odseknutia z dobrej olivy (Rim 11, 19 – 22). Často sa po rokoch kresťanského života uspokojíme vo svojich stereotypoch. Je napríklad pohodlné stretávať sa len s ľuďmi, ktorí zmýšľajú rovnako ako my. Je ľahké praktizovať svoju vieru zabehnutým spôsobom pred samými kresťanmi. Alibizmus je veľmi pohodlný. Boh však prebýva medzi nami, aby dával život. Máme byť soľou pre svet, nie soľou pre soľničku. Koľko života, koľko súcitu, pomoci, odvahy, povzbudení ale i láskavého usvedčenia rozdáva cez teba? K stánku stretnutia prichádzali všetci tí, ktorí túžili po Bohu, mali núdzu či starosť. Sme chrámom živého Boha, oddeleným a plným jeho prítomnosti, ku ktorému môže prísť veriaci aj neveriaci a dostať také prijatie, aké by sa mu dostalo od Boha? ■

Valéria Juríčková

ZO ŽIVOTA SVÄTÝCH

Štyridsiati svätí mučeníci zo Sebastej

Boli to vojaci z Kapadócie, ale slúžili v arménskej Sebastei. Keď sa veliteľ dozvedel, že sú kresťanmi, vyzval ich, aby priniesli obety božstvám. Oni sa však rozhodli radšej stratiť zamestnanie, zdravie a život, než zradiť kresťanskú vieru. Boli preto vrhnutí do väzenia, kde sa im zjavil Kristus a povedal: „Vaše prvé rozhodnutie je dobré, ale spasený bude ten, kto vytrvá do konca.“

Najprv ich degradovali a vylúčili z vojska, následne pre nich vymysleli ťažkú skúšku. Bola zima, fúkal štipľavý vietor, silne mrzlo

a blížil sa večer. Spútali ich a privedli k veľkému zamrznutému jazeru. Vyzliekli ich donaha a donútili vstúpiť na ľad. Na brehu umiestnili bazén s teplou vodou. Ten, kto by bol ochotný priniesť obeť bohom, môže vstúpiť do teplého bazénu.

Vojaci zostali nahí na zamrznutom jazere celú noc. Nadránom, keď mráz dosahoval vrchol, to jeden z nich nevydržal a vstúpil do bazéna. Len čo však okúsil teplú vodu, padol mŕtvym.

Ostatní naďalej zostávali na svojich miestach a spievali žalmy. Keď to uvidel

jeden zo strážcov, zostal v úžase a niekoľko hodín uvažoval. Napokon zhodil zo seba šaty, bežal k ostatným a volal: „Aj ja som kresťan!“ Takto sa počet vojakov znova zvýšil na štyridsať.

Ráno, keď vojaci takmer nedýchali, vyviedli ich z jazera a lámali im nohy. Keď to videla matka jedného z vojakov, povzbudzovala ho, aby vytrval, a tak dosiahol spásu. Nato všetci postupne vypustili dušu. Mučeníci naložili telá na vozy, vyviezli ich za mesto a tam ich spálili.

Marcel Gajdoš

PONDELOK 1. marec**Prepodobná mučenica Eudokia****Čítania:** Ef 4, 25 – 32, zač. 227; Mt 5, 42 – 48, zač. 15*Milovať budeš svojho blížneho... (Mt 5, 43b)**Všetkých kresťanov, dávnych i dnešných, spája v jedno Kristovo prikázanie lásky. „Ale ja vám hovorím: Milujte svojich nepriateľov...“ Ak sa chceme Bohu podobať, byť jeho synmi, naučme sa od neho milosrdenstvu. Pane, pri tomto slove si uvedomujeme, že tvoja požiadavka presahuje naše ľudské sily, úprimne ťa prosíme, daj nám sil, aby sme ju mohli splniť.***Liturgia:** Každodenné antifóny. Menlivé časti z pondelka. (HS: 154; PZ: 108; SDS: 191)**UTOROK 2. marec****Hieromučeník Teodot****Čítania:** Flp 2, 12 – 16a, zač. 241; Mt 10, 32 – 11, 1, zač. 38*Nie pokoj som priniesol, ale meč. (Mt 10, 34b)**Všetci sa rodíme na „naklonenej rovine“. Dole je zlo, hore dobro. Lahšie je skĺznúť, ako vystúpiť, no môžeme si vybrať, ktorou cestou chceme kráčať. Ježiš má pred očami proroka Micheáša. Boží súd, ktorý prorok videl, vstúpil do rozhodujúcej hodiny. Spôsobí to Kristov príchod! Prichádza ako meč súdu, ktorý od seba oddeľuje zlé a dobré, veriace a zdráhajúce sa.***Liturgia:** Každodenné antifóny. Menlivé časti z utorka. (HS: 155; PZ: 109; SDS: 191)**STREDA 3. marec****Mučeníci Eutropios, Kleonik a Bazilisk****Čítania na Liturgii sv. Jána Zlatoústeho:** Ef 4, 1 – 13, zač. 224, Mt 7, 1 – 8, zač. 20a*Výhod' najprv brvno zo svojho oka... (Mt 7, 5)**Na seba sa pozeráme len pri pohľade do zrkadla, na druhých stále. Preto na nich vidíme viac chýb a nedostatkov. Ľudia nepotrebujú sudcov, ale bratov. Božie slovo nás upozorňuje na to, aby sme sa najprv pozreli na seba a napravili svoj vlastný život. Keď to dosiahneme, potom môžeme pomôcť aj bratovi. Spytujme si svedomie v tomto ohľade podrobne.***Liturgia:** Liturgia vopred posvätených darov: Zdržanlivosť od mäsa.**ŠTVRTOK 4. marec****Prepodobný Gerasim od Jordána****Čítania:** Kol 3, 4 – 11, zač. 257; Mt 7, 24 – 8, 4, zač. 24*Pane, ak chceš, môžeš ma očistiť. (Mt 8, 2b)**Žijeme v oblasti, kde nám viac ako malomocenstvo tela hrozí horšie a omnoho nebezpečnejšie malomocenstvo duše – hriech. Ten zohavuje dušu človeka a vylučuje ho z Božej rodiny. Ako zareagujeme, keď objavíme v sebe toto malomocenstvo? Sme voči tejto chorobe ľahostajní. Len málokto vyhľadajú Ježiša, aby sa vyliečili. Len niektorí si klaknú do spovednice a vyznajú hriech. Od malomocenstva duše nás vie očistiť iba Ježiš. Prosme ho, aby naše spovede neboli len formálne.***Liturgia:** Každodenné antifóny. Menlivé časti zo štvrtka. (HS: 157; PZ: 112; SDS: 194)**PIATOK 5. marec****Mučeník Konón****Čítania na Liturgii sv. Jána Zlatoústeho:** Ef 5, 1 – 8a, zač. 228; Mt 6, 22 – 33, zač. 18*Nebud'te ustarostení o zajtrajšok... (Mt 6, 34)**Každý deň prináša istú mieru trápenia a námahy – nemali by sme ju ešte rozmnožovať starostou o zajtrajšok! Zrieknutie sa starosti v Ježišovom zmysle neznamená, že by sme unikli každodennej namáhavej práci a často únavnej jednotvárnosti všedného dňa. Keď vnútorná snaha nie je zviazaná, ale zameraná na Boha, všetky malé úkony sa stanú ľahkými a prežiarými svetlom zhora.***Liturgia:** Liturgia vopred posvätených darov: Zdržanlivosť od mäsa.**SOBOTA 6. marec****Tretia zádušná sobota. Štyridsiati dvaja mučeníci z Amoria****Čítania:** Hebr 10, 32 – 38a, zač. 325; Mk 2, 14 – 17, zač. 8; 1 Sol 4, 13 – 17, zač. 270; Jn 5, 24 – 30, zač. 16*Kto počúva moje slovo a verí tomu, ktorý ma poslal, má večný život... (Jn 5, 24b)**Všetci sme na tejto zemi len hosťami. Všetky naše túžby, privlastnenia, zdôrazňovania, že toto je moje, na toto ani nesiahaj... – to všetko sú len na určitý čas prepožičané hodnoty. Bolo by zlé, ak by sme si na nich zakladali. Ježiš sa stal človekom, aby sme sa**s jeho pomocou stavali Božími. Prichádza preto, aby sme mali život a mali ho v hojnosti.***Liturgia:** Každodenné antifóny. Menlivé časti za zosnulých. Namiesto *Dôstojné* je sa spieva *Najčistejšia Bohorodička*. Panychída. (HS: 162; PZ: 116; SDS: 308)**NEDEĽA 7. marec****Tretia pôstna nedeľa – Križupoklonná. Hieromučeníci z Chersonu: Bazil a spol.****Čítania:** Hebr 4, 14 – 5, 6, zač. 311; Mk 8, 34 – 9, 1, zač. 37*Kto chce ísť za mnou, nech zaprie sám seba, vezme svoj kríž a nasleduje ma. (Mk 8, 34b)**Rozjímanie nad pravdami sa stáva zdrojom útechy a povzbudení. Mnohí však stále hovoria nie, aj keď dobre počujú Ježišove výzvy. Najmä proti tej dnešnej mnohí doslova repcú. Mohli by sme povedať, že Kristus nerobil pre seba dobrú propagandu. Sľubuje obety a utrpenie. Koho dnes baví utrpenie, obety? Každý sa tomu vyhýba. Ani za čias Ježiša Krista ľudia neboli iní. Apoštolom sa to tiež nepozdávalo. V budúcom kráľovstve si vyhradzovali popredné miesta. No jedine Kristova „reklama“ je jediná seriózna, lebo žiadne hodnoty sa bez obetí a práce nevytvoria. Prijemné nie je vždy totožné s tým, čo je správne. Keď chceme dosiahnuť cenné hodnoty, nesmieme sa báť ani obetí, ktoré vedú k týmto hodnotám. Život je plný ťažkostí, prekážok, ťažkých úloh. Človeka robí cenným aj to, že ich vie zdolávať, preto musí byť dosť zdatný. Kristus nás pozýva k nasledovaniu kríža svojím príkladom. Neuteká pred krížom, ale na ňom zomiera a víťazí. Jedine Boh robí kríže na mieru. Určite nás nepreťaží. Nebojme sa prijať kríž, veď po ňom príde víťazstvo.**Daj nám, Pane, novú silu a odvahu prijať každodenné kríže a vo večnosti tvoju slávu.***Liturgia:** Hlas 7. Evanjelium na utierni siedme. Predobrazujúce antifóny a blaženstvá. Tropár siedmeho hlasu a krížu, *Sláva, I teraz kondák tretej pôstnej nedele*. Ostatné z tretej pôstnej nedele. Namiesto *Svätý Bože* sa spieva *Tvoju krížu*. Namiesto *Dôstojné* je sa spieva *Z teba, Milostiplná*. (HS: 150, 211; PZ: 104, 174; SDS: 189, 201)**PONDELOK 8. marec****Prepodobný vyznávač Teofylakt****Čítania:** Flp 2, 5 – 11, zač. 240; Mt 13, 10 – 23, zač. 51

Prečo im hovoríš v podobenstvách? (Mt 13, 10)

Ježišove podobenstvá sú živými obrazmi, zjavujú nám krásu a dobrotu jeho srdca, krásu a dôstojnosť nášho kresťanského povolania. Podobenstvo je živá pravda vyslovená v obraze. Keď nám na vyslovenie pravdy nestačia slová, siahneme po obraze. Ježiš prijal tento biblický spôsob reči, aby sa splnilo Izaiášovo proroctvo: „Budete počúvať, a nepochopíte, budete hľadieť, a neuvidíte“.

Pane, daj, aby sme dobre pochopili každé tvoje podobenstvo.

Liturgia: Každodenné antifóny. Menlivé časti z pondelka. (HS: 154; PZ: 108; SDS: 191)

UTOROK 9. marec

Štyridsiati mučeníci zo Sebastej

Čítania: Hebr 12, 1 – 10, zač. 331; Mt 20, 1 – 16, zač. 80 (mučeníkom)

Alebo nesmiem so svojim robiť, čo chcem? (Mt 20, 15a)

V evanjeliu čítame podobenstvo o hospodárovi, ktorý si do vinice najal robotníkov v rôznych časoch. Všetci spolu pracovali. Keď prišiel čas vyplatiť mzdu, všetci dostali vyplatene rovnako. Zmýšľali ľudsky, preto šomrali. Ježiš veľmi názorne ukázal, ako odmieňa Boh. Nekritizujeme za to samotného Boha, ale tešme sa. Veď keby nás odmeňoval podľa spravodlivosti, kto z nás by obstál?

Liturgia: Predobrazujúce antifóny a blaženstvá. Menlivé časti mučeníkom. (HS: 365; PZ: 344; SDS: 196)

STREDA 10. marec

Svätý mučeník Kodrat a spoločníci

Čítania na Liturgii sv. Jána Zlatoústeho: Gal 5, 22 – 6, 2, zač. 213; Mt 9, 18 – 26, zač. 32

Pred chvíľkou mi zomrela dcéra; ale pod' vlož na ňu ruku a ožije. (Mt 9, 18)

Prudká bolesť privádza otca k Ježišovi, prosí ho s dôverou, aby dcéru znova zobudil k životu. Kde žije viera v toho, ktorý je Vzkriesenie a Život, tam nič nemôže byť mŕtve. V Ježišovej blízkosti Jairus získava okrem života svojej dcéry spásu celého svojho domu. Často upadáme do smútku, depresii, sklamaní. Nezabudnime na toto Ježišovo slovo.

Liturgia: Liturgia vopred posvätených darov. Zdržanlivosť od mäsa.

ŠTVRTOK 11. marec

Patriarcha Sofronius

Čítania: Gal 2, 16 – 20, zač. 203; Mt 25, 14 – 30, zač. 105

Bol si verný nad málom, ustanovím ťa nad mnohým. (Mt 25, 21b)

Keď sa pozrieme okolo seba, zistíme, že nie všetci sme rovnako dostali zdravie, telesnú zdatnosť, krásu, múdrosť a nadanie. Niektorí dostali viac, iní menej. Raz sa Pán opýta, ako sme tie talenty využili pre seba, ale hlavne pre bližných. Využime ich tak, aby sme mohli počuť z jeho úst slová: „Pod' sluha dobrý a verný, ... maj účasť na radoosti svojho Pána“.

Liturgia: Každodenné antifóny. Menlivé časti zo štvrtka. (HS: 157; PZ: 112; SDS: 194)

PIATOK 12. marec

Prepodobný vyznávač Teofan Sigrjanský

Čítania na Liturgii sv. Jána Zlatoústeho: 2 Tim 3, 10 – 15, zač. 296; Mt 25, 1 – 13, zač. 104

Ženích prichádza, vyjdite mu v ústrety! (Mt 25, 6b)

„Nebeské kráľovstvo sa bude podobat' desiatim pannám, ktoré si vzali lampy a vyšli naproti ženichovi...“ Dnešné podobenstvo predstavuje nielen jednotlivého veriaceho, ale celú Cirkev ako pannu. Božie kráľovstvo má panenské črty. Cirkev je zástupom panien, čo kráčajú v ústrety Kristovi. On je ústrednou postavou; po ňom túžime, jeho očakávame. Jeho príchod rozhoduje o všetkom, aj o tom, či vojdeme do večného kráľovstva, alebo zostaneme vonku v tme.

Liturgia: Liturgia vopred posvätených darov. Zdržanlivosť od mäsa.

SOBOTA 13. marec

Štvrtá zádušná sobota. Prenesenie pozostatkov Nikefora, konštantínopolského patriarchu

Čítania: Hebr 6, 9 – 12, zač. 313; Mk 7, 31 – 37, zač. 31; 1 Kor 15, 47 – 57, zač. 163; Jn 5, 24 – 30, zač. 16

Hluchým dáva sluch a nemým reč. (Mk 7, 37b)

K Ježišovi priviedli hluchonemého. Vzal ho nabok, vložil mu prsty do uší a slinou sa dotkol jeho jazyka. Potom pohliadol k nebu a povedal: „Efféta“, čo znamená: „Otvor sa!“ A hneď sa mu otvorili uši a rozviazal sa

mu spútaný jazyk. Pán sa dotýka každého osobitne.

Dotkni sa, Pane, našich uší svojím slovom a našich úst svojím Telom – Eucharistiou.

Liturgia: Každodenné antifóny. Tretia antifóna a vchod s refrénom za zosnulých. Menlivé časti za zosnulých. Namiesto Dôstojné je sa spieva Najčistejšia Bohorodička. Panychída. (HS: 162; PZ: 116; SDS: 308)

NEDEĽA 14. marec

Štvrtá pôstna nedeľa. Prepod. Ján Klimak; prepodobný Benedikt

Čítania: Hebr 6, 13 – 20, zač. 314; Mk 9, 17 – 31, zač. 40

Verím. Pomôž mojej nevere! (Mk 9, 24b)

Evanjelista rozpráva o otcovi, ktorý k Ježišovi priviedol svojho syna. Bol posadnutý „nemým duchom“. Tento zlý duch bol pomenovaný podľa príznakov, ktorými sa prejavoval cez chlapca. Ustarostený otec neisto prosí o uzdravenie: „Ak môžeš...“ Všetko je možné tomu, kto verí! Po tejto výzve otec vykrikuje: „Verím, pomôž mojej nevere!“ Aj dnes možno vyhŕňať „diabolstvá“, ktoré sa v nás usadili, no len s vierou. Ak nie sme dosť úspešní, asi ju ešte nemáme v dostatočnej miere. Obráťme sa s modlitbou na toho, ktorý všetko môže – na Ježiša. Na Kristov rozkaz zlý duch opúšťa svoju korisť. Aj keď v našom živote nejde o takéto posadnutie, predsa nie vždy je všetko v poriadku. Diabol na nás pôsobí hlavne cez naše myšlienky. Ponúka nám rôzne riešenia problémov a situácií. Ak poznáme jeho stratégiu, potom nám nebude zatažko preveriť si každé riešenie, ktoré sa niekedy zdá príjemné a výhodné. Pomocou nám bude Božie slovo. Ak v jeho svetle táto myšlienka obstojí, potom je dobré. Ak nie, potom pochádza od zlého. Prosme Boha, aby vstúpil do nášho života a posilňoval nás v čase skúšky. Svet nás núti, aby sme sa spoliehali iba na vlastné sily. Ak podľahneme tomuto tlaku a preniesieme ho aj do duchovného života, bude to pre nás veľmi nevýhodné. Otvoriť sa pre Krista, uznať svoju slabosť a prosiť ho o pomoc – to je ten správny postoj.

Liturgia: Hlas 8. Evanjelium na utierni ôsme. Predobrazujúce antifóny a blaženstvá. Tropár ôsmeho hlasu, *Sláva, I teraz*, kondák zo Štvrtej pôstnej nedele. Ostatné z hlasu. Namiesto Dôstojné je sa spieva *Z teba, Milostiplná*. (HS: 152, 212; PZ: 106, 175; SDS: 190, 202)

Florián Potočňák

PONDELOK 15. marec**Mučeníci Agapios a spol.**

Čítania: Rim 12, 1 – 3, zač. 108; Lk 6, 31 – 36, zač. 26

Ale milujte svojich nepriateľov... (Lk 6, 35a)

Nie je to odporúčanie, ale príkaz. Láska je základ našej viery. Hlavné prikázanie hovorí jasne, no často si ho zľahčujeme. Láska k Bohu – to je v poriadku. Ale k blížnemu? Blížny je ten, kto potrebuje moju pomoc, a nejde o to, či je to priateľ, alebo nepriateľ. A kto ju potrebuje viac ako naši nepriatelia?

Liturgia: Každodenné antifóny. Menlivé časti z pondelka. (HS: 154; PZ: 108; SDS: 191)

UTOROK 16. marec**Mučeníci Sabinus a Papas**

Čítania: Ef 4, 14 – 17, zač. 225; Lk 6, 24 – 30, zač. 25

Ale vám, ktorí ma počúvate, hovorím: Milujte svojich nepriateľov... (Lk 6, 27)

„Ja nemám nepriateľov.“

Dobre. Ale koľko máme ľudí, ktorí sú nám nesympatickí a radšej sa im vyhne. Ježiš nepovedal: „Vyhni sa mu“, ale „Miluj ho“. Istý muž chcel vypestovať trávnik, no nech robil čokoľvek, vždy tam vyrástli púpavy. Bol z toho zúfalý. Raz mu manželka povedala: „Pokús sa ich mať rád.“ Po čase sa mu púpavy zdali ako krásne umelecké dielo na jeho smaragdovom trávniku. Pokúsme sa mať radi všetkých ľudí bez rozdielu a budeme prekvapení, ako sme sa mylili.

Liturgia: Každodenné antifóny. Menlivé časti z utorka. (HS: 155; PZ: 109; SDS: 191)

STREDA 17. marec**Prepodobný Alexej**

Čítania na Liturgii sv. Jána Zlatoústeho: Ef 4, 17 – 25a, zač. 226; Lk 7, 36 – 50, zač. 33

V meste bola istá žena, hriešnica. Keď sa dozvedela, že je hosťom v farizejovom dome, priniesla alabastrovú nádobu s voňavým olejom. (Lk 7, 37)

Ak pozveme niekoho vzácneho na návštevu a zrazu sa tam pripletie niekto nepozvaný, je to dosť nepríjemné. A keby to navyše bola prostitútk... Do farizejovho domu vstúpila práve vtedy, keď tam mal vzácneho hosťa. Možno si povieme si, že tá žena bola bláznivá. No ona veľmi dobre vedela, kto

stojí pred ňou. Jej istota je zarážajúca. So samozrejmosťou sa vrhá Ježišovi k nohám, vie, že nebude odmietnutá. S istotou prijme odpustenie. Ak budeme mať takýto postoj kajúcnosti a viery, spása je istá.

Liturgia: Liturgia vopred posvätených darov. Zdržanlivosť od mäsa.

ŠTVRTOK 18. marec**Arcibiskup Cyril**

Čítania: Ef 4, 25 – 32, zač. 227; Lk 13, 1 – 9, zač. 70

Ak nebudete robiť pokánie, všetci podobne zahyniete. (Lk 13, 3)

Keď sa stane nešťastie, hľadá sa vinník. Duchovný človek ide hlbšie. Sv. Bazil hovorí: „Boh stvoril svet usporiadaný, harmonický. Rôzne katastrofy, povodne, zemetrasenia majú pôvod v hriechu.“ Vela ľudí lamentuje: „Dnešný svet je zlý, ľudia sú zlí, a preto sú katastrofy.“ Ale len málo ľudí dokáže povedať: „Bože, som hriešny, ale netrestaj za moje hriechy tento svet.“

Liturgia: Každodenné antifóny. Menlivé časti zo štvrtka. Veľký kajúci kánon Andreja Krétskeho. (HS: 157; PZ: 112; SDS: 194)

PIATOK 19. marec**Mučeníci Chryzant a Dária**

Čítania na Liturgii sv. Jána Zlatoústeho: 2 Kor 5, 10 – 15, zač. 179; Lk 12, 42 – 48, zač. 68

Môj Pán volajako nejde... (Lk 12, 45b)

Ander z Košíc raz rozprával príbeh o Piťovi, ktorému hľadal robotu, no ten sa nikde dlho neohrial. Nakoniec mu zohnal prácu závozníka. Onedlho sa stretli a Piťo mu vysvetlil, prečo ho vyhodili: „Prišli sme k podjazdu a šofér ma poslal obzrieť, či prejdeme. Bola tam síce značka, že len do 2,8m a my sme mali náklad 3,2m. No ja som policajta nikde nevidel, tak mu hovorím – riskni. A on riskol.“

Často aj my takto konáme. Jasné Božie predpisy, značenia a usmernenia obchádzame a myslíme si, že Pán Boh je vysoko a času dost.

Liturgia: Liturgia vopred posvätených darov: Zdržanlivosť od mäsa.

SOBOTA 20. marec**Akatistová sobota. Mučeníci z Kláštora sv. Sávu**

Čítania: Hebr 9, 24 – 28, zač. 322; Mk 8, 27 – 31, zač. 35 (radové); Hebr 9, 1 – 7, zač. 320; Lk 10, 38 – 42; 11, 27 – 28, zač. 54 (Bohor.)

Mária si vybrala lepší podiel, ktorý sa jej neodníme. (Lk 10, 42)

Je veľmi dôležité v našom duchovnom živote byť dobrými poslucháčmi a uskutočňovateľmi toho, čo sme počuli. No my zabúdame počúvať. Počúvame len to, čo je pohodlné pre naše uši a nevyžaduje sebareflexiu. Mária sedela pri Ježišových nohách a počúvala.

Liturgia: Predobrazujúce antifóny a blaženstvá. Menlivé časti z Akatistovej soboty. (HS: 213; PZ: 177; SDS: 289)

NEDEĽA 21. marec**Piata pôstna nedeľa. Prepod. Mária Egypťská. Prepod. Jakub Vyznávač**

Čítania: Hebr 9, 11 – 14, zač. 321b; Mk 10, 32b – 45, zač. 47

Kto bude chcieť byť medzi vami prvý, bude sluhom všetkých. (Mk 10, 44)

„Prevracanie kabátov“ sa spomína hlavne v súvislosti s ľuďmi, ktorí utekajú z jednej politickej strany do druhej. Takéto správanie si nezaslúži pochvalu, ale predsa mu nemožno uprieť akúsi múdrosť. Človek si volí to, čo mu dáva šancu na úspech. Ježiš dáva možnosť vyniknúť každému. Tu však tiež treba „obrútiť kabát“, ale iným smerom, ako káže ľudská múdrosť. Podľa vtedajších predstáv apoštoli čakali na chvíľu, keď sa Ježiš ujme vlády. A preto sa snažili zabezpečiť si popredné postavenie. Ale Boh má iný pohľad. Ak pre človeka slúžiť znamená určitú degradáciu, pre Boha znamená cestu k veľkosti. Na túto zásadu prudko reagoval nemecký filozof Nietzsche, ktorý nazval kresťanstvo náboženstvom slúžok a otrokov. No my sa môžeme oprieť o poznanie života veľkého množstva ľudí v histórii Cirkvi, ktorí svetu dali mnoho. Nenájdeme tam stopu po ľudskej múdrosti, ktorá vyhľadáva úspech a veľkosť, ale čnosť skromnosti, ktorá im pomáhala žiť podľa Božej múdrosti.

Liturgia: Hlas 1. Evanjelium na utierni deviate. Predobrazujúce antifóny a blaženstvá. Tropár prvého hlasu, Sláva, I teraz kondák z Piatej pôstnej nedele. Ostatné z hlasu. Namiesto Dôstojné je sa spieva Z teba, Milostiplná. (HS: 143, 214; PZ: 96, 178; SDS: 185, 202)

PONDELOK 22. marec**Hieromučeník Bazil**

Čítania: Kol 3, 12 – 16, zač. 258; Lk 11, 34 – 41, zač. 60

Vy, farizeji, čistíte čašu a misu zvonka, ale vaše vnútro je plné lúpeže a neprávdosti. (Lk 11, 39)

Aké ľahké je kritizovať tých, ktorí nežijú podľa našich predstáv alebo kritérií svätosti. Žijeme síce nábožne podľa predpisov a prikázaní, ale zabúdame na lásku. A to z nás robí akýchsi inkvizítorov. Kristus dnes aj nám hovorí, aby sme to zlé, čo je v nás, dali preč a naše vnútro bude čisté. Už nie „nábožná inkvizícia“, ale pravdivý pohľad lásky.

Liturgia: Každodenné antifóny. Menlivé časti z pondelka. (HS: 154; PZ: 108; SDS: 191)

UTOROK 23. marec**Prepodobný mučeník Nikón a jeho učeníci**

Čítania: 1 Sol 5, 14 – 23, zač. 273; Mk 8, 30 – 34, zač. 36

Kto chce ísť za mnou, nech zaprie sám seba, vezme svoj kríž a nasleduje ma. (Mk 8, 34b)

Katarína Emerichová vo svojich zjaveniach píše, že Ježiš by musel na krížovej ceste zomrieť trikrát. Obyčajný človek by ju neprežil. Boh Otec ho podoprel, aby došiel do cieľa.

Vo svojom živote sa niekedy cítíme dokaličením hriechom, ale Boh neostáva sedieť na tróne, ďaleko od našej bolesti a kríža. Prichádza a pomáha nám vstať a dôjsť do cieľa.

Liturgia: Každodenné antifóny. Menlivé časti z utorka. (HS: 155; PZ: 109; SDS: 191)

STREDA 24. marec**Prepodobný Zachariáš. Predprazdenstvo Zvestovania**

Čítania: Ef 4, 7 – 13, zač. 224b; Lk 12, 16 – 21, zač. 66

Blázon! Ešte tejto noci požiadajú od teba tvoj život, a čo si si nahonobil, čie bude? (Lk 12, 20)

Keď cestujeme a okolo nás preletí auto veľkou rýchlosťou, povieme si: „Blázon.“ Nie žeby to bol človek s touto diagnózou. Je to pre spôsob jeho jazdy. Riskuje život svoj aj

iných. A koľko takých „bláznov“ žije medzi nami. Spôsobom svojho života riskujú to najcennejšie – večný život.

Liturgia: Liturgia vopred posvätených darov. Zdržanlivosť od mäsa.

ŠTVRTOK 25. marec**Zvestovanie Presvätej Bohorodičky**

Čítania: Hebr 2, 11 – 18, zač. 306; Lk 1, 24 – 38, zač. 3

Hľa, služobnica Pána, nech sa mi stane podľa tvojho slova. (Lk 1, 38b)

Mária uverila Bohu. Zveruje všetko do jeho rúk. Boh nám denne zvestuje a oznamuje rôzne veci. Neposiela priamo viditeľného anjela, ale prichádza cez naše vlastné svedomie, upozornenia alebo priania rodičov, učiteľov, priateľov... No najmä cez svoje slovo. Zamyslíme sa aspoň na chvíľu nad týmito zvestovaniami?

Liturgia: Liturgia sv. Jána Zlatoústeho s večierňou. Menlivé časti zo sviatku Zvestovania. **Prikázaný sviatok.** Myrovanie. (HS: 367; PZ: 345; SDS: 289)

PIATOK 26. marec**Zhromaždenie k archanjelovi Gabrielovi. Zakončenie sviatku Zvestovania**

Čítania: Ef 2, 4 – 10, zač. 220; Mt 4, 1 – 11, zač. 7

Potom Duch vyviedol Ježiša na púšť, aby ho diabol pokúšal. (Mt 4, 1)

Na svete je dnes veľmi málo profesií, kde by nečakal na uchádzača test. Aj Ježiš sa na začiatku svojej verejnej činnosti podrobuje náročnému testu. Pripravil mu ho diabol vo chvíli, keď skončil štyridsaťdňový pôst. Prvé pukušenie malo presvedčiť Krista, aby uznal, že hmota je dôležitejšia ako duch. Druhé je namierené na jeho božstvo. Pri treťom ho chce donútiť, aby sa mu klaňal. Aby nás diabol neoklamal, musíme použiť prostriedky, aké použil Ježiš.

Liturgia: Liturgia vopred posvätených darov: Zdržanlivosť od mäsa.

SOBOTA 27. marec**Vzkriesenie spravodlivého Lazára. Prepod. Matróna**

Čítania: Hebr 12, 28 – 13, 8, zač. 333b; Jn 11, 1 – 45, zač. 39

Lazár, pod'von! A mŕtvy vyšiel... (Jn 11, 43 – 44)

Na Ježišovo slovo Lazár vstáva z hrobu. Nepredstaviteľné. Ježiš je Boh a pre neho nie je nič nemožné. On dáva život. A to by sme si mali v dnešný deň uvedomiť všetci. Hoci by som bol už úplne na dne – v hrobe, ak sa naladím na Ježiša, budem počuť slová, ktoré ma budú volať k životu.

Liturgia: Predobrazujúce antifóny a blaženstvá. Menlivé časti z Lazárovej soboty. Namiesto Svätý Bože sa spieva *Ktorí ste v Krista*. Namiesto *Dôstojné* je sa spieva *irmos* z utierne sviatku. (HS: 215; PZ: 180; SDS: 203)

NEDEĽA 28. marec**Kvetná nedeľa. Prepod. Hilarión Nový a Štefan Divotvorca**

Čítania: Flp 4, 4 – 9, zač. 247; Jn 12, 1 – 18, zač. 41

Hosanna! Požehnaný, ktorý prichádza v mene Pánovom, kráľ Izraela! (Jn 12, 13)

Kvetná nedeľa. Zdá sa, že tento deň je triumfom Krista a jeho učeníkov. Ale nadšenie davu, ktorý oslavoval Ježiša, v nasledujúcich dňoch ustalo. Dokonca sa premenilo na otvorenú nenávisť. Človek ľahko podľahne nadšeniu davu. Môžeme to pozorovať počas celej histórie v rôznych revolučných hnutiach alebo pri nástupe rôznych totalitných režimov. Jeruzalemčania oslavovali Krista ako očakávaného kráľa, ktorý sa ujme vlády a povznesie Izrael. Nepochopili jeho skutočné poslanie. Nepochopili, že celé jeho verejné účinkovanie bolo vydláždené jasnou rečou a hovorilo práve o tom. My si možno v tejto chvíli povieme, že podobnej chyby sa my nemôžeme dopustiť. Veď poznáme pravé poslanie Božieho Syna. A predsa vidíme, ako sa kresťania dávajú strhnúť. A ako sa nadšenie kresťana mení na odpor. Keď sa pozrieme na niektoré postoje k otázke interrupcií, eutanázie, trestu smrti alebo k vyjadrovaniu sa Cirkvi k politike... Za každou záležitosťou nájdeme mnohých kresťanov, ktorí svoje „hosana“ veľmi rýchlo menia na „ukrižuj“. Kresťan pozná pravdu a tej pravdy sa drží, hoci ho neraz vedie až na Golgotu.

Liturgia: Antifóny sviatku. Tropár Lazárovej soboty, *Sláva*, tropár Kvetnej nedele, *I teraz*, kondák Kvetnej nedele. Ostatné z Kvetnej nedele. Namiesto *Dôstojné* je sa spieva *Zveľebuj* a 9. *irmos* z utierne sviatku. Myrovanie. Požehnanie ratolestí. (HS: 217; PZ: 181; SDS: 204)

Marián Sterančák

Symbolická ikonografia 2

Vinič

Hoci na prvý pohľad pôsobí čisto dekoratívne, obsahuje v sebe skrytý zmysel kresťanskej symboliky – Eucharistiu. Táto symbolika zodpovedá Kristovým slovám: „Ja som pravý vinič a môj Otec je vinohradník... Ostaňte vo mne a ja vo vás. Ako ratolesť nemôže prinášať ovocie sama od seba, ak neostane na viniči, tak ani vy, ak neostanete vo mne. Ja som vinič, vy ste ratolesti“ (Jn 15, 1 – 5). Zobrazenie viniča a ratolestí poukazuje na Krista a jeho Cirkev. Najčastejšie môžeme vidieť zobrazenie viniča s hroznom alebo vinobranie, alebo dokonca vtákov zobúcich hrozno s cieľom poukázať kresťanom na centrálnu tajomstvo Cirkvi – Eucharistiu. Klement Alexandrijský veľmi pekne rozvinul túto myšlienku, keď na-

písal: „Vinič ponúka víno tak, ako Ježiš dal svoju krv“.

Koráb (loď)

Od počiatku mal niekoľko významov. Spása kresťana uprostred života topiaceho sa v hriechu sa vyjadrovala zobrazením Noema v korábe. Koráb symbolizoval Kristovu Cirkev, ktorá v čase životných búrok udržiava kurz na ceste k spásu. Podobne ako tí, ktorí sa pred potopou za čias Noema zachránili v korábe – Noemovej arche, aj tí, ktorí žijú v Kristovej Cirkvi, majú nádej na záchranu večného života. Kormidlo korába symbolizovalo Krista, nášho kormidelníka na ceste k spásu. Posledným symbolom spájajúcim sa s koráбом je kotva. Symbolizuje nádej na spásu duše a večný život. Tento symbol sa často umiestňoval aj na náhrobkoch.

Cédrový strom

Tento strom, ktorý stále kvitne, bol symbolom večného života a blaženosti svätých.

Páv

Jeho mäso bolo v antike považované za také, ktoré nepodlieha hnilobe. A tak už u pohanov bol symbolom večnosti, čo prirodzene prešlo aj medzi kresťanov, pre ktorých bol vyjadrením viery v nesmrteľnosť duše a vo vzkriesenie.

Jeleň

Symbolizuje ľudskú dušu, ktorá túži po prameni živej vody.

Olivová ratolesť

Symbolizuje pokoj a zmierenie.

Veniec a palmová ratolesť

Symbolicky poukazujú na víťazstvo nad smrťou.

Kohút

Je symbolickým atribútom sv. apoštola Petra. Spája sa s jeho zapretím Ježiša Krista počas

spevu kohúta. Tým sa naplnili Kristove prorocké slová: „Skôr, ako dva razy kohút zaspieva, tri razy ma zaprieš“ (Mk 14, 71 – 72). Kohút zobrazený na lampách pripomína kresťanom potrebu bdelosti, stálej vernosti a pokánia.

Samotný pojem symbol pochádza z gréckeho σύμβολον, čo znamená znak, znamenie. Okrem svojho základného významu dopĺňa niečo, čo je rozčlenené, rozdelené do jedného celku, a takto uvádza veci na pravú mieru. Preto môžeme povedať, že prvokresťanské symbolické zobrazenia, spájajúce cirkevné umenie prvých storočí so zobrazeniami súčasnosti, vytvorili základný princíp chápania kresťanského maliarstva, v ktorom treba za vonkajšou formou vnímať vnútorný obsah. ■

Milan Gábor

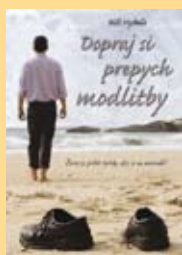
ilustračná snímka:

fromthevineministries.com

KNIHA: *Dopraj si prepych modlitby*

(Bežná cena: 6,49 eur; Cena www.kumran.sk: 5,71 eur)

Asi každý z nás už vyslovil vetu: „Nestíham sa modliť, nemám čas.“ V tempe, ktorým žijeme, sa čas na modlitbu stáva skôr prepychom ako samozrejmosťou. Táto kniha v zahraničí ani po dvadsiatich rokoch neschádza z pultov predajní. Možno aj preto, lebo hovorí o modlitbe v kontexte fenoménu, ktorý za ostatných 20 rokov nemizne, skôr rastie – je ním rýchlosť života, ktorý žijeme. Život je však príliš rýchly, aby sme si mohli dovoliť zanedbávať modlitbu, pretože práve cez modlitbu budujeme svoj vzťah s Bohom, ktorý jediný môže vniesť rovnováhu a pokoj aj do života plného stresu. A preto nás vyzýva, aby sme si tento prepych dopriali.

FILM: *The Road – Cesta*

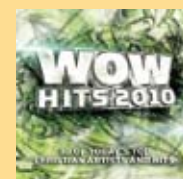
S filmami s apokalyptickým motívom sa nám v ostatnej dobe roztrhlo vrece. Po filme 2012 tu máme novinku v podobe filmu Cesta. Nejde o typicky apokalyptický film, ale o prežívanie vzťahov v postapokalyptickom svete. Film neukazuje predstavy o konci sveta, ale zobrazuje vzťahy vo svete, kde ľudia strácajú akékoľvek zábrany pre to, aby prežili. Celý film je o otcovi – vdovcovi, ktorý sa snaží so svojim synom dostať k pobrežiu v nádeji, že tam budú obaja v bezpečí. Film je fiktívnym obrazom toho, ako by sa mohli ľudia správať po apokalypse, ako sa môžu meniť ľudské hodnoty, ako sa z ľudí stávajú „zvieratá“. Láska otca k synovi, obetavosť, nádej a viera v Boha sú hlavné myšlienky tejto naozaj kvalitnej drámy.

Lukáš Petruš

HUDBA: *WOW 2010*

Pred rokom sme si predstavili výber toho najlepšieho, čo priniesol rok 2008 vo svete gospelovej hudby. Po roku sa opäť stretávame s touto výnimočnou výberovkou. Toto CD obsahuje najznámejšie minulo-ročné piesne, single, promo piesne minulo-ročných CD noviniek, bonusy, soundtracky atď. Stretnete sa na ňom s takmer všetkými interpretmi, ktorých CD sme si predstavovali počas celého roku 2009: Jeremy Camp, Casting Crowns, Toby Mac, Third Day, Barlow Girl, Hawk Nelson, Mandisa, RED, Jars of Clay, Fireflight atď. Celá táto výberovka ponúka širokú škálu interpretov, hudobných štýlov a rytmov. Samozrejme, že nejde o jednoduchý hudobný projekt, ale o kvalitnú CD, ktorú každému gospelovému nadšencovi odporúčam mať v zbierke.

Lukáš Petruš

KOINONIA SV. JÁNA KRSTITEĽA

Katolícke spoločenstvo v službe Novej evanjelizácie vás pozýva na stretnutia, kde môžete osobne zakúsiť skutočnosť Božieho slova: „Slepí vidia, chromí chodia, malomocní sú čisti, hluchí počujú, mŕtvi vstávajú a chudobným sa hlása evanjelium“.

Večer chvál s modlitbou za uzdravenie

04.03. 17.00 hod. Prešov – Opál
18.03. 17.30 hod. Sečovská Polianka

Večer chvál s modlitbami za rozličné potreby

18.03. 19.00 Humenné-Dubník

Večer chvál mladých

25.03. 17.00 hod. Prešov – Opál

Dom modlitby pre mladých

Prešov – piatok o 18.00 hod. – kaviareň Smajlík (Jozko Lukáč – jozef.ghost@gmail.com)

Vinné – streda o 17.00 hod. (Peter Kotora – pietrovinne@azet.sk)

Čemerné – utorok o 18.00 hod. (Andrea Chanathová – andreachanathova@gmail.com)

Bližšie informácie: 0905 382 260,
www.koinonia-presov.sk,
koinonia.presov@orangemail.sk,
sek@koinonia-presov.sk

SPOLOK SV. CYRILA A METODA

Darcovia na SSCM

Mons. Viliam Judák, Nitra; Ing. Peter Paulína, Michalovce – 50 eur; Ľudmila Rosenbergerová, Janova Lehota – 10 eur; otec Jozef Halko, Bratislava; Ing. Ivan Konôpka, Kriváň – 7 eur; doc. Jozef Fejda, Bratislava; Jozef Kendra, Zlaté Moravce; Pavol Krupčínsky, Hudcovce; otec Ing. Jozef Mašlej, Šarišské Sokolovce; Cyril Brandabúra, Sobrance; Margita Mariňáková, Sobrance; Helena Mazúrová, Sobrance – 2 eurá

Naši jubilanti – marec

50 rokov: Mária Bačová, Sečovce; Ing. Emília Lattová, Michalovce; Gabriela Medvedová, Sobrance; Mária Mruzová, Vyškovce; Anna Tokárová, Jastrabie n. T.; Mária Vaňová, Nový Ruskov

60 rokov: Terézia Bugaňová, Šamudovce; Mária Drozdová, Vranov n. T.; Ing. Michal Kašielák, Družstevná pri Hornáde; Ing. Eva Korytárová, Trebišov; Agnesa Nováková, Dúbravka; otec Michal Onderko, ICLic., Ruská Nová Ves; Mária Šimková, Vranov n. T.

70 rokov: Anna Blašková, Stakčinská Roztoka; Mária Ficová, Kaluža; Emil Jenčík, Sečovce; Marta Karczubová, Bratislava; Helena Mazúrová, Sobrance; Helena Pavlová, Čerhov; Emil Semjan, Kusín; Františka Sučková, Lada; Mária Vašková, Trnok

75 rokov: PhDr. Mária Ďurišinová, Bratislava; Rozália Dzvonceková, Streda n. Bodr.; František Kmec, Zdoba; Mária

Ikonopisecká dielňa archanjela Rafaela

IKONA - DAR KTORÝ NÁS SPÁJA

Ladislav Németh
Martinčeková 10, 82109 Bratislava
www.ikona.sk dielna@ikona.sk mob:0905993988

Olčáková, Vyšná Oľšava; Anna Olejárová, Dvorianky; Emília Štofková, Michalovce
80 rokov: Anna Balážová, Michalovce; Ján Dzuro, Slavkovce; Mária Džuganová, Michalovce; Jozef Kendra, Zlaté Moravce; Mária Kocanová, Cabov; Mária Košárová, Svit; Alžbeta Platková, Okružná; Mária Vojtková, Brezina
85 rokov: Michal Kožič, Úpor; Anna Krajňáková, Janov; Anna Pačutová, Slivník; Ján Šponták, Petrikovce; Mons. Mgr. Jozef Tóth, Košice
90 rokov: Alžbeta Adamiková, Košice; Ján Fejercák, Janov; Mária Ihnátová, Bánovce n. O.; Anna Žihalová, Košice
95 rokov: otec Mikuláš Vladimír, Bardejov

JUBILEÁ KŇAZOV

Ján Miňdaš, výpomocný duchovný v Jakubanoch – 4. marec – 70 rokov života; **Štefan Kundra**, na odpočinku v Baltimore (USA) – 5. marec – 80 rokov života; **Nikefor Petraševič**, tit. kanonik, na odpočinku v Maďarsku – 7. marec – 95 rokov života; **Mons. Jozef Tóth**, čestný dekan GBF UPIŠ, tit. kanonik, na odpočinku v Košiciach – 20. marec – 85 rokov života; **Mikuláš Vladimír**, asesor, tit. kanonik, protojerej, na odpočinku v Bardejove – 21. marec – 95 rokov života; **Michal Onderko** st., tit. kanonik, farár v Ruskej Novej Vsi – 30. marec – 60 rokov života

Srdečne blahoželáme a prajeme
Mnohaja lita!

BLAHOŽELÁME

7. marca 2010 sa dožíva významného jubilea 85 rokov pán **Štefan Ladizinský**. Milý náš maestro, k vášmu významnému jubileu by sme vám aj my chceli popriať dobré zdravie, veľa rodinnej lásky, Božích milostí, ochranu našej Bohorodičky, aby vaše srdce vytvorilo ešte mnoho nádherných sakrálnych skladieb pre náš, ale aj iné zbory.

Mnohaja lita!
zbior Kyrrillomethodeon

9. marca 2010 sa náš duchovný správca **Pavol Székely** dožíva životného jubilea 30 rokov. Z úprimného srdca a s vďakou za jeho službu mu želáme veľa Božích milostí, lásky a pokoja.

farníci z Rafajoviec

09. marca. 2010 oslávi duchovný otec **Michal Kuruc** st. krásne jubileum – 35 výročie kňazskej vysviacky. Pri tejto príležitosti Ti chceme zo srdca zablahoželať. Drahý náš otec! Nech ťa Ježiš Kristus v ďalšom živote posilňuje. Nech ťa Svätý Duch na každom kroku osvecuje. Nech ťa Božia matka navždy ochraňuje. Nech si stále svetlom, ktoré ukazuje pravú cestu k Bohu. Na mnohé a blahé roky! Ti zo srdca vyprosujú manželka a deti.

SPOMIENKA

Vo veku 58 rokov došlo 25. januára 2010 milované srdce nášho manžela, ocka, dedka **Ladislava Gejguša** z Jovsy, ktorý s krížom bolesti a utrpenia prešiel cestu do večnosti.

Za jeho lásku a starostlivosť mu patrí veľká úcta a vďaka. Zároveň vyslovujeme vďaka za slúženie pohrebnej obrady i svätej liturgie otcovi Michalovi Šándorovi a tiež vyslovujeme vďaka za prejav sústrasti a kvety všetkým príbuzným a známym, ktorí nám pomohli odprevidiť ho na poslednej ceste.

Pán Boh zaplať!

v tichej spomienke manželka Anna,
dcéra Monika s rod., dcéra Katka
a syn Ladislav

31. decembra 2009 odovzdala svoju dušu Stvoriteľovi naša drahá mamka, babka a prababka **Helena Cibulášová** z Pakostova, ktorá celý svoj život s veľkou láskou viedla spev ako kantorka pri svätých liturgiách a všetkých náboženských obradoch v našom chráme. Naše úprimné poďakovanie patrí nášmu dôstojnému duchovnému otcovi Pavlovi Dolinskému a bohoslovcovi Pavlovi Burdovi za slávenie pohrebnej obrady a svätej liturgie. Ďakujeme za prejavy sústrasti, kvetinové dary a modlitby, ktoré pomáhali zmierniť náš hlboký žiaľ. S láskou a úctou spomínajú a všetkým príbuzným, priateľom a známym, ktorí našu mamku prišli odprevidiť na jej poslednej ceste do večnosti, ďakujú dcéry a synovia s rodinami.

NA SLOVO DAROVALI

Marta Bednaříková, Radvaň nad Laborcom – 10 eur; Jolana Jakubčáková, Poprad

– 2 eurá; Paulína Frindtová, Košice-Barca – 10 eur; Spolok sv. ruženca, Dúbravka – 20 eur; čitatelia Slova, Drienica – 24 eur
Srdečne ďakujeme.

INZERCIA

Maľovanie interiérov chrámov, obnova fasád, reštaurovanie oltárov, ikonostasov, ikon a zlátenie predmetov, pokrývanie striech a veží. Ponúkame zľavu, 100% kvalitu a dlhoročnú záruku. Kontakty: 035 / 659 31 39, 0905 389 162, www.reart.szm.sk

Práce vo výškach, maľovanie a nátery striech a fasád kostolov, fár a kláštorov, zrezávanie stromov. Tel.fax.: 056 / 64 32 778. Mobil: 0905 467 937. Mail: zakmichalovce@stonline.sk

Výroba zvonov osvedčenou zvonárskou technológiou, oprava poškodených zvonov, elektrifikácia. Kontakt: Michal Trvalec,

Zvonex Žarnovica, mob. 0905 233 451, tel.045/681 2143, www.vyrobazvonov.sk

slovo – časopis gréckokatolíckej cirkvi
http://slovo.grkatposk/

Ročník: 42.

Adresa redakcie: SLOVO, Hlavná 1, P.O. Box 204,

080 01 Prešov, tel.: 0510 – 7731 481, 0911 711 263.

Číslo účtu: 400 684 72 51/7500

SWIFT KÓD: CEKO SK BX, špecifický symbol: 2010.

Vydavateľ: Gréckokatolícke arcibiskupstvo Prešov, Hlavná 1,

081 35 Prešov, IČO 00179205.

Petra, n. o., Hlavná 1, 080 01 Prešov, IČO

37886622.

Cirkevné schválenie: Gréckokatolícke biskup-

stvo v Prešove, č.j. 3317/99.

Šéfredaktor: Juraj Gradoš, ThLic. (sefredaktor@grkatposk).

Zástupca šéfredaktora: Mgr. Drahomíra Kolesárová (slovo@grkatposk).

Centzori: Anton Mojžiš, PaedDr. František Dancák.

Redaktori: PaedDr. Helena Krenická (slovo1@grkatposk),

Mgr. Marica Kipikašová (slovo2@grkatposk).

Jazyková úprava: PhDr. Adriana Matoláková (amatolakova@

inmail.sk).

Redakčná rada: ThDr. Michal Hospodár, Ph.D., Mgr. Daniel Dzurou-

čín, Juraj Gradoš, ThLic., PaedDr. František Dancák,

ThDr. PaedDr. Ing. Gabriel Paľa, Ph.D., RNDr. Jozef

Voskár, PhDr. Valéria Juríčková, Ph.D., Mgr. Ján

Hreško, Mgr. Marián Sabol, Mikuláš Jančuš.

Redakcia si vyhradzuje právo na úpravu príspev-

kov. Nevyžiadané rukopisy a fotografie nevracia-

me. Neoznačené snímky pochádzajú od autora

článku. Neoznačené správy sú zo servisu TK KBS.

Za obsah inzerátov neručíme.

Tlač a distribúcia: Alfaprint, Martin.

ISSN 1335-7492. EV 182/08.

Titulná strana: //ladyka Ján Hirka (Snímka: Mária

Zarnayová)

TV LUX – DOMA JE DOMA

01.03. (pondelok) 07.00 Svätá omša P 07.30 Každý deň so svätými P 07.35 Návratka P 07.45 Pri káve P 08.30 Svätý František (5) 09.00 Doma na dôchodku (PO) 10.00 Spravodajský súhrn 10.20 Z prameňa P 10.30 Tynec 11.00 Schola gregoriana – Hartkeriana 12.00 Anjel Pána 12.30 Koncert Čínskej filharmónie 13.55 Kniha 14.15 Pri káve 15.00 Stretnutia s Ježišom – Ježiš a Ján Krstiteľ (Mt 3, 13 – 17) 15.45 Povolani služít 16.15 Svätý František (5) 17.00 Doma v rodine (BB) P 18.00 Po stopách evanjelia v Číne (9) P 18.30 Rozprávočka P 18.40 Z prameňa 18.50 Putovanie kalváriami P 19.00 Octava dies 19.35 Poézia 20.00 Správy P 20.10 Mój názor P 20.20 Návratka 20.30 U Pavla P 22.00 Pri káve (PO) 22.45 Doma v kultúre 23.45 Správy 23.55 Z prameňa

02.03. (utorok) 07.00 Svätá omša P 07.30 Každý deň so svätými P 07.35 Návratka 07.45 Pri káve P 08.30 Kráľovstvo bez hraníc (18) 09.00 Doma v rodine (BB) 10.00 Správy 10.15 Z prameňa P 10.25 Mikrodokument P 10.30 U Pavla 12.00 Anjel Pána 12.35 Orientácie 13.05 Po stopách evanjelia v Číne (9) 13.35 Octava dies 14.10 Mikrodokument P 14.15 Pri káve 15.00 Cesta na horu Zvir 15.30 Poltón 16.00 Kráľovstvo bez hraníc (18) 16.30 Mestečko nádeje 17.00 Doma v Cirkvi P 18.00 Povolani služít 18.30 Rozprávočka P 18.40 Z prameňa 18.50 Putovanie kalváriami 19.00 Večerná univerzita 20.00 Správy P 20.10 Putovanie kalváriami 20.20 Návratka 20.30 Medzi nebom a zemou P 21.15 Tandem kvíz 22.00 Pri káve 22.45 Doma na dôchodku (PO) 23.45 Správy 23.55 Z prameňa

03.03. (streda) 07.00 Svätá omša P 07.30 Každý deň so svätými P 07.31 Návratka 07.45 Pri káve (BB) P 08.30 Centrum nápadov 09.00 Doma v Cirkvi 10.00 Správy 10.15 Z prameňa P 10.25 Mikrodokument P 10.30 Generálna audienca P 12.00 Anjel Pána 12.35 Vlastná cesta 13.05 Mój názor 13.20 Saleziánsky magazín 13.50 Poézia 14.15 Pri káve 15.00 Gospel párty 16.00 Kniha 16.20 Centrum nápadov 17.00 Doma v histórii P 18.00 Tynec 18.30 Rozprávočka P 18.40 Ichtis – antivírus pre deti 18.55 Z prameňa 19.05 Putovanie kalváriami 19.10 Tandem kvíz 20.00 Správy P 20.10 Reholná abeceda 20.20 Návratka 20.30 Poltón klub P 21.25 Prehľad katolíckych periodík P 21.30 Po stopách evanjelia v Číne (9) 22.00 Pri káve 22.45 Doma v rodine (BB) 23.45 Správy 23.55 Z prameňa

04.03. (štvrtok) 07.00 Svätá omša P 07.30 Každý deň so svätými P 07.35 Návratka 07.45 Pri káve P 08.30 Svätý František (5) 08.55 Prehľad katolíckych periodík 09.00 Doma v histórii 10.00 Správy 10.15 Z prameňa P 10.25 Mikrodokument P 10.30 Moja misia – magazín 11.30 Po stopách evanjelia v Číne (9) 12.00 Anjel Pána 12.35 Večerná univerzita 13.15 Luxáreň 13.40 Vlastná cesta 14.15 Pri káve (PO) 15.00 U Pavla 16.25 Svätý František (5) 17.00 Doma v kultúre (PO) P 18.00 Cesta na horu Zvir 18.30 Rozprávočka P 18.40 Z prameňa 18.50 Putovanie kalváriami 19.00 Medzi nebom a zemou 19.40 Poézia 20.00 Správy P 20.10 Putovanie kalváriami 20.15 Mikrodokument 20.20 Návratka 20.30 Poltón P 21.00 Orientácie 21.30 FILMiX 12 22.00 Pri káve 22.45 Doma v Cirkvi 23.45 Správy 23.55 Z prameňa

05.03. (piatok) 07.00 Svätá omša P 07.30 Každý deň so svätými P 07.35 Návratka 07.45 Pri káve P 08.30 Centrum nápadov 09.00 Doma v kultúre (PO) 10.00 Správy 10.15 Z prameňa P 10.25 Mikrodokument P 10.30 Povolani služít 11.00 Katechéza 11.30 Tynec 12.00 Anjel Pána

12.35 Tandem kvíz 13.20 Cesta na horu Zvir 13.45 Poézia 14.05 Mikrodokument 14.15 Pri káve 15.00 Božie milosrdenstvo P 15.20 Centrum nápadov 16.00 Krížová cesta P 17.00 Doma na dôchodku P 18.00 Kniha P 18.25 Mikrodokument 18.30 Rozprávočka P 18.40 Z prameňa 18.55 Putovanie kalváriami 19.00 Octava dies 19.30 Libanon – Kríž a polmesiac P 20.00 Správy P 20.10 Mój názor 20.15 Návratka 20.30 Moja misia – magazín 12 21.30 Štúdio AHA! 22.00 Pri káve (BB) 22.45 Doma v histórii 23.45 Správy 23.55 Z prameňa

06.03. (sobota) 07.00 Kráľovstvo bez hraníc (19) P 07.30 Každý deň so svätými P 07.31 Mestečko nádeje P 07.45 Svätý František (6) P 08.15 Klbko P 08.40 Správy 08.50 Putovanie kalváriami 08.55 Mikrodokument 09.00 UPéCé live 10.00 Štúdio AHA! 10.30 Gospel párty 11.30 Poltón 12.00 Anjel Pána 12.25 Prehľad katolíckych periodík 12.30 Mariánska sobota P 13.30 Medzi nebom a zemou 14.15 Moja misia – magazín 12 15.15 Návratka 15.30 Večerná univerzita 16.15 Reholná abeceda 16.35 Ichtis – antivírus pre deti 17.00 Povolani služít 17.30 FILMiX 12 18.00 Luxáreň P 18.30 Rozprávočka P 18.40 Klbko 19.00 Orientácie 19.30 Katechéza 20.00 Spravodajský súhrn P 20.15 Prehľad katolíckych periodík 20.30 Tandem kvíz P 21.15 Cisterci v Holandsku P 21.45 Vlastná cesta 22.15 Libanon – Kríž a polmesiac 22.45 Poltón klub 23.45 Spravodajský súhrn

07.03. (nedeľa) 07.00 Kráľovstvo bez hraníc (19) 07.30 Každý deň so svätými P 07.31 Svätý František (6) 08.00 Ichtis – antivírus pre deti P 08.20 Tandem kvíz 09.00 Katechéza 09.30 Luxáreň 10.00 Svätá omša z Prešova P 11.30 Cisterci v Holandsku 12.00 Anjel Pána P 12.30 Poézia P 12.50 U Pavla 14.15 Štúdio AHA! 14.45 Klbko 15.00 Moja misia – magazín 12 16.00 Krížová cesta 17.00 Svätý František (6) 17.30 Octava dies P 18.00 Saleziánsky magazín 18.30 Rozprávočka P 18.40 Katechéza P 19.10 Vlastná cesta 19.40 Putovanie kalváriami 19.50 Návratka 20.00 Spravodajský súhrn 20.15 Mój názor 20.30 Otec Frano z Malesije P 21.00 Večerná univerzita P 21.45 UPéCé live 22.45 Gospel párty 23.45 Spravodajský súhrn

08.03. (pondelok) 07.00 Svätá omša P 07.30 Každý deň so svätými P 07.35 Návratka P 07.45 Pri káve (PO) P 08.30 Svätý František (6) 09.00 Doma na dôchodku 10.00 Spravodajský súhrn 10.20 Z prameňa P 10.30 Cisterci v Holandsku 11.00 Poltón klub 12.00 Anjel Pána 12.30 Generálna audienca 13.55 Kniha 14.15 Pri káve 15.00 Medzi nebom a zemou 15.45 Otec Frano z Malesije 16.15 Svätý František (6) 17.00 Doma v rodine P 18.00 Po stopách evanjelia v Číne (10) P 18.30 Rozprávočka P 18.40 Z prameňa 18.50 Putovanie kalváriami P 19.00 Octava dies 19.35 Poézia 20.00 Správy P 20.10 Mój názor P 20.20 Návratka 20.30 U Nikodéma P 22.00 Pri káve 22.45 Doma v kultúre (PO) 23.45 Správy 23.55 Z prameňa

09.03. (utorok) 07.00 Svätá omša P 07.30 Každý deň so svätými P 07.35 Návratka 07.45 Pri káve (BB) P 08.30 Kráľovstvo bez hraníc (19) 09.00 Doma v rodine 10.00 Správy 10.15 Z prameňa P 10.25 Mikrodokument P 10.30 U Nikodéma 12.00 Anjel Pána 12.35 Orientácie 13.05 Po stopách evanjelia v Číne (10) 13.35 Octava dies 14.05 Mikrodokument P 14.15 Pri káve (PO) 15.00 Libanon – Kríž a polmesiac 15.30 Poltón 16.00 Kráľovstvo bez hraníc (19) 16.30 Mestečko nádeje 17.00 Doma v Cirkvi P 18.00 Otec Frano z Malesije 18.30 Rozprávočka P 18.40 Z prameňa 18.50 Pu-

tovanie kalváriami 19.00 Večerná univerzita 19.40 Reholná abeceda 20.00 Správy P 20.10 Putovanie kalváriami 20.15 Mikrodokument 20.20 Návratka 20.30 Stretnutia s Ježišom – Ježiš a Samaritánka (Jn 4, 5 – 42) P 21.15 Tandem kvíz 22.00 Pri káve 22.45 Doma na dôchodku 23.45 Správy 23.55 Z prameňa

10.03. (streda) 07.00 Svätá omša P 07.30 Každý deň so svätými P 07.35 Návratka 07.45 Pri káve P 08.30 Mestečko nádeje 09.00 Doma v Cirkvi 10.00 Správy 10.15 Z prameňa P 10.25 Mikrodokument P 10.30 Generálna audienca P 12.00 Anjel Pána 12.35 Vlastná cesta 13.05 Mój názor 13.20 Saleziánsky magazín 13.50 Poézia 14.15 Pri káve (BB) 15.00 Gospel párty 16.00 Kniha 16.20 Klbko 17.00 Doma v histórii (BB) P 18.00 Cisterci v Holandsku 18.30 Rozprávočka P 18.40 Ichtis – antivírus pre deti 18.55 Z prameňa 19.05 Putovanie kalváriami 19.10 Tandem kvíz 20.00 Správy P 20.10 Reholná abeceda P 20.20 Návratka 20.30 Čiaviareň live P 21.25 Prehľad katolíckych periodík P 21.30 Po stopách evanjelia v Číne (10) 22.00 Pri káve (PO) 22.45 Doma v rodine 23.45 Správy 23.55 Z prameňa

11.03. (štvrtok) 07.00 Svätá omša P 07.30 Každý deň so svätými P 07.35 Návratka 07.45 Pri káve (PO) P 08.30 Svätý František (6) 08.55 Prehľad katolíckych periodík 09.00 Doma v histórii (BB) 10.00 Správy 10.15 Z prameňa P 10.25 Mikrodokument P 10.30 Moja misia – magazín 12 11.30 Po stopách evanjelia v Číne (10) 12.00 Anjel Pána 12.35 Večerná univerzita 13.15 Luxáreň 13.40 Vlastná cesta 14.15 Pri káve 15.00 U Nikodéma 16.25 Svätý František (6) 17.00 Doma v kultúre P 18.00 Libanon – Kríž a polmesiac 18.30 Rozprávočka P 18.40 Z prameňa 18.50 Putovanie kalváriami 19.00 Stretnutia s Ježišom – Ježiš a Samaritánka (Jn 4, 5 – 42) 19.40 Poézia 20.00 Správy P 20.10 Putovanie kalváriami 20.15 Mikrodokument 20.20 Návratka 20.30 Saleziánsky magazín 21.00 Orientácie 21.30 FILMiX 12 22.05 Pri káve (BB) 22.45 Doma v Cirkvi 23.45 Správy 23.55 Z prameňa

12.03. (piatok) 07.00 Svätá omša P 07.30 Každý deň so svätými P 07.35 Návratka 07.45 Pri káve P 08.30 Klbko 09.00 Doma v kultúre 10.00 Správy 10.15 Z prameňa P 10.25 Mikrodokument P 10.30 Otec Frano z Malesije 11.00 Katechéza 11.30 Cisterci v Holandsku 12.00 Anjel Pána 12.35 Tandem kvíz 13.20 Libanon – Kríž a polmesiac 13.45 Poézia 14.05 Mikrodokument 14.15 Pri káve 15.00 Božie milosrdenstvo P 15.20 Mestečko nádeje 15.35 Reholná abeceda 16.00 Krížová cesta P 17.00 Doma na dôchodku (PO) P 18.00 Kniha 18.25 Mikrodokument 18.30 Rozprávočka P 18.40 Z prameňa P 18.55 Putovanie kalváriami 19.00 Octava dies 19.30 Osobnosti duchovného života – Eduard Nécsy P 20.00 Správy P 20.10 Mój názor 20.15 Návratka 20.30 Moja misia – magazín P 12 21.30 Štúdio AHA! 22.00 Pri káve 22.45 Doma v histórii (BB) 23.45 Správy 23.55 Z prameňa

13.03. (sobota) 07.00 Kráľovstvo bez hraníc (20) P 07.30 Každý deň so svätými P 07.31 Svätý František (7) P 08.00 Centrum nápadov P 08.40 Správy 08.50 Putovanie kalváriami 08.55 Mikrodokument 09.00 Čiaviareň live 10.00 Štúdio AHA! P 10.30 Gospel párty P 11.30 Poltón 12.00 Anjel Pána 12.25 Prehľad katolíckych periodík 12.30 Mariánska sobota P 13.30 Stretnutia s Ježišom – Ježiš a Samaritánka (Jn 4, 5 – 42) 14.15 Moja misia – magazín 12 15.15 Návratka 15.30 Večerná univerzita 16.15 Reholná abeceda 16.30 Ichtis – antivírus pre deti 17.00 Otec

Frano z Malesije 17.30 FILMiX 12 18.00 Luxáreň 18.30 Rozprávočka P 18.40 Klbko 19.00 Chiara Lubichová P 19.30 Katechéza 20.00 Spravodajský súhrn P 20.15 Prehľad katolíckych periodík 20.25 Mikrodokument 20.30 Tandem kvíz P 21.10 Trapisti v Holandsku P 21.45 Vlastná cesta 22.15 Osobnosti duchovného života – Eduard Nécsy 22.45 Poltón klub 23.45 Spravodajský súhrn

14.03. (nedeľa) 07.00 Kráľovstvo bez hraníc (20) 07.30 Každý deň so svätými P 07.31 Svätý František (7) 08.00 Ichtis – antivírus pre deti P 08.20 Tandem kvíz 09.00 Katechéza 09.35 Luxáreň 10.00 Svätá omša P 11.00 Spravodajský súhrn 11.15 Reholná abeceda 11.30 Trapisti v Holandsku 12.00 Anjel Pána P 12.30 Poézia P 12.50 U Nikodéma 14.15 Štúdio AHA! 14.45 Mestečko nádeje 15.00 Moja misia – magazín 12 16.00 Krížová cesta 17.00 Svätý František (7) 17.30 Octava dies P 18.00 Poltón 18.30 Rozprávočka P 18.40 Katechéza P 19.10 Vlastná cesta P 19.40 Putovanie kalváriami 19.50 Návratka 20.00 Spravodajský súhrn 20.15 Mój názor 20.30 Poslanie služby P 21.00 Večerná univerzita P 21.45 Čiaviareň live 22.55 Gospel párty 23.45 Spravodajský súhrn

STV – JEDNOTKA

28.03. (nedeľa) 09.30 Svätá omša z Vatikánu – priamy prenos z Námestia sv. Petra v Ríme pri príležitosti Kvetnej nedele. Celebruje pápež Benedikt XVI.

STV – DVOJKA

26.02. (piatok) 15.30 Nieš svoj kríž – dokumentárny film o výrobcovi ľudových drevených náhrobkov na Podpolaní Jánovi Fekiačovi

27.02. (sobota) 14.25 Poltón – gospelová hitparáda

28.02. (nedeľa) 13.35 Slovo – príhovor Jozefa Kovačička, hovorca Konferencie biskupov Slovenska 13.40 Orientácie 00.05 Slovo R

01.03. (pondelok) 13.50 Orientácie R

03.03. (streda) 19.00 Žijúce kamene – Zajordánsko. V šlapajach Mojžiša a prvých kresťanov – dokumentárny seriál nás zavedie na miesta, kde kedysi dávno stáli výnimočné stavby staroveku 7

04.03. (štvrtok) 14.10 Žijúce kamene R

06.03. (sobota) 15.40 Poltón – gospelová hitparáda R

07.03. (nedeľa) 17.00 Orientácie – náboženský magazín 17.25 Slovo – príhovor 23.05 Slovo R

08.03. (pondelok) 13.45 Orientácie R

13.03. (sobota) 15.05 Poltón – gospelová hitparáda

14.03. (nedeľa) 13.30 Orientácie 17.00 Slovo 23.40 Slovo R

15.03. (pondelok) 13.00 Orientácie R

20.03. (sobota) 14.15 Poltón R

21.03. (nedeľa) 13.40 Orientácie 14.05 Slovo (Lýdia Lichancová) 23.15 Slovo R

22.03. (pondelok) 13.00 Orientácie R

24.03. (streda) 22.00 Sféry dôverné – Diskusia na tému: *Duchovný život Židov na Slovensku*

25.03. (štvrtok) 14.50 Sféry dôverné R

27.03. (sobota) 14.15 Poltón

RÁDIO LUMEN

26.02. (piatok) 20.30 Úv hovor – liečba drogových a iných závislostí v resocializačnom zariadení Retest v Bratislave

27.02. (sobota) 18.00 Emauzy – **Gréckokatolícka svätá liturgia z Prešova**

28.02. (nedela) 14.00 Rozhlasová hra – J. G. Tajovský: Hriech **15.00** Svetlo nádeje – spomienky na africký kontinent, Host: rektor Kňazského seminára sv. Karola Boromejského v Košiciach František Katriňák, ThLic. **21.00** Karmel – Po rokoch opäť na Slovensku. Host: relácie: Mons. Dominik Kalata – jezuita, ktorý prežil prikororia komunistického režimu a ako biskup dlhé roky slúžil v Nemecku

03.03. (streda) 20.30 Lupa – RKF Spišské Podhradie

07.03. (nedela) 14.00 Rozhlasová hra – Zo života do života (cyklus poslucháčskych príbehov)

13.03. (sobota) 18.00 Emauzy – **Gréckokatolícka svätá liturgia z Katedrály Narodenia presvätej Bohorodičky** (služi: o. Jozef Miňo)

14.03. (nedela) 14.00 Rozhlasová hra – Márnotratný syn (biblický príbeh)

RÁDIO SLOVENSKO

Streda 19.20 Ekuména vo svete

Štvrtok 19.20 Spravodajstvo Rádia Vatikán

Nedela 21.05 Cesty

28.02. (nedela) 21.05 Cesty – Svetový deň modlitieb žien 2010

RÁDIO SLOVENSKO a REGINA

28.02. (nedela) 09.30 Evanjelické služby Božie z Marhane

07.03. (nedela) 09.30 Rímskokatolícka sv. omša z Katedrály sv. Františka Xaverského

14.03. (nedela) 09.30 Rímskokatolícka sv. omša z Kostola Svätej rodiny v Bratislave – Petržalke

21.03. (nedela) 09.30 Rímskokatolícka sv. omša z Kostola Svätej rodiny v Bratislave – Petržalke

28.03. (nedela) 09.30 Evanjelické služby Božie zo Šiah

RÁDIO REGINA (KE)

14.03. (nedela) 07.00 **Gréckokatolícka svätá liturgia z Chrámu Povýšenia svätého Kríža na Bukovej Hôrke** (služi: o. Vladimír Sedláček OSBM, kazateľ: o. Palykarp Jacoš OSBM)

RÁDIO REGINA (BA, BB, KE)

Streda 21.00 Cesty

Sobota 21.00 Viera v živote

Nedela 17.10 Frekvencia M

RÁDIO REGINA (BA, BB)

Nedela 07.55 Z duše **14.45** Z duše

07.03. (nedela) 07.55 Z duše – Karol Moravčík: Pôstna úvaha

RÁDIO DEVÍN

Nedela 08.00 Na počiatku bolo **10.00** Slovo pre veriáči i neveriáči

Zmena programu vyhradená.

Desatoro

Boh vo štvrtom prikázani hovorí o učte k tým, ktorí nás priviedli na svet a vychovali – k rodičom... Hovorí: „Čti svojho otca a svoju matku, ako ti prikázal Pán, tvoj Boh, aby...“ (Dt 5, 16) Prikázanie však pokračuje a vysvetľuje aj to, prečo je dobré čtiť si svojich rodičov.

Ak nevieš, ako prikázanie pokračuje, pokús sa vyriešiť rébus. Možno budeš prekvapený, aké prislúbenie Boh ponúka v tomto prikázani. Pomôcka: Biele a čierne písmenká sú vždy na správnom mieste.

4

d n i ...

...vvojho
bivrat odhl
trtali a ažy
sa ai adrilo
nt zimá,
ktooú te di
hán, vtoj BoP!

Pomôcky: Apokopa, Eri, Aara, Seta, Laave	Odsúvanie hlások na konci slova	Predložki ponuku	EČV Rimavskej Soboty	Koncovka ruských mien	Základná číslovka	Ohúr	Autor: Vladimír Komanický	Zvierací mor	Nemecké mesto	Značka kozmetiky	Obydlie	Ľúbostne, v hudbe	Symbol Slovanov
Vlastne							Pracoval s dlatom Geometrické teleso						
2. časť tajničky													
Osobné zámeno			Uplynúť	Váha Kridlo						Vrchol stážia Kratšia cesta			
Opak predaja					Detský pozdraz Priviedol k zenbe			Vojenská správa, skr. Dvojhláska			Egyptský boh Sinika Sprostaňa		
Dookola						Voláko Koncentro- vala							Rímske číslo 49
1 časť tajničky									Slovania Prepona „nový“				
Turecké mužské meno				Rakúske mesto Obec pri Komárne				Napál Lyže					
slovo	Predložka	Ruské ženské meno Rímske číslo 450					Cystidy u húb Rímsky peniaz					Chemická značka argonu	Predložka
3. časť tajničky													
Odsekla si										Švajčiarska rieka			

G A A K T O V Á R E Ň Ý K R Í Ž CH
K R Ň T O A B Z K O O E V R Y B Y
G S A P C N I I A V M V M G A B Y
M E O M O Ú D L L E Í Á B K O J C
C M O K A L E V I N A T N R A M A
E T Á G A T I Ž CH H I Ž H C H A N S
N Z S K R L I E A Ý U N U R Á D K
T Č O E C H A A K V L A R Y N A A A
R I J P K N F M A K O O A M L D T
U D E H A E Ť I I P A B Á V E U Ó
M O T N L S R M A T Č L A L Č S D
P R Á C A U Ž A L M A E O A O Í A
Á S N Č P A K T M S B K R S T K E

Legenda: AGÁT, ANANÁS, BAČA, BANÁN, BRADA, CENTRUM, CMAR, ČASŤ, DUSÍK, ETÁN, EZOP, GEOGRAFIA, GRAMATIKA, HLUK, HNEV, HRAD, HROBY, KALAMITA, KALICH, KATÓDA, KMEŇ, KOLEDA, KRAJ, KRÍŽ, KRST, LEČO, OBLININY, OBLEK, OCOT, PAKT, POLIEVKA, PORUCHA, PRÁCA, RODIČ, ROMÁN, RYBY, SALÁMA, SEKERA, SMOG, TOVÁREŇ, ÚCTA, VINA, VLAK, VLAS, ZÁKON, ŽALM, ŽALOBA, ŽIAK, ŽULA.

Tajničku osemsmervky tvorí 32 nevyškrtaných písmen. Autor: Marek Pataky.

SPRÁVNE RIEŠENIA z čísla 03: *križovka*: (pozri 1 Kor 1, 9); *osemsmervka*: Láska Kristova je našou silou. **VÝHERCA**: Jana Semanová z Dlhého Klčova získava knihu *Reflexie nad slovanskou duchovnosťou* od Spolku sv. Cyrila a Metoda. Riešenia zasielajte na adresu: SLOVO, P.O.Box 204, 080 01 Prešov alebo slovo1@grkatp.sk.

Kvetný víkend

Keď bol Karol Wojtyła v roku 1978 zvolený za pápeža, povedal: „Mladí sú budúcnosťou sveta a nádejou Cirkvi.“

Drahý mladý priateľ!

26. – 28.03.2010 sa po prvýkrát v našej Prešovskej archieparchii uskutoční v **Gréckokatolíckom mládežníckom centre Bárka v Juskovej Voli Kvetný víkend**, ktorý vyvrcholí nedeľným stretnutím s vladykom Jánom v Prešove. Tento víkend bude viesť komunita Chemin Neuf z Čiech, ktorá sa zaoberá misiami pre mladých.

Nosnou témou stretnutia bude myšlienka z Božieho slova, ktorú na tento rok vybral Svätý Otec Benedikt XVI.: „**Učiteľ dobrý, čo mám robiť, aby som mal večný život?**“ (Mk 10, 17)

Všetci sme veční, ale treba začať žiť vo Svetle a Pravde už teraz na tejto zemi, aby sme sa stali nádejou pre tento svet a aby sme neskôr prežívali svoju večnosť tak, že budeme hľadiť na Boha (porov. Ž 17, 15).

Na Kvetný víkend sa môžeš nahlásiť (ak máš aspoň 13 rokov) na e-mailovej adrese: skolacentrum@centrum.sk prihláškou, ktorú spolu so všetkými informáciami nájdeš na našej webovej stránke: www.gmcbarka.sk.

Termín nahlasovania je najneskôr do 23. marca 2010.

Účastnícky poplatok 20€ (pre členov CVČ 5€) treba zaslať na číslo účtu: 246 340 1555/0200.

Pre účastníkov Kvetného víkendu bude v nedeľu objednaný autobus, ktorý všetkých dopraví do Prešova na spoločné stretnutie s vladykom Jánom.

Chceme upozorniť, že počet účastníkov Kvetného víkendu je z kapacitných dôvodov obmedzený.

Kvetná nedeľa v Prešove

Všetkých mladých pozývame do Prešova na stretnutie s vladykom Jánom, ktoré sa uskutoční na Kvetnú nedeľu 28. marca 2010. Vstup na stretnutie je bezplatný a kapacitne neobmedzený.

Začiatok stretnutia: 13.30 hod.

Miesto stretnutia: Veľká zasaďačka Obvodného úradu v Prešove (bývalý Krajský úrad), Námestie mieru 1

Gréckokatolícke mládežnícke centrum Bárka

Zodpovední vedúci: otec Erich Ešvan a otec Slavomír Zahorjan

E-mail: skolacentrum@centrum.sk

Telefón: 057/4490290

Adresa: GMC Bárka, Juskova Voľa 118, 094 12 Vehec

GR.KAT. MLÁDEŽNÍCKE CENTRUM BÁRKA

Juskova Voľa, skolacentrum@centrum.sk
www.gmcbarka.sk, 057/4490290

05. – 07.03.2010 – **Kurz Filip** (Vedie otec J. Mareta.)
19. – 21.03.2010 – Tematický víkend: **Chcem začať písať ikonu** (Základy ikonopisectva vedie Peter Komišák.)
26. – 28.03.2010 – **Kvetný víkend**
09. – 11.04.2010 – Tematický víkend: **Chodíme spolu. Čo buduje a čo ničí náš vzťah?** (Vedie otec Ivan Molčányi.)

ŠKOLA V PRÍRODE SV. LUKÁŠA

Viničky-Hatfa, filokalia.c@stonline.sk, 0903216197

CENTRUM PRE RODINU

Sigord, centrum.rodina@grkatpo.sk, 0904604435
Modlitebná SMS linka: 0904738649

18. – 21.03.2010 – **Kurz predmanželskej prípravy**
12. – 15.04.2010 – **Kurz Kazateľ** (Tento kurz ponúka všetkým, ktorí akýmkoľvek spôsobom ohlasujú Ježiša Krista, možnosť hlbšie sa ponoriť do Božieho slova a odhaliť jeho bohatstvo, moc a účinnosť.)

GR.KAT. MLÁDEŽ. PASTOR. CENTRUM

Prešov – Hurbanistov 3, gmpc@grkatpo.sk,
gmpc.grkatpo.sk, Kaviareň: 0915558500

PONDELOK: 15.30 Dramatický krúžok 18.00 Študentský zbor
UTOROK: 18.00 Stretnutia pri čaji (párny týžd.) 20.00 Projekcia filmov a beseda (nepárny týžd.)
STREDA: 16.30 Mám problém – čo ďalej? (poradenstvo) 18.00 Katedrálny zbor 18.30 Študentské modlitby chvál v Kaplnke Božej múdrosti na GTF
ŠTVRTOK: 14.30 Študentské stretnutie 16.00 Škola do manželstva 18.00 Dom modlitby pre mladých

02.03.2010 (o 18.00) – **2012** – Ako bude vyzeráť koniec sveta? Jedna z mnohých predstáv v nás môže vyvolať zásadné otázky nášho života. Napínavý film plný vizuálnych efektov s ešte zaujímavejšou debatou v závere.

09.03.2010 (o 18.00) – **Is Anybody There?** (Je tam niekto?) – Život je naozaj zaujímavý. Trápenia a rany starých časov neopúšťajú, ale nové časy ich vedia liečiť, hlavne ak okolo vás pobežuje malý neposedný chlapec.

16.03.2010 (o 18.00) – **My Sister's Keeper** (Je to aj môj život!) – Život nie je hra, ktorú ovládame. Film, ktorý poriadne potrápi vaše zmysly a morálne hodnoty.

23.03.2010 (o 18.00) – **Lovely Bones** (Pevné puto) – Nebeské sa spája s pozemským v ťažkých chvíľach rodiny, ktorej umrela dcéra. Tá je však stále s nimi...

30.03.2010 (o 18.00) – **Gifted Hands** – The Ben Carson Story (Nadané ruky – Príbeh Bena Carsona) – Príbeh obyčajného človeka s neobyčajným nadaním.

13.04.2010 (o 18.00) – **The Box** (Škatuľa) – Mysteriózny film, v ktorom sa môžeme vidieť všetci. Je o každom z nás, aj keď sa to na prvý pohľad nezdá...

PASTORAČNÉ CENTRUM RÓMOV

Čičava, www.avamenca.sk, 0915951081

Nedeľná liturgia pre Rómov – Dom kultúry (KDV) pri kláštore paulínov vo Vranove nad Topľou (vždy o 10. hod.)

10.03.2010 – Biblická škola – DK Čičava (od 17. do 21. hod.)

19.03.2010 – Mladí mladým – stretnutia organizované rómami mládežníkmi v KDV (informácie o čase telefonicky)

24.03.2010 – Biblická škola – DK Čičava (od 17. do 21. hod.)

14.04.2010 – Biblická škola – DK Čičava (od 17. do 21. hod.)

Ponúkame víkendové formačné školy pre chlapcov a dievčatá, víkendové umelecké kluby, pravidelné formačné stretnutia v rómskych osadách – dospelí, skauti, dievčatá... (presnejšie informácie telefonicky)

